

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

PROJEKT

**Raport okresowy nr II
z realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego
województwa warmińsko-mazurskiego
Stan na 31 grudnia 2002 roku**

Olsztyn - maj 2003 rok

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE	3
I. Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego na koniec 2002r.	4
1. Ludność.	5
2. Rynek pracy – bezrobocie.	8
3. Podmioty gospodarcze.	13
4. Przemysł.	17
5. Budownictwo.	19
6. Budownictwo mieszkaniowe.	19
7. Rolnictwo.	21
8. Turystyka.	23
II. Raport z realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego.	
1. Przyjęta metodologia opracowania raportu.	25
2. Monitoring realizacji strategii w poszczególnych obszarach rozwoju.	26
3. Organizacja monitoringu oraz wnioski wynikające z prowadzonych prac nad monitoringiem i ewaluacją strategii oraz propozycje wprowadzenia ewentualnych zmian.	27
III. Realizacja strategii w poszczególnych obszarach rozwoju.	
1. Załącznik Nr 1 - Wspieranie przedsiębiorczości.	
2. Załącznik Nr 2 - Edukacja.	
3. Załącznik Nr 3 - Infrastruktura techniczna.	
4. Załącznik Nr 4 - Restrukturyzacja obszarów wiejskich.	
5. Załącznik Nr 5 - Turystyka.	
6. Załącznik Nr 6 - Atrakcyjność zamieszkania.	
7. Załącznik Nr 7 - Środowisko przyrodnicze.	
8. Załącznik Nr 8 - Dziedzictwo i Kultura.	
IV. Wykaz publikacji statystycznych do sporządzenia Raportu z realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego.	

WPROWADZENIE

Podstawowe zasady monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz programów rozwoju regionalnego zostały ustalone i przyjęte Uchwałą Nr XXVIII/416/01 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 czerwca 2001 roku.

Uznano, że zasady monitoringu i ewaluacji stanowią integralną część Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przyjętej Uchwałą Nr XVIII/272/00 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 lipca 2000 roku.

Zakres tematyczny monitoringu i ewaluacji strategii określają cele i wynikające z nich działania. Określony został zestaw wskaźników służących ocenie realizacji strategii, stanowiący przede wszystkim efekt prac grup roboczych w poszczególnych obszarach rozwoju, przyjętych jako priorytetowe dla województwa warmińsko-mazurskiego.

Bazę wyjściową stanowią syntetyczne informacje (wskaźniki) sytuacji społeczno-gospodarczej województwa. Niniejszy raport merytorycznie obejmuje:

I. Informację o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego na koniec 2002r, opracowaną na podstawie dostępnych danych statystycznych, publikowanych przez Urząd Statystyczny w Olsztynie.

II. Raport z monitoringu realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego, który zawiera:

- Opis przyjętej metodologii opracowania raportu,
- Realizację strategii w 8 obszarach rozwoju, przyjętych jako priorytetowe,
- Syntezę podejmowanych działań realizujących strategię oraz wnioski na tle dotychczas prowadzonych prac, co do monitoringu.

Dane statystyczne za 2002 rok w odniesieniu do większości wskaźników nie są jeszcze publikowane. Rocznik Statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2003r, zawierający dane statystyczne za 2002r., zgodnie z planem wydawniczym ukaże się w listopadzie 2003 roku. Ponadto część danych wynikająca z zapisów strategii nie jest w ogóle publikowana. Dodatkowe informacje pochodzą będą z publikacji wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego. Najbliższe publikacje w tym zakresie winny być zgodnie z planem wydawniczym publikowane w II półroczu br. Stąd w tych przypadkach podano informacje obejmujące lata 1999- 2001.

I. INFORMACJA O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NA KONIEC 2002 ROKU.

Od 1 stycznia 1999 roku województwo warmińsko-mazurskie zaczęło funkcjonować jako jedna z nowo utworzonych szesnastu województw w kraju. W 1999 r. podjęta została przez Sejmik Województwa decyzją o przystąpieniu do opracowania strategii rozwoju społeczno-gospodarczego, która została uchwalona w dniu 24 lipca 2000 r. i oparta na wnikliwej diagnozie stanu gospodarki województwa.

Diagnoza wskazała na szereg cech charakterystycznych dla naszego województwa, m.in.:

- Region Warmii i Mazur obejmuje obszary o wybitnych walorach przyrodniczych, unikatowych w skali europejskiej, na które składają się urozmaicona rzeźba terenu, liczne jeziora, duże kompleksy leśne, rezerваты przyrody,
- Pod względem ludności województwo zajmuje 12 lokatę w kraju, ale średnia gęstość zaludnienia jest najniższa w kraju,
- Procesy demograficzne charakteryzują najwyższy przyrost naturalny w kraju, przy jednocześnie najwyższym odpływie ludności,
- Województwo jest regionem o najwyższej w kraju stopie bezrobocia,
- Stopień zamożności mieszkańców województwa odbiega niekorzystnie od średniej krajowej,
- Wśród podmiotów gospodarczych dominuje sektor prywatny, przedsiębiorstwa małe i średnie,
- Województwo charakteryzuje się stosunkowo niskim stopniem uprzemysłowienia. Jego udział w krajowej produkcji wynosi 2,5%. W produkcji przemysłowej dominuje produkcja artykułów żywnościowych i napojów, mebli, maszyn i aparatury elektrycznej, a także opon, drewna, odzieży, maszyn i urządzeń,
- Województwo należy do najzimniejszych regionów Polski. Gleby Warmii i Mazur są mocno zróżnicowane. Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej nie odbiega od przeciętnego w kraju. Warunki przyrodnicze stawiają przed województwem wymóg wysokiego poziomu uzbrojenia technicznego, powodują, że koszty jednostkowe produkcji rolniczej są wyższe, dochodowość natomiast mniejsza niż w innych regionach kraju. Obszar przeciętnego gospodarstwa jest dwukrotnie większy niż średnia w Polsce. Województwo produkuje i przetwarza na skalę rynkową: zboża, ziemniaki, buraki cukrowe, rzepak, warzywa, owoce, mleko, mięso, miód, ryby,

- Województwo obejmuje tereny bardzo atrakcyjne turystycznie, przede wszystkim pojezierza iławskie, olsztyńskie, elckie, Krainę Wielkich Jezior Mazurskich, Zalew Wiślany oraz duże kompleksy leśne, wzbogacone licznymi zabytkami architektury i techniki np. Kanał Elbląski,
- Województwo warmińsko-mazurskie ze względu na szereg czynników takich jak: położenie geograficzne - na osi wschód-zachód, w regionie Morza Bałtyckiego; ukształtowanie terenu, szatę roślinną, zasoby naturalne, potencjał ludzki i wiele innych spełnia szereg kryteriów wymaganych przy ubieganiu się o środki wspierające z Unii Europejskiej, tak przed jak i po przystąpieniu,
- Powierzchnia regionu wynosi 24,2 tys. km², co stanowi 7,7% powierzchni Polski i stawia województwo na czwartym miejscu w kraju.

Walory województwa i utrzymujące się od kilku lat trendy, zachodzące procesy społeczno-gospodarcze wywierają wpływ i w znacznym stopniu determinują aktualny rozwój społeczno-gospodarczy województwa.

Niniejsza, informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opracowana została według stanu na koniec 2002r w oparciu o dostępne aktualnie informacje statystyczne. Znaczna jednak część danych statystycznych za 2002 rok - dotychczas jest jeszcze niedostępna. Publikacje zawierające dane za 2002r., w tym Rocznik Statystyczny 2003 ukażą się w końcu br. Publikacje dotyczące wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego spisu Rolnego winny być dostępne sukcesywnie - począwszy od II półrocza 2003 r.

W odniesieniu do tych dziedzin gospodarki - gdzie dane są jeszcze niedostępne, podano informacje dotyczące lat 1999-2001.

Generalnie przyjęto jako bazowy - rok 1999, chyba, że w informacji zaznaczono inaczej.

1. LUDNOŚĆ

Ludność województwa wg stanu na koniec marca 2002 roku wyniosła 1469,5 tys. osób, z czego zamieszkiwało w miastach 60,1% ogółu ludności województwa. Dane dotyczące stanu ludności i innych zjawisk demograficznych na koniec 2002 roku dostępne będą po publikacji wyników Narodowego Spisu Powszechnego.

Województwo na koniec 2001 roku zamieszkiwało 1469,3 tys. ludności, co stanowiło 3,8% ludności kraju - 12 lokata w kraju. Gęstość zaludnienia wynosiła 61 osób/km², województwo jest najmniej zaludnionym regionem w kraju - średnia w kraju wynosi 124 osób/km².

Struktura ludności wg płci oraz miejsca zamieszkania wykazuje w ostatnich latach poziom stabilny.

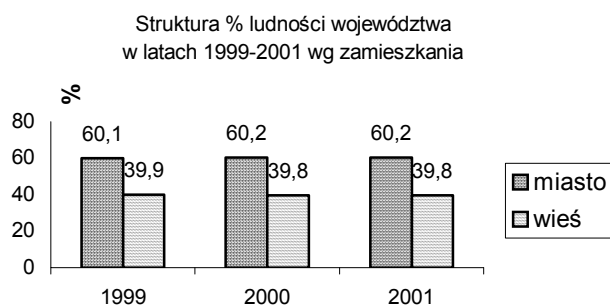
Ludność województwa w latach 1999-2001

Wyszczególnienie	tys. osób			% udział		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Ludność ogółem	1465,6	1468,3	1469,3	100	100	100
• wg płci						
Mężczyźni	719,6	720,3	720,7	49,1	49,1	49,1
Kobiety	746	748	748,5	50,9	50,9	50,9
• wg zamieszkania						
Miasto	881	883,9	883,8	60,1	60,2	60,2
Wieś	584,6	584,4	585,5	39,9	39,8	39,8

Mężczyźni stanowią 49,1% ludności ogółem województwa. Na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety, w tym w miastach 108, na wsi 97.

Wskaźnik urbanizacji tj. udział ludności zamieszkałej w miastach wyniósł -60,2%, w tym powiaty grodzkie skupiały 20,7 % ludności województwa.

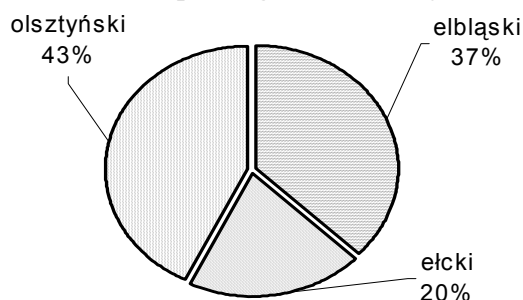
Wykres 1

Największy potencjał ludnościowy skupiony jest w podregionie olsztyńskim, najmniejszy w ełckim.

Wykres 2

Udział % ludności podregionów w województwie

Zróznicowania stanu ludności w przekroju powiatowym wskazują na:

- Zamieszkiwanie 20,7% ludności w 2 miastach na prawach powiatu tj. Olsztynie (11,8%) i Elblągu (8,9%),
- W powiatach ziemskich:
 - Największa liczba ludności występowała w gminach powiatów: olsztyńskiego, ostródzkiego, iławskiego i giżyckiego,
 - Najmniejsza natomiast liczba ludności dotyczy gmin powiatów: nowomiejskiego, nidzickiego, lidzbarskiego.

Kolejną cechą wyróżniającą jest wiek ludności.

Analiza struktury wieku ludności w 2001 roku w porównaniu do roku poprzedniego wskazuje na:

- Obniżenie udziału ludzi młodych. Liczba dzieci i młodzieży do lat 17 (wiek przedprodukcyjny) stanowiła 25,4% ludności ogółem, wobec 26,4% w 2000r, (kraj 24,1%)
- Wzrost populacji osób w wieku produkcyjnym z 61% do 61,9% ogółu ludności. Udział osób w wieku mobilnym stanowił 67,3% ludności w wieku produkcyjnym,
- Niewielki wzrost tj. z 12,6% do 12,7% liczby osób w wieku nabywania praw emerytalnych i starszych, tj. ludności w wieku poprodukcyjnym,
- Na 100 osób w wieku poprodukcyjnym przypadły 62 osoby w wieku nieprodukcyjnym, wobec 64 osób w 2000 r.

Wskaźniki, charakteryzujące procesy demograficzne, ruch naturalny, są korzystniejsze niż średnio w kraju.

Ludność województwa mimo malejącej tendencji, nadal odznacza się relatywnie wysokim poziomem przyrostu naturalnego. W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny w 2001 r wynosił 2,27 wobec 2,6 w 2000r (kraj 0,3). Utrzymuje się jednak ujemne saldo migracji - 1,88 w 2001 r wobec 1,67 w 2000 r. (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców).

Przyrost naturalny jest efektem utrzymującego się wyższego, niż w skali kraju wskaźnika urodzeń, który w województwie wyniósł 10,41 urodzeń żywych na 1000 ludności. (kraj 9,5)

Liczba zgonów wyniosła 12009 i była większa w porównaniu do poprzedniego roku o 232 osób. Zmniejszyła się śmiertelność niemowląt. W przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych wskaźnik w 2001 r wynosił 7,42 wobec 7,49 w 2000r (kraj 8,1)

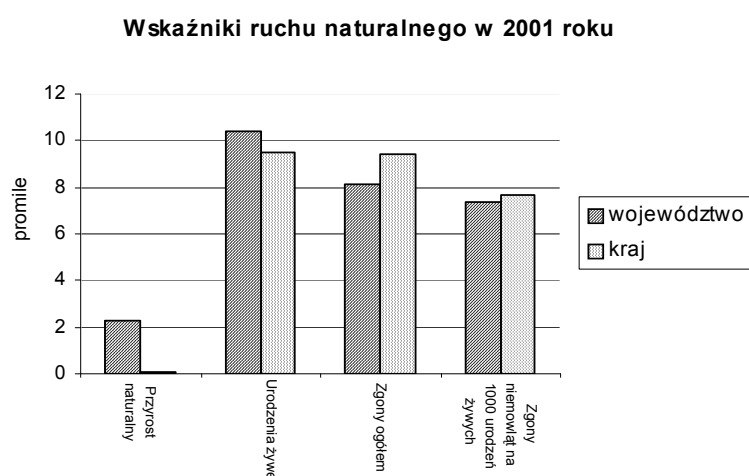
Struktura liczby zgonów nadal wskazuje na występowanie zjawiska nadumieralności mężczyzn: udział liczby zgonów mężczyzn w ogólnej liczbie zgonów wynosił 56,2%, w tym na wsi 58,5%.

Liczba zgonów ogółem na 1000 ludności wynosiła 8,14, w tym na wsi 8,35, wskaźnik korzystniejszy niż w kraju.

Wskaźniki ruchu naturalnego na 1000 mieszkańców w ‰

Wyszczególnienie	Województwo			Kraj		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Przyrost naturalny	2,7	2,6	2,27	0	0,3	0,1
Urodzenia żywe	10,9	10,6	10,4	9,9	9,8	9,5
Zgony ogółem	8,2	8	8,1	9,9	9,5	9,4
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	5,7	7,5	7,4	8,9	8,1	7,7

Wykres 3

2. RYNEK PRACY - BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy stanowi ważny element społeczny determinujący rozwój województwa. W województwie warmińsko-mazurskim sytuacja na rynku pracy jest nadal bardzo trudna, jest to region najdotkliwiej odczuwający skutki bezrobocia.

Na koniec 2001r pracowało 439,7 tys. mieszkańców regionu, w tym około 1/3 stanowią pracujący w sektorze przedsiębiorstw (wobec 495,2 tys. osób w 1999 roku)

W sektorze przedsiębiorstw na koniec roku zarówno liczba pracujących, jak również przeciętne zatrudnienie wykazują w analizowanym okresie tj. od 1999 r tendencję malejącą, co przedstawiono w zestawieniu:

Pracujący w sektorze przedsiębiorstw według stanu na koniec roku - tys. osób

Lata	Ogółem	w tym						
		Przemysł	Budownictwo	handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa	Obsługa nieruchomości i firm, nauka	Pozostałe
1999	157,6	91,0	17,0	27,2	2,9	5,8	7,2	6,5
2000	142,5	82,6	15,6	22,5	2,7	5,3	7,1	6,7
2001	134,8	76,1	13,9	21,8	3,2	5,2	7,4	7,2
2002	134,4	76,3	12,5	22,3	3,6	5,1	7,3	7,3

W latach 1999-2002 liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw obniżyła się z 157,6 tys. osób do 134,4 tys. osób tj. o 14,7%.

Przy ogólnie notowanych tendencjach spadkowych w poszczególnych sektorach przedsiębiorstw tendencje rosnące w liczbie pracujących wystąpiły w turystyce - sektorze, obejmującym hotele i restauracje - dynamika 124,1% oraz obsłudze nieruchomości i firm - 101,4%.

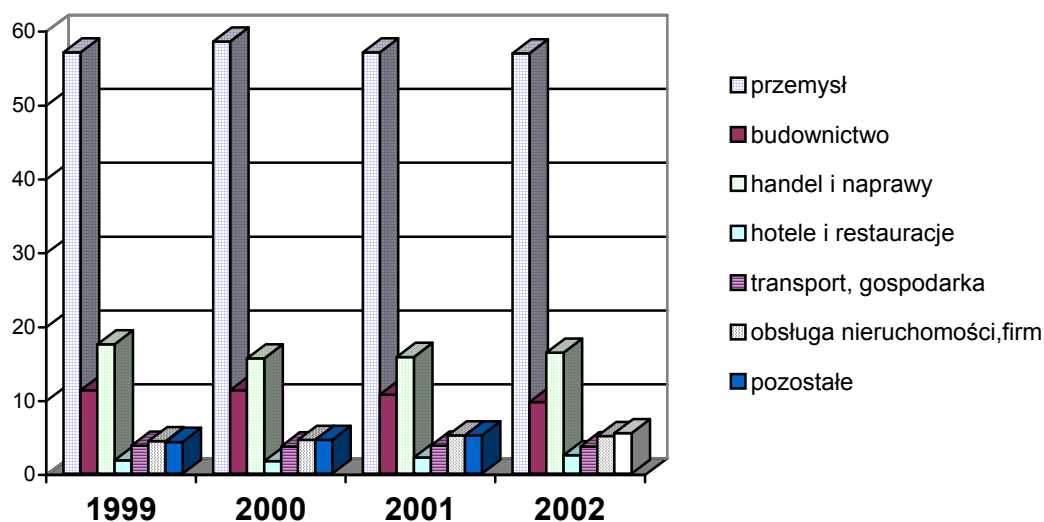
W strukturze pracujących w 2002r - 56,8% stanowiły osoby pracujące w przemyśle, 16,6% w handlu i naprawach, 9,3% w budownictwie, 5,4% w obsłudze nieruchomości - 5,4%, pozostałe.

Zbliżone tendencje dotyczyły zmian w poziomie i strukturze przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

Poziom przeciętnego zatrudnienia obniżył się z 152,7 tys. osób w 1999 r do 133,4 tys. osób w 2002r. tj. o 12,6 %

W strukturze zatrudnienia wzrósł również udział zatrudnionych w turystyce oraz w obsłudze nieruchomości.

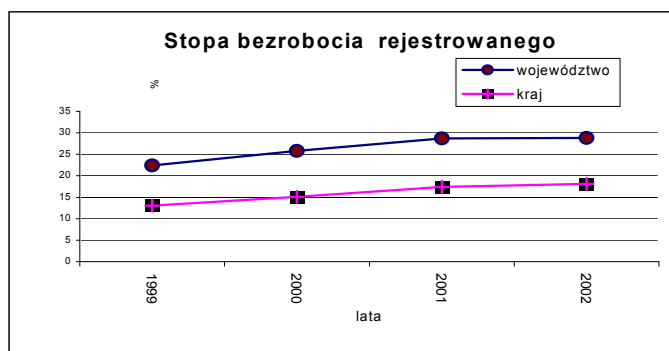
Zmiany w strukturze zatrudnienia w wybranych branżach działalności

Przy zmniejszającej się liczbie pracujących i zatrudnionych, notowano jednocześnie wydatny wzrost liczby bezrobotnych tj. z 142,4 tys. osób w 1999 r do 178,4 tys. w 2001 r i 176,6 tys. osób na koniec 2002 r. W 2002 r – pojawiło się jednak zjawisko korzystne, liczba bezrobotnych na koniec 2002 r w odniesieniu do roku poprzedniego tj. 2001 - obniżyła się o 2,2 tys. osób- 1%.

W wyniku zachodzących zmian liczby bezrobotnych wzrastała również stopa bezrobocia z 22,4% w 1999 r do 28,9 na koniec 2001 r i 28,8 % w 2002r. Była średnio o 10 pkt. wyższa niż w kraju. Nadal jest to najwyższa stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju.

Wykres 5

**Wskaźniki charakteryzujące bezrobocie rejestrowane w województwie
- stan na koniec roku (w tys. osób)**

Lata	Bezrobotni zarejestrowani ogółem	w tym				Stopa bezrobocia %	
		kobiety	bez prawa do zasiłku	Dotychczas niepracujących	absolwenci szkół ponad podstawowych	województwo	kraj
1999	142,4	79,0	104,3	27,2	5,7	22,4	13,1
2000	158,2	88,0	122,2	31,9	6,6	25,8	15,1
2001	178,4	95,1	138,1	38,6	8,2	28,9	17,5
2002	176,6	92,1	143,7	39	7,1	28,8	18,1

Wśród bezrobotnych ponad połowę stanowiły kobiety, jednak procentowy ich udział w strukturze bezrobotnych ogółem zmalał z 55,5% w 1999 r do 53,3% w 2001 r (kraj 52,7%) i 52,2% w 2002r.

Bezrobocie powoduje pogarszanie się sytuacji materialnej bezrobotnych i ich rodzin, co szczególnie dotyczy osób pozbawionych prawa do zasiłku. Procentowy udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku do ogółu bezrobotnych wzrósł z 73,2% w 1999 r do 77,4% w 2001 r (kraj 80%) i 81,4 % w 2002 r.

Wg kryterium stażu w strukturze bezrobotnych wzrasta udział osób dotychczas niepracujących tj. z 19,1% w 1999r do 21,6% w 2001 r i 22,1% w 2002 r.

Ważną cechą bezrobocia jest wysoki udział ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Na koniec grudnia 2002r najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata - ich procentowy udział w ostatnich latach oscyluje w granicach 26 -27%. Na zbliżonym poziomie znajdowali się bezrobotni w wieku do 24 lat. Obie te grupy stanowiły ponad połowę całej populacji bezrobotnych.

Procentowy udział liczby bezrobotnych w grupie wiekowej 34- 44 lata zmniejszył się z 27,5% w 1999r do 25,2% w 2001r i 24,2 % w 2002r.

Zmiany ilościowe w stanie bezrobotnych według wieku podano w zestawieniu:

Bezrobotni wg wieku- tys. osób

Lata	Bezrobotni zarejestrowani	w tym w wieku				
		24 lata i mniej	25 -34	35-44	45-54	55 i więcej
1999	142,4	38,6	38,0	39,2	24,1	2,5
2000	158,2	43,2	41,3	41,9	29,1	2,8
2001	178,4	48,2	47,1	44,9	34,7	3,5
2002	176,6	45,7	47,5	42,8	36,7	3,9

Istotną cechą bezrobocia w województwie jest niski poziom wykształcenia bezrobotnych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych zdecydowanie przeważają osoby posiadające wykształcenie podstawowe i niepełne podstawowe – ich udział w ostatnich latach oscylował w granicach 40%. Wysoki jest też udział % osób z wykształceniem zasadniczym – w granicach 34%. Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły w 2002r - 2,8% ogółu bezrobotnych, wobec 1,3% w 1999 r.

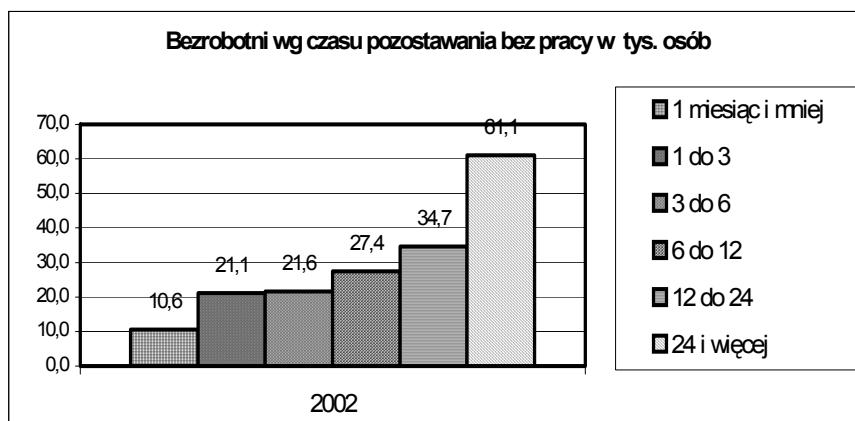
Zmiany ilościowe w stanie bezrobotnych według wykształcenia podano w zestawieniu:

Bezrobotni wg wykształcenia - tys. osób

Lata	Bezrobotni zarejestrowani	w tym z wykształceniem				
		wyższym	średnim zawodowym	Średnim ogólnokształcącym	Zasadniczym zawodowym	Podstawowym i niepełnym podstawowym
1999	142,4	1,9	25,8	7,1	50,4	57,2
2000	158,2	2,9	29,1	8,2	54,1	63,9
2001	178,4	4	33,4	9,7	60,6	70,7
2002	176,6	4,9	32,7	10	60,2	68,8

Cechą charakterystyczną bezrobocia jest jego długotrwałość tj. pozostawanie bez pracy powyżej 12 miesięcy. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na koniec 2002 roku wyniosła 95,8 tys. osób, co stanowiło 54,2% ogólnej liczby bezrobotnych, wobec w 1999r – odpowiednio - 61,7 tys. osób i 43,4% a w 2001r - 93,2tys. osób i 52,2 %.

Wykres 6

Zmiany ilościowe w stanie bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy podano w zestawieniu:

Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy- tys. osób

Lata	Bezrobotni zarejestrowani	w tym w miesiącach					
		1 miesiąc i mniej	1 do 3	3 do 6	6 do 12	12 do 24	24 i więcej
1999	142,4	10,1	20,7	21,0	28,9	27,7	34
2000	158,2	10,2	23,2	22,5	25,5	35,6	41,1
2001	178,4	9,4	22,7	23,2	30,0	38,9	54,3
2002	176,6	10,6	21,1	21,6	27,4	34,7	61,1

W grupie bezrobotnych znajduje się 1,2% osób niepełnosprawnych, których stan zdrowia pozwala na podjęcie pracy.

Utrzymuje się trudna sytuacja bezrobotnych na wsi. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2002 roku wyniósł 47,7 %.

Przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w 2002 r wyniosło 1917,31 zł (kraj - 2227,43 zł), w tym sektor publiczny 2218,62 zł, sektor prywatny 1858,92 zł. Najwyższe wynagrodzenie notowano w przemyśle - 2022,46 zł i transporcie 1963,75 zł, najniższe w handlu -1552,34 zł oraz obsłudze nieruchomości - 1774,61 zł i budownictwie 1774,61 zł.

3. PODMIOTY GOSPODARCZE

Ilość podmiotów gospodarczych oraz tempo ich wzrostu decydują o rozwoju przedsiębiorczości w województwie.

Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej w województwie wzrosła z 96,6 tys. w 1999 r do 102,6 ty. w 2000r i 136,8 tys. osób w 2001 roku i 137,7 tys. osób w 2002 r. Tak znaczny przyrost podmiotów gospodarczych spowodowany był obowiązkiem rejestracji w rejestrze REGON indywidualnych gospodarstw rolnych.

Rozmieszczenie terytorialne potencjału produkcyjnego, podmiotów gospodarczych w województwie podobnie jak zjawisk demograficznych jest zróżnicowane.

Z ogólnej liczby podmiotów gospodarki narodowej w województwie na koniec 2001 roku 136,8 tys. na obszarach wiejskich znajdowało się 53,3 tys. podmiotów - 39% ogólnej liczby podmiotów w województwie, wobec 22,5% w 2000 r. Na tak wysoki wzrost podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich wpłynęła rejestracja indywidualnych gospodarstw rolnych.

W strukturze według wielkości w 2001 r.:

- dominują podmioty małe - 131,2 tys. jednostek - 95,9% tj. ogółu podmiotów, wobec 94,9% w 2000 r.,
- podmioty średnie - to 4225 jednostek - 3,1% ogółu podmiotów, wobec 3,8% w 2000r,
- podmioty duże - to 1286 jednostek -1,0% ogółu podmiotów, wobec 1,3% w 2000r,

**Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości
z uwzględnieniem obszarów wiejskich**

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym jednostki		
		małe	Średnie	duże
2000r				
Ogółem	102 633	97434	3913	1286
w tym obszary wiejskie	23051	21720	1180	151
% udział	22,5	22,3	30,2	11,7
2001				
Ogółem	136 762	131185	4225	1352
w tym obszary wiejskie	53328	51876	1267	185
% udział	39,0	39,5	30,0	13,7

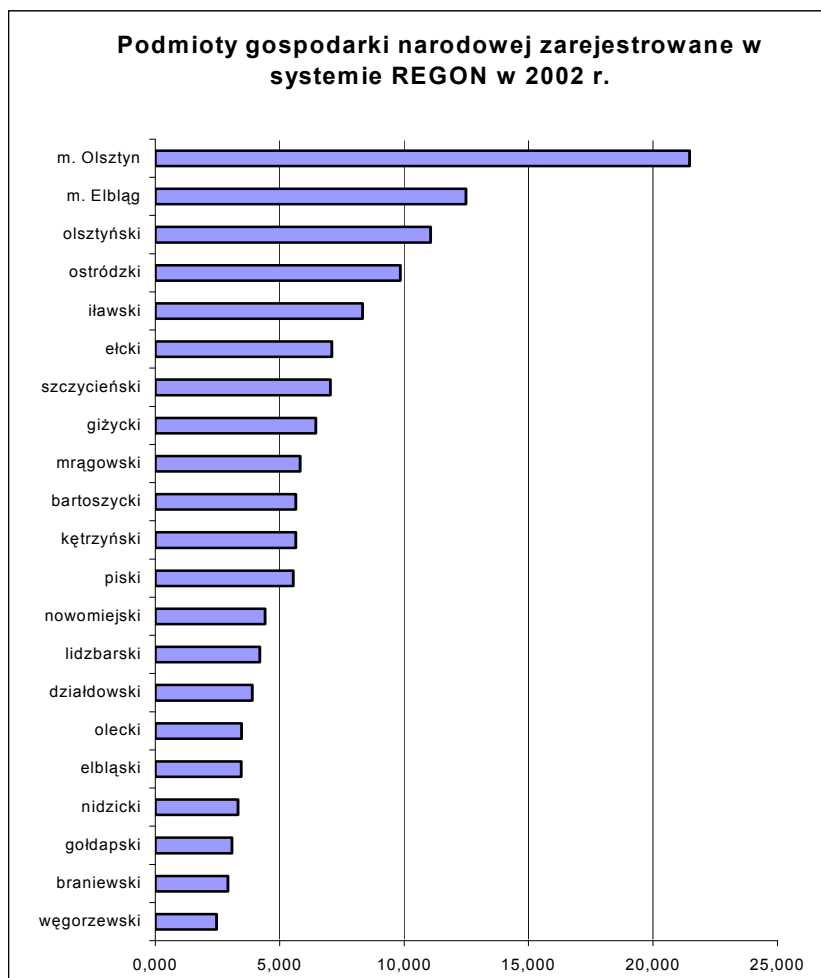
W układzie podregionów rozmieszczenie podmiotów w 2002 r kształtowało się następująco:

- podregion elbląski 45347 podmiotów - 33 % ogółu jednostek, wobec w 2001 r odpowiednio 45352 podmiotów - 33,2 %,
- podregion ełcki 28112 podmiotów - 20,4 % ogółu jednostek, wobec w 2001 r odpowiednio 27 725 podmiotów - 20,3 %,
- podregion olsztyński 64212 podmiotów - 46,6% ogółu jednostek, wobec w 2001 r odpowiednio 63685 podmiotów - 46,5%

W przekroju powiatowym rozmieszczenie podmiotów w 2002 r było następujące:

- koncentracja podmiotów w 2 miastach na prawach powiatu - 33985 jednostek - 24,7% podmiotów województwa ogółem, wobec w 2001 r odpowiednio 33417 jednostek - 24,4% i w 2000 r odpowiednio 32843 jednostek - 32%, w tym:
 - Olsztyn - 21 469 jednostek - 15,6% podmiotów ogółem wobec w 2001 r odpowiednio 20861 jednostek 15,2 % i w 2000 r - 20582 jednostek - 20%,
- W układzie powiatów ziemskich:
 - Największa ilość podmiotów dotyczy gmin powiatów: olsztyńskiego, ostródzkiego i iławskiego,
 - Najmniejsza liczba dotyczy gmin powiatów: węgorzewskiego, braniewskiego, gołdapskiego.

Wykres 7

Do sektora prywatnego należało 95,3% ogólnej liczby podmiotów.

Zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej w podziale według form własności.

W liczbach bezwzględnych

Lata	Ogółem	Sektor		w tym								
		publiczny	prywatny	Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki handlowe	Spółki cywilne	Spółki inne	spółdzielnie	fundacje	Stowarzyszenia i fundacje	Osoby fizyczne	Pozostałe
1999	96649	4747	91892	80	3272	7966	55	790	93	1264	76174	6955
2000	102633	5340	97293	74	3591	8223	56	788	100	1348	80013	8440
2001	136762	5765	130997	67	4027	7567	56	774	110	2090	112282	9789
2002	137671	6474	131197	61	4524	7172	57	767				

Pełny zakres informacji wg form własności za 2002 r - podany będzie w odrębnej publikacji urzędu statystycznego dot. podmiotów gospodarczych.

W strukturze według działów w 2002 r najwyższy procentowy udział dotyczy jednostek rolnictwa - 24,8%, handlu i napraw - 24,3%, obsługi nieruchomości 12,5%, przetwórstwa przemysłowego -7,1% oraz budownictwa - 7,%. Od 2001 roku z uwagi na rejestrację indywidualnych gospodarstw rolnych - dominującą rolę w strukturze podmiotów odgrywa rolnictwo.

Podmioty wg działów i sekcji PKD

Wyszczególnienie	w liczbach bezwzględnych				Struktura -% udział			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
Ogółem	96649	102633	136762	137671	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rybołówstwo i rybactwo	99	105	109	116	0,1	0,1	0,1	0,1
Górnictwo i kopalnictwo	37	44	54	56	0,0	0,0	0,0	0,0
Przetwórstwo przemysłowe	9768	9853	9714	9837	10,1	9,6	7,1	7,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	171	184	197	197	0,2	0,2	0,1	0,1
Budownictwo	9735	10008	9704	9670	10,1	9,8	7,1	7,0
Handel i naprawy	32872	33146	32761	33470	34,0	32,3	24,0	24,3
Hotele i restauracje	2917	3097	3152	3273	3,0	3,0	2,3	2,4
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	7718	8016	8044	8103	8,0	7,8	5,9	5,9
Pośrednictwo finansowe	3053	3997	4564	4722	3,2	3,9	3,3	3,4
Obsługa nieruchomości	12222	14386	16262	17197	12,6	14,0	11,9	12,5
Administracja publiczna i obrona narodowa	574	658	1087	1112	0,6	0,6	0,8	0,8
Edukacja	2086	2115	2142	2628	2,2	2,1	1,6	1,9
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	5024	5263	5668	5903	5,2	5,1	4,1	4,3
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	5900	6420	6974	7233	6,1	6,3	5,1	5,3
Pozostałe (rolnictwo)	4473	5341	36330	34154	4,6	5,2	26,6	24,8

4. PRZEMYSŁ

W 2002 roku przedsiębiorstwa przemysłowe zrealizowały sprzedaż o wartości 12,5 mld zł w bieżących cenach bazowych, przy przeciętnym poziomie zatrudnienia 75,9 tys. osób.

Kształtowanie się podstawowych wskaźników w przemyśle na tle kraju od 1999 roku przedstawia zestawienie:

Okresy	Produkcja sprzedana przemysłu w cenach bazowych w mln zł	Dynamika - analogiczny okres roku poprzedniego =100		Przeciętne zatrudnienie w tys. osób
		Województwo	kraj	Województwo
1999	10475,8	108,1	103,6	87,1
2000	11332,2	112,5	106,7	84,4
2001	11748,5	105,9	100,0	79,5
2002	12533,1	100,1	101,5	75,9

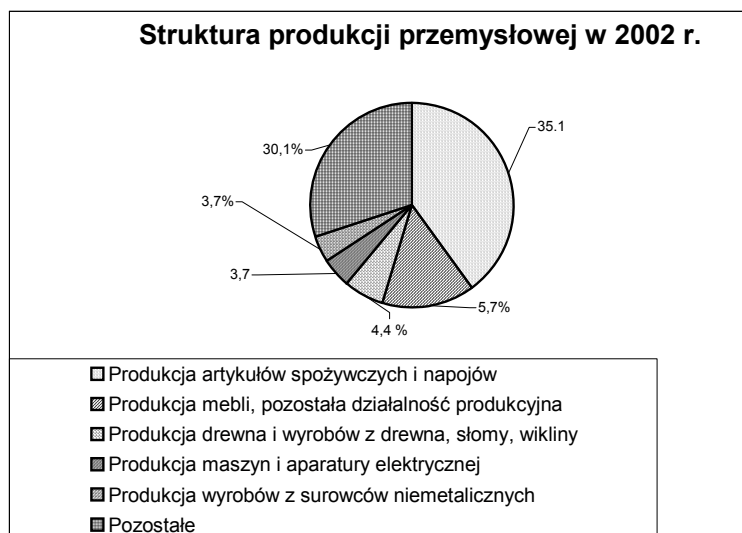
Dynamika sprzedaży w 2002 r uległa obniżeniu, niemniej osiągnięte wskaźniki dynamiki sprzedaży w ostatnich latach w województwie są korzystniejsze niż średnio w kraju.

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie wg poszczególnych rodzajów działalności, liczona procentowym udziałem głównych rodzajów działalności:

%				
Produkcja sprzedana przemysłu w cenach bazowych w mln zł	1999 r	2000r	2001r	2002 r
Ogółem przemysł	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:				
Przetwórstwo przemysłowe	93,9	94,1	93,4	93,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	5,5	5,2	6,0	5,8

Strukturę sprzedaży wg najważniejszych branż na koniec 2002 roku ilustruje wykres 8

Wykres 8

Z ogólnej wartości produkcji sprzedanej najwięcej w województwie realizują przedsiębiorstwa zaliczone do działu produkcja artykułów spożywczych, produkcja mebli, drewna, maszyn i aparatury elektrycznej. Szczegółowo strukturę sprzedaży w latach 1999-2001 w poszczególnych branżach przetwórstwa przemysłowego przedstawia zestawienie:

Wartość i struktura sprzedaży w przemyśle:

Wartość sprzedaży w cenach bieżących bazowych	Lata				Lata			
	1999	2000	2001	2002	1999	2000	2001	2002
	mln zł				%			
Przemysł ogółem	9833,9	10665,6	10977,7	11737,8	100	100	100	100
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	3437	3694,3	4016,7	4121,8	35,0	34,6	36,6	35,1
Produkcja mebli, pozostała działalność produkcyjna	1202,5	1465,8	1484,5	1541,7	12,2	13,7	13,5	13,1
Produkcja drewna i wyrobów z drewna, słomy, wikliny	677	685,5	632,6	664,3	6,9	6,4	5,8	5,7
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	453,4	493	473	517,9	4,6	4,6	4,3	4,4
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych	435,4	572,6	421,2	437,2	4,4	5,4	3,8	3,7
Produkcja wyrobów z metali	333,5	387,3	487,7	456,3	3,4	3,6	4,4	3,9
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	224,5	231,1	217,9	209,7	2,3	2,2	2,0	1,8

Działalność wydawnicza i poligraficzna	105,7	123,6	134,5	143,5	1,1	1,2	1,2	1,2
Produkcja masy włóknistej oraz papieru	62,3	90,4	100	117,8	0,6	0,8	0,9	1,0
Pozostałe	2902,6	2922	3009,6	3527,6	29,5	27,4	27,4	30,1

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle analogicznie jak w skali kraju wykazuje stałą tendencję malejącą tj. obniżenie stanu z 87, 1 tys. osób w 1999 r do 75,9 tys. osób w 2002r.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto było znacznie niższe niż średnio w kraju – w 2002 r wyniosło 2022,5 tys. zł- dynamika 103,8 %.

5. BUDOWNICTWO

Budownictwo, podobnie jak przemysł wytwarza ok. 2,5% krajowej produkcji sprzedanej budownictwa.

Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa była wyższa w latach 1999-2000 od średniej w kraju, natomiast od 2001 roku uległa znacznemu obniżeniu.

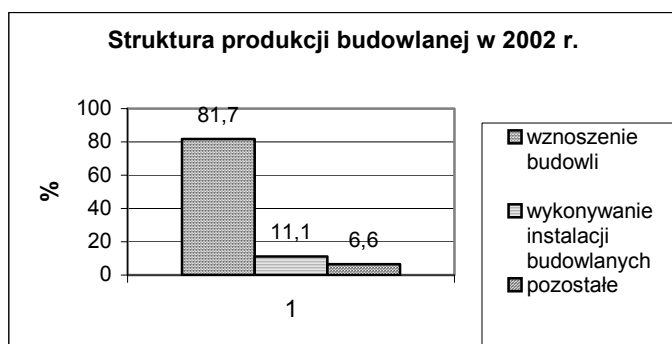
Lata	Produkcja sprzedana budownictwa w cenach bieżących w mln zł	Dynamika - analogiczny okres roku poprzedniego =100		Przeciętne zatrudnienie w tys. osób
		Woj.	Kraj	
1999	1682,2	114,2	109,4	17,2
2000	1770,8	114,5	101,4	16,3
2001	1805,7	102,0	95,9	14,9
2002	1569,9	86,9	89,5	13,0

Analogicznie jak w skali kraju przeciętny stan zatrudnienia w budownictwie ulega stałemu obniżeniu.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie podobnie jak w przemyśle było znacznie niższe od średniej krajowej, w 2001 roku w województwie wyniosło 1753,75 zł, przy dynamice do roku poprzedniego 102,9%; w kraju - 2044,33 zł – dyn. 104,4, a w 2002 r woj. 1799,17 zł – 101,4%.

Strukturę produkcji budowlano-montażowej w roku 2002 według grup budownictwa przedstawia wykres 9:

Wykres 9

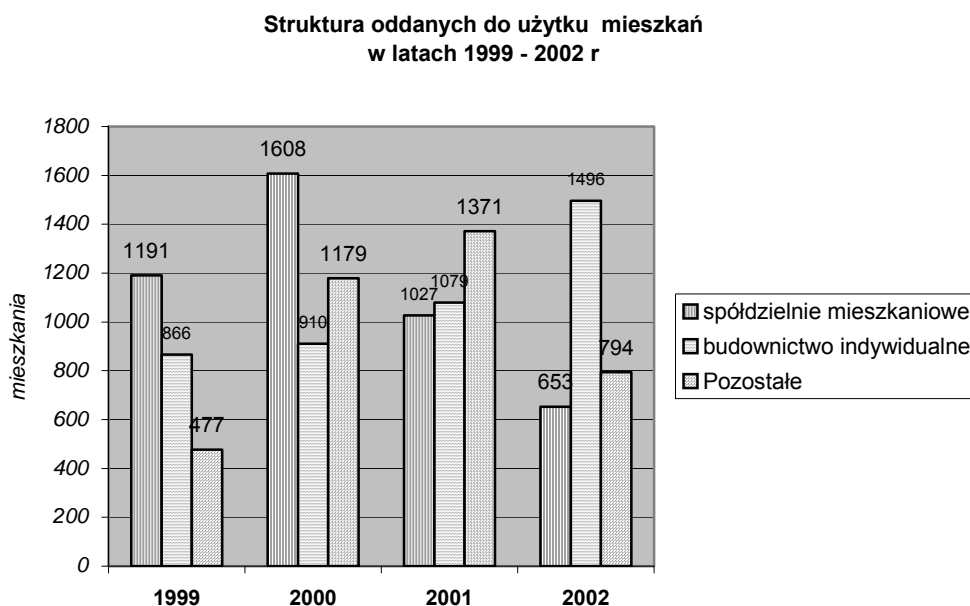
6. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2002 roku oddano do użytku 2943 mieszkań tj. o 15,4% mniej niż w roku poprzednim. Jednak w odniesieniu do 1999 roku nastąpił wzrost liczby oddanych mieszkań, zatem tendencje wzrostowe i spadkowe mają charakter zmienny.

Mieszkania oddane do użytku w latach 1999- 2002r:

Lata	Mieszkanie			
	Ogółem	spółdzielnie mieszkaniowe	Budownictwo indywidualne	Pozostałe
1999	2534	1191	866	477
2000	3697	1608	910	1179
2001	3477	1027	1079	1371
2002	2943	653	1496	794
Ogółem	12651	4479	4351	3821

Wykres 10

W ostatnich latach zmianie uległa struktura wg form własności oddawanych mieszkań, zmniejszył się wydatnie udział budownictwa spółdzielczego z 47% w 1999 roku do 29,5% w 2001 i 22,2% w 2002 r. Natomiast udział budownictwa indywidualnego wzrósł z 34,2% w 1999r. do 50,8% w 2002r.

Ogólna liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wykazuje tendencję malejącą tj. obniżenie z 4087 mieszkań w 1999 r do 3397 w 2001 r. – 1917 w 2002 r.

Liczbę i strukturę mieszkań, których budowę rozpoczęto w latach 1999-2001 przedstawia zestawienie.

Lata	Mieszkanie				% struktura			
	Ogółem	Spółdzielnie mieszkaniowe	budownictwo indywidualne	Pozostałe	Ogółem	Spółdzielnie mieszkaniowe	Budownictwo indywidualne	Pozostałe
1999	4087	1392	2240	455	100,0	34,1	54,8	11,1
2000	4018	1358	1915	745	100,0	33,8	47,7	18,5
2001	3397	418	2331	648	100,0	12,3	68,6	19,1
Ogółem	11502	3168	6486	1848	100,0	27,5	56,4	16,1

Rośnie udział budownictwa indywidualnego z 54,8% w 1999 r do 68,6% w 2001 roku, natomiast obniżył się udział budownictwa spółdzielczego z 34,1% w 1999 r do 12,3% w 2001 r.

7. ROLNICTWO

Wyniki uzyskane w rolnictwie za 2002 rok – w oparciu o Powszechny Spis Rolny 2002 publikowane winny być począwszy od II półroczu 2003r. Analizowany okres w tej części informacji dotyczy, zatem lat 1999-2001.

Powierzchnia użytków rolnych w czerwcu 2001r wyniosła 1303,7 tys. ha, co stanowiło 53,9% powierzchni ogólnej. Dominujący w rolnictwie sektor prywatny posiadał w użytkowaniu 86,5% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

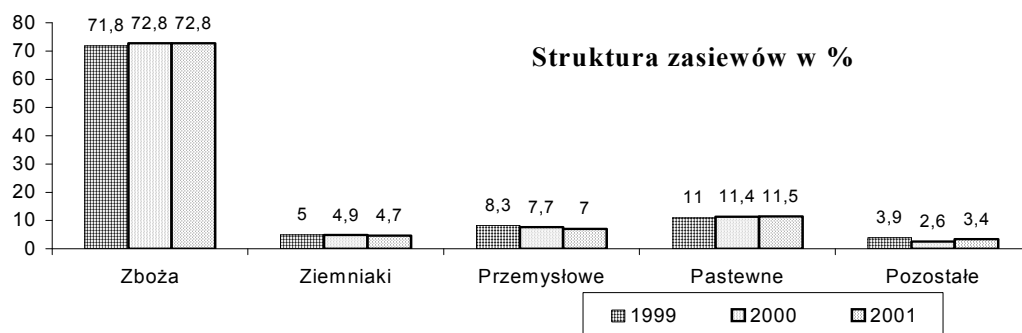
Ogólna powierzchnia zasiewów wyniosła 719,4 tys. ha. Udział sektora prywatnego ukształtował się na poziomie 96,8%.

Wyniki przeprowadzonych badań od 1999r. wykazały niewielkie zmiany w strukturze zasiewów.

Powierzchnia zasiewów w ha

Lata	Ogółem ha	w tym							
		Zboża	Kukur ydza	Strączk owe	Ziemnia ki	Przemy słowe	Pastewne	Warzyw a	Pozostałe
1999	713323	511913	6765	1330	35812	59350	78217	6140	13796
2000	729701	531399	10447	1227	35473	55842	82957	5327	7029
2001	719379	523910	12832	1300	33491	50620	82634	4730	9862

Wykres nr 11

Powierzchnia zasiewów zbóż stanowi dominującą część całkowitej powierzchni zasiewów – ponad 72%. Rośliny pastewne stanowią drugą, co do wielkości powierzchnię zasiewów.

W grupie roślin przemysłowych dominuje rzepak i rzepik, który zajmuje 87,7% zasiewów roślin przemysłowych, a buraki cukrowe 12%.

Udział powierzchni odłogów i ugorów w powierzchni gruntów ornych ogółem w 2001 roku wyniósł 18,7%.

Podstawowe kierunki w produkcji zwierzęcej stanowią chów bydła i trzody chlewnej.

W czerwcu 2001r pogłowie bydła wynosiło 401,2 tys. szt., w tym krowy 184 tys. szt.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych wyniosła 31,9; kraj 31,2.

Pogłowie trzody kształtowało się na poziomie 828,6 tys. szt., a obsada na 100 ha użytków rolnych 65,8; kraj 93.

Od 1999 roku zanotowano zarówno w stanie pogłowia bydła jak i trzody chlewnej tendencje zmienne.

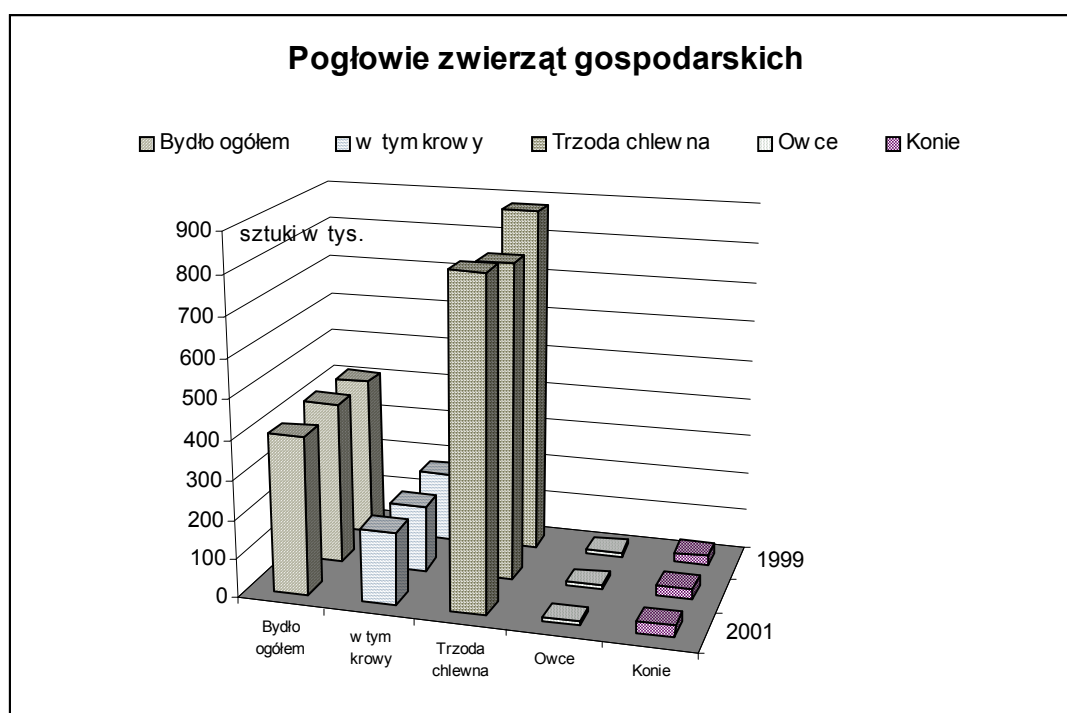
Pogłowie zwierząt gospodarskich w latach 1999-2001
według stanu w czerwcu

w tys. szt.

Wyszczególnienie	1999	2000	2001
Bydło ogółem	410,3	415	401,2
w tym krowy	177,6	170,4	184,3
Trzoda chlewna	879,6	798,9	828,6
Owce	11,7	10,5	9,5
Konie	26,1	26,5	27,7

Wykres nr 12

Pogłowie zwierząt gospodarskich w latach 1999 - 2001 według stanu w czerwcu

8. TURYSTYKA

Województwo warmińsko-mazurskie posiada wybitne walory przyrodnicze, niespotykane w innych częściach Europy, sprzyjające rozwojowi turystyki. Krajobraz urozmaicony dużą ilością jezior, kompleksami leśnymi o charakterze puszczy, bogata gatunkowo fauna i flora, liczne zabytki architektury.

Obecnie turystyka krajowa i województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się w fazie przystosowywania do warunków ostrej konkurencji na rynkach międzynarodowych. Polacy stanowią zdecydowaną większość klientów polskiej branży turystycznej. Wzrasta jednak atrakcyjność spędzenia wakacji za granicą. Dlatego zapisy Strategii rozwoju turystyki w województwie warmińsko-mazurskim zakładają konieczność dostosowania elementów podaży

turystycznej regionu- takich jak baza, atrakcje, usługi – do wymagań popytu i standardów jakości.

Wniosek ogólny.

Na tle przedstawionej informacji i diagnozy o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa do utrzymujących się szczególnie trudnych problemów zaliczyć należy:

- Nadal wysokie bezrobocie zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich, łącznie z szeregiem innych problemów społecznych, zwłaszcza na terenach po byłych państwowych gospodarstwach rolnych. Świadczenia społeczne stanowią często główne źródło dochodów tych rodzin. Problemem bardzo ważnym jest zapewnienie nauki dla dzieci i młodzieży, stworzenie im szans na przyszłość.

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrastający udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku.

- Stopień zamożności mieszkańców nadal odbiega niekorzystnie od średniej krajowej,
- W zakresie infrastruktury technicznej konsekwencją niedokapitalizowania sieci drogowej i obiektów inżynierskich jest zły stan techniczny dróg krajowych, wojewódzkich i lokalnych, ograniczający dostępność komunikacyjną, w tym napływ kapitału zagranicznego, rozwój przedsiębiorczości, turystyki.

II. RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO.

1. PRZYJĘTA METODOLOGIA OPRACOWANIA RAPORTU.

W zapisach, zawartych w „Zasadach monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego oraz programów rozwoju regionalnego” przyjęto, że:

1. Monitoring i ewaluacja są immanentnym elementem procesu planowania strategicznego. Gromadzenie danych oraz ich analiza i interpretacja pozwalają ocenić stopień realizacji strategii oraz wprowadzić ewentualne zmiany i korekty.
2. Monitorowanie realizacji strategii oraz programów rozwoju regionalnego odbywać się będzie na bieżąco, zaś proces ewaluacji dwa razy do roku. Przyjęto tryb opracowywania raportów półrocznych i rocznych.

W sytuacjach szczególnych - założono, konieczność wprowadzenia dodatkowych etapów ewaluacyjnych.

3. Monitoring realizacji strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego dokonywany jest w następujących 8 obszarach rozwoju przyjętych za priorytetowe – strategiczne, a za ich realizację odpowiedzialne są merytoryczne - Departamenty Urzędu Marszałkowskiego :
 - *Wspieranie przedsiębiorczości* – Departament Polityki Regionalnej,
 - *Edukacja* – Departament Kultury i Edukacji,
 - *Infrastruktura techniczna* – Departament Infrastruktury i Geodezji,
 - *Restrukturyzacja obszarów wiejskich* -Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska,
 - *Rozwój turystyki* - Departament Turystyki i Promocji Regionu,
 - *Atrakcyjność zamieszkania* - Departament Polityki Społecznej we współdziałaniu z innymi Departamentami, w tym Departamentem Zdrowia, Departamentem Infrastruktury i Geodezji,
 - *Środowisko przyrodnicze* - Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska,
 - *Dziedzictwo i kultura* - Departament Kultury i Edukacji.

Departamenty merytoryczne przygotowują raporty z poszczególnych obszarów rozwojowych – strategicznych.

Każdy raport zawiera:

- Zestawienie prezentacji wskaźników i ich interpretacji, służących ocenie realizacji strategii w poszczególnych obszarach strategicznych. Podany zestaw wskaźników został wypracowany na warsztatach Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego i zatwierdzony przez Sejmik Województwa. W niektórych przypadkach zachodzi konieczność dokonania niezbędnych zmian.
 - Podstawowe źródła pozyskiwania informacji,
 - Podejmowane działania na rzecz realizacji strategii , w tym przyjętego celu strategicznego i celów operacyjnych w 2002 roku.
4. Za koordynację całości prac - za przygotowanie raportów końcowych na podstawie raportów z poszczególnych obszarów strategicznych odpowiedzialny jest Departament Polityki Regionalnej.
5. W ramach przyjętego trybu prac nad monitoringiem i ewaluacją strategii powołano Komitet Monitorujący pod przewodnictwem Marszałka Województwa. W skład Komitetu weszli przedstawiciele: Sejmiku Województwa, administracji rządowej, samorządowej wojewódzkiej, powiatowej i gminnej, organizacji gospodarczych, społecznych i pozarządowych, podmiotów realizujących zadania w ramach programów wojewódzkich.

2. MONITORING REALIZACJI STRATEGII W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW ROZWOJU, PRZYJĘTYCH W STRATEGII JAKO PRIORYTETOWE.

Monitoring podstawowych wskaźników i podejmowane działania w poszczególnych obszarach rozwoju podano w zestawieniach szczegółowych, zawartych w załącznikach do niniejszego opracowania.

3. ORGANIZACJA MONITORINGU ORAZ WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z PROWADZONYCH PRAC NAD MONITORINGIEM I EWALUACJĄ STRATEGII ORAZ PROPOZYCJE WPROWADZENIA EWENTUALNYCH ZMIAN.

Opis podejmowanych działań realizujących strategię w poszczególnych obszarach rozwoju, uznanych za priorytetowe – podany został szczegółowo w załącznikach od nr 1 do 8 do niniejszego raportu.

W ramach organizacji monitoringu i ewaluacji realizacji strategii podjęte zostały działania:

- Zarząd Województwa wystąpił do poszczególnych jednostek, instytucji uczestniczących w tworzeniu i realizacji strategii z propozycją stałej współpracy w ramach monitoringu w celu pozyskiwania informacji,
- Powołany został Komitet Monitorujący realizację strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego oraz programów rozwoju regionalnego.
- Dokonano szczegółowego rozpoznania możliwości pozyskiwania informacji - zestawu propozycji nowych wskaźników, służących ocenie realizacji „Strategii” w poszczególnych obszarach rozwoju, w tym robocze uzgodnienia z Urzędem Statystycznym, jednostkami uczestniczącymi w realizacji „Strategii”,
- Realizowane są zadania inwestycyjne w ramach programu wojewódzkiego i „Kontraktu Wojewódzkiego dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2001-2003” oraz programów przedakcesyjnych. Informacje w tym zakresie przedkładane są odrębnie,
- Szczegółowe informacje o przebiegu realizacji strategii przedkładane są Sejmikowi Województwa odrębnie przez Zarząd Województwa - zgodnie z przyjętymi przez Sejmik „programami” realizującymi cele strategiczne, wynikające ze *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego*

Na tle dotychczasowych prac w procesie monitorowania „Strategii” wysunięto następujące wnioski:

1. *Zgodnie z przyjętymi zasadami tworzenia monitoringu programów bazą informacji statystycznej powinna być statystyka państwowa. Podstawową, więc bazę niniejszego raportu stanowią informacje statystyczne, pozyskiwane z Urzędu Statystycznego w Olsztynie oraz Głównego Urzędu Statystycznego, dostępne w tych instytucjach.*

Jednakże, terminy opracowania publikacji statystycznych umożliwiają pozyskiwanie danych statystycznych z dużym opóźnieniem w stosunku do terminów przyjętych w *Uchwale Nr XXVIII/416/01 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 czerwca 2001r. w sprawie uchwalenia zasad monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego oraz programów rozwoju regionalnego.*

W okresach półrocznych zdecydowana większość wskaźników jest niedostępna.

Zgodnie z planem wydawniczym tych instytucji, dane statystyczne za rok sprawozdawczy publikowane są w okresie około 1 roku, bądź później - po upływie roku sprawozdawczego, przykłady:

- Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2003, zawierający dane za 2002 ukaże się w listopadzie 2003r,

- Rocznik Statystyczny Województw - GUS Warszawa zawierający dane w układzie województw za 2002 dostępny - na przełomie 2003/2004 r.,
- Część informacji wynika z comiesięcznych Biuletynów Statystycznych Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Biuletynów o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, jak też doraźnych publikacji.

Stąd w niniejszym raporcie przyjęto zasadę, że:

- W części dotyczącej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa – tam gdzie to możliwe wykorzystano aktualnie dostępne dane statystyczne za 2002r, w pozostałych przypadkach podano informacje za okres 1999-2001,
- W „Raporcie” (w załącznikach) dotyczącym realizacji strategii w poszczególnych obszarach rozwoju:
 - * W części opisowej, dotyczącej podejmowanych działań – podano informacje bieżące dotyczące stanu na koniec 2002 roku,
 - * W części tabelarycznej prezentującej wskaźniki służące ocenie realizacji „Strategii”, w większości przypadków z konieczności ograniczono się do stanu na koniec 2001 roku.

Przyjęta metodologia prezentacji informacji powinna być kontynuowana w kolejnych raportach.

Długofalowy charakter dokumentu strategii i brak możliwości pozyskiwania informacji statystycznych w odniesieniu do większości wskaźników, przyjętych w monitoringu „Strategii” w okresach częstszych niż rok wskazują na zasadność opracowywania raportów w okresach rocznych.

2. *Część informacji pozyskiwana jest na bieżąco z instytucji uczestniczących w realizacji strategii, zwłaszcza wojewódzkich jednostek samorządowych. Ta forma stanowi obok statystyki ważne źródło informacji.*

3. *Część wskaźników wymaga zamawiania badań dodatkowych, bądź przeprowadzenia badań ankietowych, co wiąże się z koniecznością angażowania znacznych środków finansowych. Stąd częstotliwość pomiaru poszczególnych wskaźników powinna być zróżnicowana w zależności od kategorii wskaźnika i możliwości pozyskiwania informacji.*

Zróżnicowanie częstotliwości pomiarów poszczególnych wskaźników służących ocenie monitoringu i ewaluacji strategii – mogłoby się przedstawiać następująco:

- Korzystanie z publikowanych wskaźników statystycznych w okresach rocznych (GUS),

- W odniesieniu do wskaźników, dla których do pozyskania danych występuje konieczność przeprowadzenia badań ankietowych - prezentacja informacji co 2 lata,
 - W odniesieniu do wskaźników, dla których do pozyskania danych występuje konieczność zamawiania badań - prezentacja informacji nie częściej, niż co 5 lat.
4. *Część wskaźników wymaga weryfikacji.* Stosowne propozycje zmian podano w tabelach przy wskaźnikach w poszczególnych obszarach rozwojowych).
 5. *Utrzymane winny być stałe, bieżące kontakty z Urzędem Statystycznym w Olsztynie,* pod kątem konieczności dalszego dostosowania publikacji Urzędu Statystycznego dla potrzeb monitoringu i ewaluacji strategii.
 6. *Terminy opracowania raportów rocznych:*
Uwzględniając możliwości pozyskiwania informacji statystycznych, zasadne byłoby opracowanie raportów rocznych, w drugim roku po roku sprawozdawczym w następujących terminach:
 - Zebranie danych z odpowiednich instytucji – do 30 kwietnia po upływie roku sprawozdawczego
 - Przygotowanie raportów z poszczególnych obszarów strategicznych – do 10 maja po upływie roku sprawozdawczego
 - Przygotowanie raportu końcowego – do 15 czerwca po upływie roku sprawozdawczego
 - Przyjęcie raportu – do 15 lipca upływie roku sprawozdawczego

Departament Polityki Regionalnej

Załącznik nr 1

do Raportu Okresowego Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego wg stanu na koniec 2002 roku

Obszar rozwoju

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Olsztyn 2003 r

Wspieranie Przedsiębiorczości

W strategii w obszarze *wspieranie przedsiębiorczości* postawiono cel główny: „*Dobrze rozwinięta przedsiębiorczość*” oraz 5 celów operacyjnych

Przedsiębiorczość ma duże znaczenie w generowaniu wzrostu gospodarczego regionu oraz tworzeniu nowych miejsc pracy. Departament Strategii Rozwoju i Polityki Regionalnej przystąpił do realizacji zadań na rzecz tego sektora bezpośrednio po uchwaleniu strategii rozwoju społeczno – gospodarczego.

Główne przedsięwzięcia i zadania podejmowane terminie od 24 lipca 2000 w ramach niniejszego celu strategicznego oraz w odniesieniu do poszczególnych celów operacyjnych przedstawiają się następująco:

Cel operacyjny: „Skuteczna polityka wspierania małych i średnich przedsiębiorstw”

Działania operacyjne:

- wsparcie działań proeksportowych
- partnerstwo i współpraca z samorządem gospodarczym na poziomie lokalnym i regionalnym (systematyczne informowanie o imprezach targowych i wydawnictwach rekomendowanych przez krajowe instytucje zobowiązane do wspierania rozwoju przedsiębiorczości)
- stabilna i długotrwała regulacja ulg i zwolnień podatkowych (opracowywany został „Informator o systemie ulg i zwolnień podatkowych w gminach województwa warmińsko-mazurskiego”)
- pomoc w dostosowaniu się producentów do norm, standardów systemów zarządzania jakością, środowiskiem, bezpieczeństwem i higieną pracy (ISO), zarządzania przez jakość (TQM) przyjętych w Unii Europejskiej

Cel operacyjny: „Duża liczba inwestorów zagranicznych”

Działania operacyjne:

- promowanie i dobre funkcjonowanie specjalnych stref Ekonomicznych (podjęto działania promocyjne W-M SSE w ramach inicjatywy Rady Handlowego Ambasady RP w Berlinie polegającej na zaprezentowaniu ofert inwestycyjnych potencjalnym inwestorom niemieckim).
- wypracowanie systemu obsługi inwestorów, koordynowanego na szczeblu regionalnym w połączeniu z przygotowaniem profesjonalnych ofert inwestycyjnych (opracowano projekt regionalnego katalogu ofert inwestycyjnych)

Cel operacyjny: „Tworzenie klimatu dla aktywnego społeczeństwa”

Działania operacyjne:

- szkolenie administracji publicznej w kierunku współpracy z potencjalnymi inwestorami - Realizacja **Specjalnego Programu Przygotowawczego do Funduszy Strukturalnych** finansowanego z Phare PL 98/IB/OT/O1

Cel operacyjny: „Wzrost potencjału gospodarczego, zwłaszcza MŚP, poprawa konkurencyjności”

Działania operacyjne:

1. Realizacja projektu Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

Projekt pod nazwą Regionalna Strategia Innowacyjności dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego przygotowany został przez Departament Polityki Regionalnej w roku 2000. Decyzją Zarządu Województwa z dnia 12.09.2000r zatwierdzona została fizyka projektowa, na podstawie której Województwo Warmińsko – Mazurskie otrzymało środki finansowe na realizację powyższego projektu z 5. Programu Ramowego Badań i Rozwoju Technologicznego UE. Umowa między Komisją Europejską a Województwem Warmińsko – Mazurskim podpisana została 20.12.2001r.

Realizacja projektu RIS na Warami i Mazurach rozpoczęła się 1 marca 2002 roku i potrwa 32 miesiące. Głównym jego celem jest stworzenie efektywnego systemu promocji i wspierania innowacyjności oraz poprawy konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez opracowanie i wdrożenie Regionalnej Strategii Innowacyjności Województwa Warmińsko – Mazurskiego. Strategia jest opracowywana przy wykorzystaniu doświadczeń regionu Weser-Ems (Niemcy) oraz Shannon (Irlandia). W ramach prowadzonych działań opracowany zostanie plan konkretnych działań mający na celu stworzenie klimatu sprzyjającego innowacjom, poprawy funkcjonowania otoczenia małych i średnich przedsiębiorstw a także rozwoju działalności innowacyjnej w przedsiębiorstwach. Wstępem do realizacji projektu jest uzgodniony zestaw celów oraz oczekiwanych wyników podjętych działań:

Cel operacyjny: „Tworzenie korzystnego klimatu dla innowacyjności”:

- wprowadzenie kwestii innowacyjności do edukacji szkolnej,
- rozwinięcie współpracy pomiędzy środowiskami naukowymi Warmii i Mazur i innych regionów europejskich,
- dostarczenie informacji o dobrych praktykach działań z różnych regionów Europy,
- propagowanie dobrych przykładów działań innowacyjnych w regionie,
- promocja znaczenia innowacyjności,
- zbudowanie platform informowania o projekcie i innowacyjności w postaci wydawnictw i zasobów internetowych.

Poprawa funkcjonowania otoczenia MŚP:

- Poprawa informowania na temat programów badawczych
- Zbudowanie zaplecza konsultacyjnego dla MŚP o wymiarze regionalnym
- Koordynacja usług wspierających innowacyjność w przedsiębiorstwach
- Poprawa dostępności instrumentów finansowania innowacyjności
- Przegląd praktyk administracyjnych pod kątem ograniczania przeszkód biurokratycznych
- Wspieranie rozwoju zaplecza badawczo – rozwojowego
- Budowanie umiejętności korzystania z europejskich źródeł informacji o innowacyjności
- Zbudowanie sieci punktów kontaktowych we wszystkich powiatach dla wsparcia MŚP

Rozszerzenie innowacyjnej aktywności MŚP:

- Wspieranie przystosowania do międzynarodowych standardów
- Promocja wykorzystania szkoleń
- Wspieranie procesu zwiększania liczebności kadry badawczo – rozwojowej w MŚP
- Promocja uczestnictwa w projektach badawczych UE
- Promocja międzynarodowych stowarzyszeń innowacyjnych
- Wspieranie powstawania nowych innowacyjnych przedsiębiorstw
- Pomoc w tworzeniu instytucji wspierających MŚP
- Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami

Integracja z Europejską Unią Innowacyjną:

- Budowanie stabilnej sieci kontaktów z regionami UE

- Budowa stabilnej sieci kontaktów pomiędzy przedsiębiorstwami regionu i krajów UE
- Budowanie regionalnej drogi do innowacyjności z wykorzystaniem narodowej strategii innowacyjności i strategii innych regionów europejskich
- Kreowanie możliwości wielostronnej wymiany myśli i doświadczeń z partnerami krajowymi i zagranicznymi.

W 2002r zostały zrealizowane następujące działania w projekcie RIS.

1. Utworzenie struktury administracyjnej:
 - a. Powołanie Komitetu Sterującego, Zarządu Projektu, Rady Programowej oraz Grup Roboczych
 - b. Utworzenie Powiatowych Punktów Kontaktowych RIS – sieci złożonej z 21 pracowników delegowanych na mocy porozumienia ze Starostami do wypełniania zadań analiz regionalnych i informacyjnych w projekcie RIS
 - c. Wyposażenie projektu w odpowiedni sprzęt komputerowy.
2. Uwrażliwienie na problem rozwoju przedsiębiorstw poprzez rozwój technologiczny i organizacyjny:
 - a. Zorganizowanie dwóch konferencji o zasięgu regionalnym o projekcie RIS oraz metodach budowania gospodarki regionalnej opartej na wiedzy
 - b. Przeprowadzenie dwóch warsztatów innowacyjności poświęconych metodologii tworzenia innowacyjnego systemu wsparcia dla MŚP w Województwie Warmińsko – Mazurskim
 - c. Utworzenie strony internetowej projektu RIS, wydanie broszury projektowej oraz I Magazynu Innowacyjności.
 - d. Przeprowadzanie tygodniowej wizyty studyjnej dla przedstawicieli Komitetu Sterującego RIS, Zarządu Projektu RIS oraz Powiatowych Punktów Kontaktowych RIS.

Pierwsze 12 miesięcy realizacji projektu poświęcone są tzw. fazie „0” – budowaniu konsensusu w sprawie metod, celów oraz rezultatów prowadzonych działań poprawy innowacyjności w Województwie Warmińsko – Mazurskim. W 2003 roku projekt wkroczy w decydującą fazę analiz regionalnych, która stworzy podstawę do definiowania kształtu systemu wsparcia biznesu w Województwie Warmińsko - Mazurskim

Departament Kultury i Edukacji

Załącznik nr 5

*do Raportu Okresowego Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno
gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego
wg stanu na koniec 2002 roku*

Obszar rozwoju
EDUKACJA

Olsztyn 2003 r

Edukacja

Realizując zapisy Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego w roku 2000/2002 uwzględniono- założenia reformy oświaty.

W strategii w obszarze edukacji postawiono jako cel strategiczny : „*Sprawny system edukacji dostosowany do potrzeb gospodarki regionu, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich*” oraz 6 celów operacyjnych.

Cel operacyjny: „*Stworzenie systemu edukacji dostosowanego do potrzeb rynku pracy*”

Działania operacyjne:

1. Od roku 2002 powstała nowa sieć szkół ponadgimnazjalnych:
 - licea ogólnokształcące,
 - licea profilowane,
 - technika,
 - zasadnicze szkoły zawodowe.
2. 18.04.2002 Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu wydało nowe Rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Określa ono w jakich zawodach może być realizowane kształcenie w polskim systemie oświaty dla młodzieży i dorosłych.
3. Powstają niepubliczne Centra Kształcenia Praktycznego.
4. Rozszerzona jest oferta edukacyjna w szkołach wyższych o nowe kierunki kształcenia.
5. W zakresie szkolnictwa wyższego w ramach Kontraktu Wojewódzkiego na lata 2001- 2003 realizowano 3 zadania:
 - *Zadanie 1.2.1. Regionalne Centrum Konferencyjno- Szkoleniowe- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski.*
 - *Zadanie 1.2.2. Rozbudowa i modernizacja obiektu dla potrzeb Instytutu Informatyki Stosowanej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu.*
 - *Zadanie 1.2.4. II etap realizacji Wyższej Szkoły Publicznej w Elku.*
6. W zakresie kształcenia ustawicznego i dostosowania kadr do rynku w ramach Kontraktu Wojewódzkiego na lata 2001 – 2003 realizowano 4 zadania:
 - *Zadanie 3.2.1. Centrum Kształcenia Kadr Medycznych i Społecznych Olsztyn.*
 - *Zadanie 3.2.2. Centrum Kształcenia Ustawicznego w Działdowie.*

Dzięki wdrożeniu zadania uruchomiony został drugi Wydział Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego - Administracji i Prawa, na którym naukę rozpoczęło 80 studentów.

- *Zadanie 3.2.4. Rozwój infrastruktury lokalnej, modernizacja bazy pod potrzeby aktywnych form walki z bezrobociem w Centrum Pracy i Pomocy, w Centrum Kształcenia Praktycznego oraz Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Elblągu.*
- *Zadanie 3.2.5. Centrum Szkoleniowo - Konferencyjne wraz z Regionalnym Centrum Informacji o Unii Europejskiej.*

7. Opracowano sieć szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
8. Wprowadzono nowe formy kształcenia (np. wieczorowego w Kolegium Nauczycielskim w Szczytnie oraz Centrum Kształcenia Kadr Medycznych i Społecznych w Olsztynie).
9. art. 70 a Karty Nauczyciela wprowadza dofinansowanie doskonalenia nauczycieli co zwiększa możliwość ich przekwalifikowania jak i podnoszenia ich kwalifikacji zgodnie z potrzebami szkół i placówek.

Cel operacyjny: „Bogata i atrakcyjna oferta edukacyjna”

Działania operacyjne:

1. Rozszerzono w szkołach ponadgimnazjalnych - policealnych prowadzonych przez samorząd województwa ofertę edukacyjną o nowe kierunki kształcenia:
 - opieka środowiskowa,
 - asystent osoby niepełnosprawnej,
 - opiekun domu pomocy społecznej.
2. Ponadto Samorząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego był inicjatorem powołania na bazie Centrum Kształcenia Kadr Medycznych i Społecznych, Policealnej Szkoły Diakonii Niemiec, która to finansuje i prowadzi kierunek kształcenia:
 - opiekunka środowiskowa o specjalności geriatrycznej, w oparciu o program kształcenia akceptowany przez Unię Europejską.
3. Wyższe uczelnie rozszerzają ofertę edukacyjną o nowe kierunki kształcenia:
 - licencjat pielęgniarstwa.
4. Od września 2002 r. zwiększyła się ilość i różnorodność kształcenia w szkolnictwie ponadgimnazjalnym.
 - a) w liceach profilowanych wprowadzono 14 profili kształcenia.
 - b) w liceach ogólnokształcących wprowadzono 21 ukierunkowań.

Cel operacyjny: „Zwiększenie dostępności do szkół”

Działania operacyjne:

1. Ustalono sieć szkół.
2. Wprowadzono ustawowo obowiązek szkolny do 18 roku życia.
3. Wprowadzono przez Ministerstwo Edukacji Nauki i Sportu pomoc socjalną rodzicom tzw. „Pierwsza wyprawka”.
4. Gminy i powiaty pracują nad maksymalnym skróceniem czasu dojazdu do szkół, w nielicznych gminach czas dojazdu dzieci do szkół przekracza 35 min.

Cel operacyjny: „Pełna realizacja funkcji szkoły”

Działania operacyjne:

1. 100% szkół ma wewnętrzny system mierzenia jakości prac szkół.
2. Każda ze szkół zapewnia w 100% wszystkim dzieciom potrzebującym opiekę w świetlicy.
3. Zajęcia pozalekcyjne w szkołach w zależności od środków finansowych organów prowadzących. Realizowane są w różnej skali z roku na rok, jednak różnych form działalności pozalekcyjnej przybywa. Od roku 2002 Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu nałożyło na szkoły obowiązek diagnozowania zjawisk patologicznych w szkołach. Dane powinny znaleźć się w sprawozdaniu GUS.
4. W ramach Kontraktu Wojewódzkiego na lata 2001 – 2003 realizowano:
 - *Zadanie 1 4.2. Budowa Internatu Zespołu szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim – Centrum Szkoleniowe dla Młodzieży z Europy Wschodniej.*

Cel operacyjny: „Ulepszanie systemu doskonalenia kadr w oświacie”

Działania operacyjne:

1. Łącznie dwa Warmińsko – Mazurskie Oddziały Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu i Olsztynie zrealizowały w roku 2001/2002 – 1 044 form doskonalenia zawodowego kierowanych do nauczycieli.
2. 27239 osób skorzystało z bogatej oferty edukacyjnej doskonalenia zawodowego oferowanej przez instytucje ww. prowadzone przez Samorząd Województwa.

Cel operacyjny: „Doskonalenie administracji”

Administracja szkół, placówek oświatowych jak i organów prowadzących uczestniczy w szkoleniach podnoszących kwalifikacje (zgodnie z potrzebami), organizowanych przez Ministerstwo Edukacji Nauki i Sportu, Kuratorium Oświaty, Warmińsko- Mazurski Oddział Doskonalenia Nauczycieli Elbląg, Olsztyn, Centralny Oddział Doskonalenia Nauczycieli.

DEPARTAMENT INFRASTRUKTURY I GEODEZJI

Załącznik nr 3

*do Raportu Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno
– gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego
wg stanu na koniec 2002 roku*

Obszar rozwoju INFRASTRUKTURA

Olsztyn 2003 r

Infrastruktura

W strategii w obszarze infrastruktura postawiono cel główny: „*Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania*” oraz 6 celów operacyjnych.

Cel operacyjny: „Zwiększenie zewnętrznej dostępności transportowej oraz wewnętrznej spójności”

W dziedzinie polityki transportowej mimo zwiększenia zakresu modernizacji dróg i zwiększenia długości dróg o nawierzchni twardej o 6% oraz dróg o nawierzchni utwardzonej o 10 % zauważalny jest spadek przewozów pasażerskich o 3% doraz przewozów ładunków transportem samochodowym o 9%. Podobna sytuacja występuje w przypadku transportu kolejowego; zmniejszenie długości linii kolejowych o 9% i brak modernizacji i zwiększenia linii zelektryfikowanych. Istotnym wskaźnikiem ukazującym zwiększającą się dostępność i płynność transportową regionu jest wskaźnik dostępności komunikacyjnej ESS (redukcja ESS obliczanego przez podzielenie odległości w linii prostej pomiędzy dwoma punktami przez najszybszy możliwy czas podróży między nimi. Obecnie występuje brak danych w skali całego województwa, istnieją jedynie dane odnośnie poszczególnych inwestycji. W związku z tym występuje konieczność zlecenia wykonania badań specjalistycznych w tym kierunku.

Działania operacyjne:

1. Wprowadzenie drogi nr 16 do krajowego układu dróg

Prowadzona jest modernizacja poszczególnych odcinków drogi podniesienia jej parametrów technicznych:

- *Modernizacja drogi nr 16 na odcinkach: Nagłady – Olsztyn, ul. Sielska, Olsztyn – Wójtowo,*
- *Modernizacja drogi nr 16 na terenie miasta Iławy*

2. Modernizacja dróg krajowych

GDDKiA Oddział w Olsztynie zmodernizowała i odnowiła następujące odcinki dróg krajowych:

droga nr 16 - ul. Jagiełły w Ostródzie,

droga nr 15 – Samplawa – Kołodziejki,

droga nr 22 – gr. województwa – Jegłownik

droga nr 51 – gr. państwa – Bartoszyce, Samolubie - Rogóż

droga nr 53 – Marcinkowo – Kośno, Tylkowo – Pasym, ul. Odrodzenia w Szczytnie

droga nr 58 – Szczytno – Ochódno

droga nr 59 – Piecki – Nawiady, Ryn - Sądry

3. Utwardzanie dróg powiatowych i gminnych

Wykonano:

drogi powiatowe: nowe- 0,9km

modernizacja – 48,25km

drogi gminne: nowe – 2 km

modernizacja 360,13 km

4. Elektryfikacja i modernizacja linii kolejowych

- brak działań w tym zakresie

5. Uruchomienie transportu typu „tramwaje kolejowe”

- ogłoszony został przetarg na zakup autobusów szynowych

6. W zakresie infrastruktury drogowej w ramach Kontraktu wojewódzkiego na lata 2001-2003 przewidziano realizację zadań;(wg stanu na koniec 2002 r.)

Zadanie 1.1.1. Budowa mostu przez rzekę w ciągu ul. Tuwima w Olsztynie [oddano do użytku most przez rzekę Łyne]

Zadanie 1.1.2 Przebudowa węzła transportowego Elbląg-Wschód, położonego w ciągu dróg krajowych nr 7 i 22 (Phare 2001) [etap przygotowywania procedury przetargowej].

Zadanie 1.1.3. I etap obwodnicy miejskiej w Elku (Phare 2001) [etap przygotowywania procedury przetargowej].

Zadanie 1.1.4. Modernizacja i budowa drogi krajowej nr 16 ulicy Sielskiej w Olsztynie II etap (Phare 2001) [w 2002 r ogłoszony został przetarg na wybór Inżyniera Kontraktu].

Zadanie 1.1.5. Modernizacja dróg (Phare 2002) [zadanie przewidziane do realizacji w 2003 r.].

Zadanie 1.1.6 Modernizacja drogi nr 16 na terenie miasta Iławy [zmodernizowano drogę na odcinku 1,2 km, zmodernizowano/wybudowano 8 skrzyżowań]

Zadanie 1.1.7 Udrożnienie szlaków dojazdowych oraz zagospodarowanie strefy Kanalu Elbląskiego [planowana przebudowa drogi o dł. 5,2 km – zaawansowanie 72,8 %]

Zadanie 1.1.8 Modernizacja infrastruktury transportowej układu miejskiego w ciągu ul. Bema w Elblągu [zmodernizowano 1,609 km ulicy, 947 mb układu tramwajowego, 5 skrzyżowań oraz 3 przystanki]

Zadanie 1.1.9 Modernizacja skrzyżowań w mieście - drogi krajowej nr 59 Mrągowo [na planowaną przebudowę 2 skrzyżowań, zrealizowano 1]

Zadanie 1.1.10. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 507 Braniewo - Pieniężno-Orneta-Dobre Miasto [wzmocnienie nawierzchni na dł. 5,6 km].

Zadanie 1.1.11. Budowa wiaduktu nad linią kolejową wraz z dojazdami w km 26+260 drogi wojewódzkiej nr 591 [zbudowano wiadukt]

Zadanie 1.1.12. Budowa drogi dojazdowej do lotniska w Szymanach [trwają odbiory końcowe]

Zadanie 4.1.1. Modernizacja drogi powiatowej Olecko-Świątajno [zmodernizowano 1,5 km drogi – zawansowanie prac 32 %]

Zadanie 4.1.2. Modernizacja dróg powiatowych dla wzmocnienia konkurencyjności województwa i wsparcia obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.[zmodernizowano most, 6 skrzyżowań, oddano 4 odcinki dróg –6,6 km]

Zadanie 4.1.3. Modernizacja drogi powiatowej nr 26657 Jedwabno-Pasym. Pierwszy etap.[zrealizowano 12,3 km dróg, 5 skrzyżowań]

Zadanie 4.1.4. Modernizacja sieci drogowej jednym ze sposobów rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Kętrzyńskiego [zmodernizowano ulicę w Reszlu]

Zadanie 4.1.5. Wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją, poprawa infrastruktury transportowej- Giżycko [zmodernizowano drogę na odcinku 5,1 km, 1 skrzyżowanie]

Cel operacyjny: „Restrukturyzacja i rozwój obszarów miejskich tworzących warunki dla nowych działalności”

1 Budowa obwodnic miast i wsi

W celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej terenów miejskich realizowane są następujące inwestycje:

- Budowa mostu przez rzekę w ciągu ul. Tuwima w Olsztynie
- Przebudowa węzła transportowego Elbląg-Wschód, położonego w ciągu dróg krajowych nr 7 i 22 (Phare 2001)
- I etap obwodnicy miejskiej w Elku (Phare 2001)
- Modernizacja i budowa drogi krajowej nr 16 ulicy Sielskiej w Olsztynie II etap (Phare 2001)
- Modernizacja infrastruktury transportowej układu miejskiego w ciągu ul. Bema w Elblągu

Cel operacyjny: „Infrastruktura graniczna dostosowana do potrzeb wymiany handlowej i turystyki”

Wymiana handlowa i turystyczna w regionie Warmii i Mazur w ostatnim roku uległa znacznym ograniczeniom. Wskaźnik ruchu na przejściach granicznych wskazuje zmniejszenie tego ruchu o 11%.

1. Przebudowa lotniska w Szymanach do parametrów portu głównego drugorzędneho

- lotnisko posiada już zakładane parametry
- *Budowa drogi dojazdowej do lotniska w Szymanach*

2. Modernizacja lotnisk lokalnych w Kętrzynie, Elblągu, Olsztynie, Orzyszu

- *brak działań w tym zakresie*

3. Budowa przejścia granicznego w Grzechotkach oraz droga ekspresowa relacji Elbląg-Grzechotki

- *prace przygotowawcze do realizacji projektu: przygotowanie przetargu międzynarodowego*
- *droga nr 22 Elbląg – Grzechotki – została wykonana dokumentacja projektu, realizacja zadania przewidywana jest na lata 2003-2005*

4. Rozbudowa i modernizacja przejść granicznych

Przejścia drogowe:

- *Bezledy - wybudowano budynek kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej,*
- *Gołdap - trwają prace przygotowawcze do rozbudowy przejścia, przygotowanie przetargu międzynarodowego.*

Cel operacyjny: „Prawidłowa gospodarka wodna i sprawny system infrastruktury technicznej przeciwpowodziowej i melioracyjnej”

1. Tworzenie sprawnie działającego systemu regulującego stosunki wodne oraz zabezpieczenia przeciwpowodziowe

W ramach tego celu operacyjnego wykonano

- 24,7 km regulacji rzek i kanałów
- 15,4 km odbudowy wałów

2. Modernizacja urządzeń osłony przeciwpowodziowej

- modernizacja 14 stacji pomp
- dokonano melioracji 69 ha terenów zagrożonych

Cel operacyjny: „Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami Unii Europejskiej”

Ochrona środowiska jest jednym ze strategicznych priorytetów Strategii Rozwoju, dlatego też dąży się do podnoszenia infrastruktury w tym zakresie. Sukcesywnie wzrasta liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków, zwiększa się liczba zorganizowanych składowisk odpadów, przy jednoczesnym ograniczaniu powierzchni ich funkcjonowania.

Działania operacyjne:

1. Modernizacja istniejących lub budowa wysokosprawnych oczyszczalni ścieków we wszystkich miastach i ośrodkach gminnych:

W ramach Kontraktu wojewódzkiego realizowano następujące projekty:

- *Budowa oczyszczalni ścieków dla m. Korsze, wsi Glitajny i Kłamy*
- *Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Bystrym k/Giżycka*

2. Budowa i rozbudowa systemów kanalizacyjnych w miastach i ośrodkach gminnych

W ramach Kontraktu wojewódzkiego realizowano następujące projekty:

- *„Kanalizacja sanitarna lewobrzeżnej części Nowego Miasta Lubawskiego – I etap” [oddano 2,9 km sieci kanalizacji sanitarnej]*
- *„Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Lidzbark Welski” [uzyskano 18 tys. km kanalizacji sanitarnej, 4,5 km kolektora tłoczego, 15 przepompowni ścieków]*
- *„Tworzenie warunków dla rozwoju regionalnego w rejonie Wielkich Jezior Mazurskich w wyniku realizacji wybranych projektów z zakresu gospodarki ściekowej”. [na łączną liczbę 10 etapów inwestycyjnych – 4 zakończono]*

3. Realizacja systemów grzewczych przyjaznych dla środowiska

- *Modernizacja kotłowni SR nr 3 w Szczytnie*
- *Przebudowa systemu ciepłego Fromborka*

4. Zorganizowanie systemu gospodarki odpadami stałymi

- *modernizacja spalarni odpadów medycznych w Szpitalu w Bartoszycach*
- *modernizacja spalarni odpadów medycznych w Szpitalu w Olecku*

W ramach Kontraktu wojewódzkiego realizowano projekt pt. *Międzygminny Zakład Kompleksowego przerobu odpadów komunalnych w Sękitach gm. Bisztynek”*

Cel operacyjny: „Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii”

W zakresie infrastruktury energetycznej występuje coroczny wzrost sieci przesyłowych najwyższych napięć. Liczba odbiorców i zapotrzebowanie energetyczne w regionie pozostaje na stałym poziomie.

Działania operacyjne:

1. Modernizacja istniejącej sieci przesyłowej najwyższych napięć

W zakresie infrastruktury energetycznej występuje coroczny wzrost sieci przesyłowych najwyższych napięć. Liczba odbiorców i zapotrzebowanie energetyczne w regionie pozostaje na stałym poziomie.

2. Budowa linii przesyłowych 220 kV i 400 kV

W roku 2002 nie prowadzono inwestycji związanych z budową linii przesyłowych najwyższych napięć. Odnośnie linii niskopresyłowych (110kV) realizowane były drobne modernizacje na liniach należących do Zakładu Energetycznego w Olsztynie.

3. Wykorzystanie źródeł energii odnawialnych i niekonwencjonalnych

Zauważalny jest nieznaczny spadek udział energii ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych.

4. Modernizacja sieci nośników energii o charakterze proekologicznym

- izolacja ekologiczna sieci przesyłowych
- budowa gniazd bocianich
- modernizacja elektrowni wodnych w Lidzbarku, Łyna, Wadąg.

Monitoring obszaru rozwoju: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Cel		Wskaźniki	Jedn.m iary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/
Cel strategiczny		wskaźniki							
Infrastruktura techniczna zapewniająca bardziej zrównoważony rozwój regionu oraz atrakcyjność zamieszkania	Wzrost przepływów pasażerów i ładunków							brak publikowanych danych propozycja zmiany nazwy wskaźnika	Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych, Kolej
	Redukcja zanieczyszczeń.	%						brak publikowanych danych; propozycja zmiany nazwy wskaźnika	Wojewódzki Inspektorat OŚ
Cele operacyjne		Wskaźniki							
1	Zwiększenie zewnętrznej dostępności transportowej oraz wewnętrznej spójności regionu	Max. prędkość pociągów dostosowana do kategorii linii kolejowej	km/h					brak publikowanych danych; propozycja: rezygnacja z wskaźnika	
		% wzrost przewozów pasażerskich i towarowych (o co najmniej 5 % rocznie)						brak publikowanych danych; propozycja: rezygnacja z wskaźnika i zastąpienia innym	
		Poziom swobody ruchu (na drogach kategorii: S -B, GP - C, G - C)						brak publikowanych danych; Propozycja:rezygnacja z wskaźnika	
		Nośność nawierzchni (na drogach kat.: S -115 KN/OŚ, GP - 100 KN/OŚ, G - 100 KN/OŚ)						brak publikowanych danych Propozycja:Rezygnacja z wskaźnika	
		% wzrost lotniczych przewozów pasażerskich i towarowych (o co najmniej 5 % rocznie)						brak publikowanych danych; propozycja: rezygnacja z wskaźnika i zastąpienia innym	
		Wskaźnik dostępności komunikacyjnej (redukcja ESS obliczanego poprzez podzielenie odległości w linii prostej pomiędzy dwoma punktami przez najszybszy możliwy czas podróży między nimi)						brak danych ze źródeł statystycznych; wskaźnik istotny, jednak należy zlecić specjalistyczne badania Propozycja:zlecić badanie raz na 5 lat i wskaźnik podawać raz na 5 lat.	badanie specjalistyczne
2	Infrastruktura graniczna dostosowana do potrzeb wymiany: handlowej i turystyki	% przejść granicznych zgodnych z wymogami Unii Europejskiej	%	x	x	50	50		Urząd Celny. Straż Graniczna
3	Prawidłowa gospodarka wodna i sprawny system infrastruktury technicznej przeciwpowodziowej i							Nie było wskaźników; propozycja: wprowadzić wskaźniki	

Cel		Wskaźniki	Jedn.m iary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/	
4	Infrastruktura techniczna na rzecz ochrony środowiska zgodna z normami UE	% miast w pełni skanalizowanych (docelowo 100%)	%					brak publikowanych danych - Zmienić nazwę wskaźnika		
		% miast posiadających wysokosprawne oczyszczalnie ścieków (docelowo 100%)	%	93,9	95,9	97,9			RSW 2000, 2001, 2002	
		Do 2006 roku wprowadzone systemy pilotażowe gospodarki odpadami stałymi w co najmniej 3 - ch rejonach miejskich: Olsztyn, Elbląg, Ełk							brak publikowanych informacji. Propozycja: rezygnacja z wskaźnika	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
		% gmin objętych systemem gospodarki odpadami stałymi (do 2010 r - 100 %)							brak publikowanych informacji. Propozycja: rezygnacja z wskaźnika	
		% kotłowni utrzymujących normatywy emisji spalin (docelowo 100 %)							brak publikowanych informacji. Propozycja: rezygnacja z wskaźnika	
5	Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii	% zmodernizowanej sieci przesyłowej najwyższych napięć (docelowo 100 %)	%					brak publikowanych informacji. Propozycja: rezygnacja z wskaźnika	Polskie Sieci Energetyczne	
		% zgazyfikowania województwa (powyżej średniej krajowej)	%					Sieć gazowa rozdzielcza na 100 km ² w woj. wynosi 5,8 km; średnia w kraju 30,8 km. Propozycja: zrezygnować z wskaźnika i wprowadzić nowy wskaźnik	Woj. 1995-2000	
		% udziału energii ze źródeł niekonwencjonalnych i odnawialnych (wzrost o 10 % rocznie)	%	1,6	1,5	1,4			Zakład Gazowniczy; Zakład Energetyczny	

Źródła informacji:zastosowane skróty

Roczniki statystyczne Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2000 i 2002 -skrót RS woj. 2000, 2001,2002

Roczniki statystyczne Województw 2000; 2001; 2002 skrót RSW 2000, 2001, 2002

Województwa w latach 1995-2001 www.stat.gov.pl - skrót Woj. 1995-2001

Materiały własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego - skrót UM

maj 2003 r.

**Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
i Ochrony Środowiska**

Załącznik nr 4

*do Raportu Okresowego Nr II z realizacji Strategii rozwoju
społeczno gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego
wg stanu na koniec 2002 roku*

Obszar rozwoju
RESTRUKTURYZACJA OBSZARÓW WIEJSKICH

Olsztyn 2003 r

Restrukturyzacja obszarów wiejskich

W obszarze „*Restrukturyzacja obszarów wiejskich*” cel strategiczny zdefiniowany został następująco: „*Zamożne wszechstronnie rozwinięte obszary wiejskie filarem gospodarki regionu*”

Miernikami realizacji celu strategicznego dla obszarów wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego są: stopa bezrobocia i warunki życia ludności na obszarach wiejskich, co wiąże się z podniesieniem dochodów budżetów gmin na jednego mieszkańca. Stopa bezrobocia na koniec 2002 r. wynosiła 28,8 %. Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca ulegają powolnemu wzrostowi i w 2001 r. wyniosły 1254 zł, tj. o 76 zł (6,5%) więcej niż w 2000 r.

Poza celem strategicznym zdefiniowanych zostało osiem celów operacyjnych:

Cel operacyjny: *”Dobrze funkcjonujące i efektywnie produkujące gospodarstwa rolne”.*

1. **„Regionalny program rozwoju rolnictwa na lata 2002-2006”** został zatwierdzony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2002 r.

Program określa problemy, cele, priorytety i działania oraz uwzględnia najważniejsze aspekty zmierzające do rozwoju rolnictwa, poprawy warunków życia rolników i ich rodzin, kierunki działań ludności odchodzącej z rolnictwa. Szczegółowe zadania są planowane przez partnerów uczestniczących w programie.

Określono listę partnerów, których współpraca jest niezbędna przy rozwiązaniu problemów rolników i rolnictwa w regionie. Samorząd Województwa podpisał w tej sprawie stosowne porozumienia z partnerami realizującymi program. Kompleksowe określenie priorytetów rozwoju rolnictwa pozwoli na skoordynowanie działań mających na celu najbardziej efektywne wykorzystanie posiadanych środków finansowych. Dokument stanowi podstawę do występowania o wsparcie finansowe planowanych zadań regionalnych. Wskazane priorytety i związane z tym działania, dzięki szerokiej płaszczyźnie analizowanych zagadnień, mogą być wykorzystane do budowy innych programów wojewódzkich dotyczących rozwiązywania problemów bezrobocia w regionie, rozwoju przedsiębiorczości, ochrony środowiska w rolnictwie i innych - zawierających aspekt modernizacji obszarów wiejskich.

2. Wspólne działania regionalnych parlamentarzystów oraz administracji rządowej i samorządowej, regionalnych uczelni, samorządu rolniczego, rolników, podmiotów gospodarczych, instytucji edukacyjnych oraz organizacji pozarządowych, mogą znacznie przyczynić się do osiągnięcia zakładanych celów.

Cel operacyjny „Produkcja żywności wysokiej jakości”.

1. Ukształtowanie terenu, znaczna ilość parków krajobrazowych, czysta nieskażona przyroda stawia województwo warmińsko-mazurskie w czołówce najczystszych regionów, co skłania do produkcji żywności „ekologicznej”.
2. Produkcja rolnicza prowadzona w województwie przy stosowaniu właściwego płodozmianu może być zaliczone do rolnictwa zrównoważonego. Żywność ekologiczna i produkowana metodami integrowanej produkcji, może stanowić szansę na zwiększenie eksportu produktów rolno-żywnościowych. Działanie to poparte powinno być wypracowaniem znaków jakości identyfikujących regionalną ekologiczną żywność oraz zorganizowania reklamy i dystrybucji, co zapewniłoby jej zbyt.
3. Ważne znaczenie ma przetwórstwo rolno-spożywcze, w tym: mięsa czerwonego i białego, przetwórstwo zbożowo- młynarskie i mleczarstwo. W województwie jest ok. 100 zakładów mięsnych uprawnionych do prowadzenia uboju, rozbioru, przetwórstwa i składowania mięsa czerwonego. Spośród zakładów objętych nadzorem weterynaryjnym uprawnienia eksportowe na rynki Unii Europejskiej posiadają: Zakłady Mięsne Ostróda - Morliny, Zakłady Mięsne „Mazury” w Ełku, firma L+O Polska Ostróda – Morliny oraz chłodnie: „Chłodnia Olsztyn”, „Las Olsztyn” i „Elsner Product” w Ełku. Większość zakładów (83) zakwalifikowana jest do kategorii B1, a znaczna część (18) – do kategorii C. Przetwórstwem mięsa białego w województwie zajmuje się 27 zakładów, w tym 3 zakłady prowadzą wyłącznie ubój, 20 - ubój i rozbiór drobiu a 4 zakłady - przetwórstwo mięsa. Tylko 3 zakłady (zakwalifikowane do kategorii A) posiadają uprawnienia produkcji na rynki unijne („INDYKPOL” S.A., „EKODROB” S.A. i „Chłodnia Olsztyn” Sp. z o.o.) a wśród pozostałych - 21 należy do kategorii B1 i 3 do kategorii C.
4. Restrukturyzacji i modernizacji zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego służy realizacja Programu SAPARD w ramach działania 1 – *Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych i rybnych*. Z terenu województwa na realizację zadań objętych tym działaniem wpłynęły 22 wnioski, z czego pozytywnie zostało zweryfikowanych 12 wniosków na łączną kwotę dofinansowania ponad 7.250 tys. zł. Z promocją żywności wysokiej jakości związane było również działanie realizowane przez Samorząd Województwa, związane z ogólnopolskim konkursem „POLSKI PRODUCENT ŻYWNOŚCI”. Dwie firmy z naszego województwa zostały laureatami na szczeblu konkursu krajowego.

Cel operacyjny „Aktywny i sprawnie funkcjonujący samorząd rolniczy”.

1. Zadaniem samorządu rolniczego jest wspieranie sektora rolniczego oraz lobbing na rzecz wprowadzania korzystnych rozwiązań prawnych dla rolnictwa i mieszkańców wsi. W końcu

2002 r zakończyła się I kadencja funkcjonowania Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej. Samorząd Województwa ściśle współpracował z W-M Izbą Rolniczą w rozwiązywaniu wszystkich spraw z zakresu obszarów wiejskich, zwłaszcza spraw związanych z opłacalnością produkcji rolniczej, ze skutkami suszy, z działaniami interwencyjnymi na rynku zbóż, żywności rzeźnego i mleka oraz wdrażania programów pomocowych UE.

2. Wspólna organizacja konferencji nt. „Rolnictwo i Przyroda - ograniczenia i korzyści dla rolników”. Celem konferencji było przekazanie informacji nt. ograniczeń produkcji rolnej i rozwoju obszarów wiejskich wynikających z ochrony przyrody oraz możliwości uzyskania z tego tytułu, przez mieszkańców wsi, rekompensat z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i programów rolnośrodowiskowych.

Cel operacyjny „*Tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem*”.

1. Województwo warmińsko-mazurskie jest regionem o najwyższej w kraju stopie bezrobocia. W ogólnej liczbie bezrobotnych ponad 48 % stanowią bezrobotni zamieszkali na wsi. Postępujący proces koncentracji w rolnictwie, w coraz większym stopniu zmniejsza zapotrzebowanie tego sektora na pracę.
2. Realizacja celu odbywa się w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich. W wyniku uzgodnień kredyt Banku Światowego wykorzystany zostanie na sfinansowanie następujących działań:
 - rozwój sektora prywatnego, rozwój zasobów ludzkich, w tym fundusz ponownego zatrudnienia, program zwiększenia zatrudnienia poza rolnictwem, poprawę stanu edukacji, wzmocnienie instytucji administracji lokalnej i regionalnej oraz rozwój infrastruktury na obszarach wiejskich.
 - Beneficjentami PAOW są: ludność wiejska i małych miast (osoby bezrobotne, rolnicy, przedsiębiorcy), gminy, związki gmin, powiaty. Program jest realizowany we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy, Regionalnym Oddziałem ARiMR i Kuratorium Oświaty.

Cel operacyjny „*Rozwinięta infrastruktura na terenach wiejskich*”.

Rozwój gospodarczy wymaga wyposażenia wsi w podstawową infrastrukturę techniczną. Działania podejmowane w tym zakresie realizowane są w ramach:

1. **Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich (Komponent C – Infrastruktura)**
 - Beneficjenci złożyli wnioski na środki w wysokości ponad 8.100 tys. PLN i tyleż samo otrzymali. Jest to komponent najbardziej zaawansowany we wdrażaniu.
 - Do Regionalnego Oddziału Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wpłynęło 95 wniosków z gmin i powiatów na łączną kwotę dotacji z PAOW na sumę ok. 44.254 tys. zł., z czego 85 wniosków zostało zweryfikowanych pozytywnie.

- Regionalny Komitet Sterujący ustalił listę rankingową projektów do dofinansowania w liczbie 42, nastąpiło podpisanie umów o finansowaniu pomiędzy Beneficjentami a Zarządem Województwa. Następnich 12 wniosków zakwalifikowano do dofinansowania po oszczędnościach przetargowych.
- Łącznie dofinansowanie z PAOW w Komponentie C uzyskało 46 projektów, z czego 28 projekty zakończono, 14 jest w trakcie realizacji a w dwóch wypadkach wystąpiły rezygnacje.
- Kolejne 3 projekty w wyniku oszczędności przetargowych mogą uzyskać dofinansowanie PAOW po potwierdzeniu zainteresowania ich realizacją.

2. Programu SAPARD (działanie 3 - Rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich).

- Łącznie wpłynęło 83 wniosków na kwotę pomocy ponad 61.000 tys. zł. Pozytywnie zostało zweryfikowanych 61 wniosków na sumę blisko 41.000 tys. zł. a beneficjentom przesłano promesy celem przeprowadzenia przetargów. Przyjęte wnioski dotyczą następujących schematów:
 - ◆ 22 wnioski – schemat 3.1 „zaopatrzenie gospodarstw wiejskich w wodę wraz z uzdatnianiem”,
 - ◆ 22 wnioski - schemat 3.2 „odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych i odpadowych”,
 - ◆ 17 wniosków – schemat 3.4 „drogi gminne i powiatowe na obszarach wiejskich”.

Cel operacyjny „Lepsza infrastruktura społeczna”.

1. W celu większego zainteresowania regionem przyszłych inwestorów i poprawy warunków do osiedlania się nowych mieszkańców, konieczne jest tworzenie odpowiedniej sieci szkół, placówek opieki zdrowotnej i ośrodków kultury i sportu. Zadania w tym zakresie realizowane są przez **PAOW (Podkomponent B - 2 Edukacja)**.
 - ◆ Głównym celem podkomponentu edukacyjnego jest poprawa efektywności systemu edukacyjnego oraz wykorzystania zasobów edukacyjnych.
 - ◆ W ramach podkomponentu edukacyjnego sfinansowane zostaną najważniejsze zadania związane z poprawą stanu obiektów szkolnych. Dofinansowane będą projekty remontów, prac modernizacyjnych, odnowienie szkół i obiektów szkolnych oraz działania prowadzące do konsolidacji sieci szkół (świetlice i poczekalnie dla dojeżdżających).

Cel operacyjny „Podniesienie poziomu wykształcenia”.

1. Wsparcie dla działań mających na celu podnoszenie poziomu wiedzy jest niezbędne, aby uchronić obszary wiejskie przed degradacją socjalną (dotyczy to w szczególności obszarów dotkniętych strukturalnym bezrobociem i terenów popegeerowskich).
2. Opracowane zostały systemy pomocy stypendialnej dla młodzieży oraz systemy kredytowe dla studentów pochodzących z obszarów wiejskich. Dużą pomocą w tym zakresie dla młodzieży zrodzin popegeerowskich służy Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa.
3. Działania związane z realizacją tego celu stanowią kanwę pracy doradców Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Przekazują oni rolnikom, ich rodzinom i mieszkańcom wsi informacje oraz szeroką wiedzę rolniczą i ekonomiczną. Doradcy wspomagają również mieszkańców wsi organizacyjnie, a poprzez kontakty z prawnikiem WODR, także i w zakresie porad prawnych.
4. Podnoszenie wiedzy rolników realizowane jest poprzez różne formy, tj.: szkolenia rolnicze i seminaria o charakterze wojewódzkim, szkolenia kursowe, wystawy, kiermasze, konkursy oraz wyjazdy szkoleniowe.
5. Samorząd Województwa dofinansowywał ze swego budżetu:
 - zorganizowanie szkolenia o zasięgu wojewódzkim, mającego na celu zwiększenie zainteresowania produkcją ekologiczną i promocją żywności ekologicznej w województwie, rozpoczęcie produkcji warzyw ekologicznych dla przetwórstwa, intensyfikowanie współpracy pomiędzy rolnikami w zakresie organizacji produkcji ekologicznej. Dotację przeznaczono na pokrycie kosztów wyjazdu dla uczestników szkolenia z zakresu produkcji warzyw ekologicznych w rejon Polski południowo - wschodniej.
 - zadanie pt. „Wyposażenie nowej obory w Centrum Kształcenia Praktycznego w Karolewie”. Pomoc w tym zakresie była wynikiem porozumienia zawartego pomiędzy Samorządem Województwa a Starostwem Powiatowym w Kętrzynie. Wyposażenie obory w urządzenia technologiczne było niezbędne do właściwego przygotowania CKP w Karolewie do pełnienia roli ośrodka szkoleniowego z zakresu produkcji i przetwórstwa mleka.
6. Realizacja działań związanych z podnoszeniem poziomu wykształcenia prowadzona jest także w ramach PAOW (Podkomponent B-1 Przekwalifikowanie Siły Roboczej), realizowanego przy udziale Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Na realizację działań objętych podkomponentem B-1 zawarto dotychczas 158 kontraktów na sumę ponad 7.750 tys. zł.

Cel operacyjny „Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego regionu”.

1. Województwo warmińsko-mazurskie stanowi obszar cechujący się zróżnicowaniem potencjału przyrodniczego a w szczególności gleb. Duży udział trwałych użytków zielonych predysponuje ten obszar do rozwijania chowu bydła. Korzystną cechą regionu jest mało zanieczyszczone powietrze, gleba i woda oraz duża ilość jezior i lasów. Walory przyrodniczo-kulturowe Warmii i Mazur stwarzają szczególnie korzystne warunki do rozwijania usług turystycznych na wsi. Ważne jest również zwiększenie gospodarczego wykorzystania potencjału wodnego województwa do produkcji rybackiej śródlądowej i morskiej. Przyrodnicze predyspozycje powinny być wykorzystane do rozwoju usług agroturystycznych, pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł, wdrażania programów rolno-środowiskowych i produkcji żywności metodami ekologicznymi. Duża ilość gleb kwalifikujących się do gruntów marginalnych wymaga ich zagospodarowania poprzez zalesianie i trwałe zadarnianie.
2. Działania związane z realizacją celu są finansowane przez program **SAPARD (działanie 2 – inwestycje w gospodarstwach rolnych)**.
 - Dotychczas w ramach tego działania wpłynęło 36 wniosków w tym:
 - 6 wniosków w ramach schematu 2.1 „*Restrukturyzacja produkcji mleka*”,
 - 8 wniosków - w schemacie 2.2 „*Modernizacja gospodarstw specjalizujących się w produkcji zwierząt rzeźnych*”
 - 22 wnioski – w schemacie 2.3 „*zwiększenie różnorodności produkcji gospodarstw rolnych*”.
3. Na terenie województwa realizowany był także pilotażowy projekt rozwoju terenów wiejskich finansowany **ze środków PHARE**. Składał się z dwóch komponentów, tj.: programu rolno-środowiskowego (dla wszystkich gmin powiatów Nidzica i Szczytno) oraz programu dywersyfikacji działalności gospodarczej na terenach wiejskich. Na realizację programu przeznaczono ponad 1,3 mln Euro, w tym ok. 400 tys. Euro na sfinansowanie ponad 130 zadań z zakresu „programu rolno-środowiskowego” i ok. 930 tys. Euro na ok. 70 zadań objętych komponentem „dywersyfikacja działalności gospodarczej na terenach wiejskich”.
4. Realizując działania objęte tym celem, Samorząd Województwa dofinansowywał m.in. takie przedsięwzięcia, jak:
 - konkurs „**CZYSTA I PIĘKNA ZAGRODA – ESTETYCZNA WIEŚ**”. Realizacja konkursu miała na celu promowanie prac przynoszących postęp w estetyce wsi i zagród rolniczych. Poprawa wizerunku obszarów wiejskich przyczynia się do wzrostu atrakcyjności

regionu w inwestowaniu i rozwijaniu przedsiębiorczości. Sfinansowano nagrodę dla laureata I miejsca w konkursie – wsi Grzegórzki, gm. Nidzica.

- konkurs na najlepszą farmę rybacką „ZŁOTY CYPRINUS”. Przedsięwzięcie miało na celu promowanie gospodarki rybackiej i jej otoczenia, związanej z hodowlą ryb, tworzeniem łowisk wędkarskich i wykorzystaniem ich w agroturystyce
 - wystawę bydła mlecznego, trzody chlewnej i koni z województwa warmińsko-mazurskiego w ramach „III Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych”, organizowaną przez Regionalne Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Starym Polu. Celem wystawy była promocja dorobku hodowlanego rolników naszego województwa. Impreza ma charakter cykliczny i odbywa się z okazji Żuławskich Targów Rolnych.
 - wystawę zwierząt hodowlanych odbywającą się w ramach IX Jesiennych Targów Rolniczych „*Wszystko dla Rolnictwa*”, organizowaną przez Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie. Celem targów jest szeroka promocja naszego regionu, a zwłaszcza rolnictwa, poprzez przygotowanie bogatej oferty wystawienniczo-informacyjno-handlowej, w której biorą udział firmy i podmioty gospodarcze oraz rolnicy – najlepsi hodowcy zwierząt gospodarskich. Podczas targów, objętych Patronatem Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, odbywało się podsumowanie szeregu konkursów, tym „Czysta i piękna zagroda - estetyczna wieś”, „Agroliga”, „Zielone lato” i „Najlepsze zwierzęta hodowlane”.
- prowadzenie i upowszechnienie wyników Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego. Jest to wynikiem umowy z Centralnym Ośrodkiem Badania Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej i ze Stacją Doświadczalną Oceny Odmian we Wrocikowie. Środki finansowe przeznaczono na pokrycie kosztów związanych z opracowaniem merytorycznym i redakcyjnym wyników doświadczeń PDO oraz drukiem trzech broszur (zboża ozime, zboża jare oraz ziemniak, bobik, groch i rzepak) w nakładzie 1200 szt, które poprzez W-M Izbę Rolniczą oraz WODR Olsztyn zostały rozpropagowane wśród rolników naszego województwa.

Monitoring obszaru rozwoju: Restrukturyzacja obszarów wiejskich

nowe wskaźniki

Cele	Wskaźniki	J.m.	Lata			Uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
			1999	2002		
Cel strategiczny							
Zamożne, wszechstronne, rozwinięte obszary wiejskie, filarem gospodarki regionu	Wzrost dochodów budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca do średniej krajowej w 2010 roku	zł					Urząd Statystyczny
	Wzrost wydatków budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca do średniej krajowej w 2010 roku	zł					Urząd Statystyczny
	Spadek stopy bezrobocia do 2015 roku do co najmniej 10%	%					Urząd Statystyczny
Cele operacyjne	Wskaźniki						
1 Dobrze funkcjonujące i efektywnie produkujące gospodarstwa rolne	Przeciętny miesięczny dochód z gospodarstwa indywidualnego na 1 osobę	zł					Urząd Statystyczny
	Wartość środków pozyskiwanych na realizację programów związanych z restrukturyzacją rolnictwa						Urząd Marszałkowski
2 Produkcja zdrowej żywności	Liczba gospodarstw prowadzących produkcję metodami ekologicznymi	gosp.					GIJHARS
	Areal upraw roślin prowadzonych metodami ekologicznymi	ha					GIJHARS
	Podmioty posiadające certyfikaty jakości produkcji ISO i HACCAP (% udział)						Urząd Marszałkowski
3 Aktywny i sprawnie funkcjonujący samorząd rolniczy	Liczba grup producenckich i ilość producentów zrzeszonych w tych grupach	grupa					Urząd Marszałkowski, Izba Rolnicza
	ilość producentów zrzeszonych w grupach producenckich	producent					Urząd Marszałkowski

Cele	Wskaźniki	J.m.	Lata			Uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
			1999	2002		
4 Tworzenie nowych miejsc pracy poza rolnictwem	Liczba podmiotów gospodarczych na obszarach wiejskich (o 2 % rocznie) -	szt.					Urząd Statystyczny
	Liczba pracujących na wsi - poza rolnictwem (wzrost o 1,5 % rocznie)	tys. osób					Urząd Statystyczny
5 Rozwinięta infrastruktura techniczna na terenach wiejskich	Długość sieci wodociągowej (o 10 % co 5 lat)	km					UM
	Długość sieci kanalizacyjnej (o 10 % co 5 lat)	km					ankiety
	Liczba abonentów telefoni przewodowej na wsi	tys.szt.					Urząd Statystyczny
	Liczba odbiorców gazu z sieci gazowej (wzrost o 1% rocznie)	tys.					Urząd Statystyczny
	Udział mieszkań wyposażonych w gaz sieciowy	%					Urząd Statystyczny
	Zużycie energii elektrycznej w rolnictwie na 1 ha	kWh					Urząd Statystyczny
	Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych na cele nierolnicze.	ha					Urząd Statystyczny
6 Lepsza infrastruktura społeczna	% udział liczby pomieszczeń wyposażonych w komputery w odniesieniu do pomieszczeń do nauki ogółem w szkołach podstawowych	%					Urząd Statystyczny
	Liczba woluminów na jednego mieszkańca w tym na wsi (wzrost o 2% rocznie)	wolumen					Urząd Statystyczny
	Liczba abonentów telewizyjnych na wsi (na 1000 mieszkańców)	szt.					Urząd Statystyczny
	Liczba stowarzyszeń sportowych (wzrost o 5% rocznie)	stowarzyszenie				zbieranie informacji metodą ankietową raz na 2 lata	ankieta

Cele	Wskaźniki	J.m.	Lata			Uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}	
			1999	2002			
	Wskaźnik umieralności niemowląt (docelowo obniżenie do średniej krajowej) na wsi	%					Urząd Statystyczny	
	Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców	lekarz					Urząd Statystyczny	
	Liczba imprez kulturalnych w domach i ośrodkach kultury oraz w świetlicach na wsiach	szt.					Urząd Statystyczny	
	Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%					Urząd Statystyczny	
7	Podniesienie poziomu wykształcenia	Liczba osób ze średnim i wyższym wykształceniem (średnie -30% po 15 latach, wyższe -10 % po 15 latach)				Propozycja; wskaźnik monitorować po spisach prowadzonych przez GUS. Aktualne dane pochodzić będą z powszechnego spisu rolnego w 2002 roku.	Spis powszechny - Urząd Statystyczny	
		Absolwenci szkół zawodowych, średnich technicznych i zawodowych	tys. osób					
		Absolwenci szkół średnich ogólnokształcących	tys. osób					
		Absolwenci szkół wyższych	tys. osób					
8	Racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego regionu	Wskaźnik wykorzystania gruntów ornych pod produkcję rolniczą	%				Urząd Statystyczny	
		Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych (docelowo wzrost do poziomu średniej krajowej) -wg stanu w czerwcu	szt.				Urząd Statystyczny	
		Trzoda chlewna na 100 ha użytków rolnych (docelowo wzrost do poziomu średniej krajowej) -wg stanu w czerwcu	szt.				Urząd Statystyczny	

Cele	Wskaźniki	J.m.	Lata			Uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
			1999	2002		
	Produkcja żywca rzeźnego na 1 ha użytków rolnych	kg					Urząd Statystyczny
	Produkcja mleka na 1 ha użytków rolnych	litr					Urząd Statystyczny
	Powierzchnia gruntów leśnych w województwie (w ciągu 15 lat wzrost o 5%)	tys. ha					Urząd Statystyczny

Departament Turystyki i Promocji Regionu

Załącznik nr 5

do Raportu Okresowego Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego wg stanu na koniec 2002 roku

Obszar rozwoju TURYSTYKA

Olsztyn 2003 r

Turystyka

W strategii w obszarze turystyki postawiono cel główny: „*Turystyka wiodącą dziedziną gospodarki Warmii i Mazur*” oraz 2 cele operacyjne.

„Strategia rozwoju turystyki w Województwie Warmińsko – Mazurskim” została przyjęta Uchwałą nr XXX/445/01 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 9 października 2001 roku.

Cel operacyjny: „Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu”

Rozwój Obszarów Wiejskich II

Zadania szczegółowe:

- Budowanie układów sieciowych (wspólna sprzedaż, system informacji itp.) w celu kooperacji i integracji lokalnej działalności gospodarczej
- Uwzględnienie w szkoleniach grup producenckich problematyki tworzenia oferty rynkowej przyjaznej turystyce

Działania operacyjne -sposób realizacji:

- 26.04.02 r. została podpisana deklaracja o przystąpieniu do projektu pn. *Działania na rzecz rozwoju i doskonalenia turystyki wiejskiej na Warmii i Mazurach* Konsorcjum Umbria Export Włochy.

Celem projektu jest wsparcie techniczne oraz edukacja operatorów turystycznych działających już na obszarach wiejskich.

Realizacja projektu jest przewidziana na lata 2003 – 2004 po zaakceptowaniu go przez rząd włoski i przebiegałaby w następujących fazach:

1. Analiza potencjału rozwoju sektora wiejskiego zakwaterowania turystycznego w woj. Warmińsko-Mazurskim.
2. Działania szkoleniowe – zarządzanie obiektami już działającymi oraz zakładanie nowych obiektów.
3. Pomoc przy tworzeniu nowych struktur i rozwoju struktur istniejących.
4. Wyjazdy studyjne.
5. Działania na rzecz promocji terenu oraz produktów Warmii i Mazur.
6. Prezentacja systemów informatycznych zarządzania ruchem turystycznym.
7. Działania promocyjne i monitoring przebiegu realizacji projektu.

Administracja

Zadania szczegółowe:

- Powołanie Forum Rozwoju Turystyki, uprawnione w zakresie wysuwania wniosków do uchwał oraz prezentacji Komisji Strategii Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz w realizacji Strategii rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego.
- Utworzenie powiatowych ośrodków informacji i promocji turystycznej.

Działania operacyjne -sposób realizacji:

- Uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 05.09.2002 r. powołano Forum Rozwoju Turystyki, którego głównym zadaniem jest:
 1. Uspołecznienie dokumentu strategii.
 2. Tworzenie lobbingu wokół realizowanych zadań.
 3. Bieżące opiniowanie działań realizujących strategię i przekazywanie Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
 4. Wnioskowanie o wprowadzenie koniecznych modyfikacji dokumentu strategii.

Powołane Forum składa się z 42 przedstawicieli zrzeszeń branżowych, samorządów gospodarczych i terytorialnych różnych szczebli, organizacji pozarządowych, klubów biznesu, przedstawicieli administracji rządowej.
- W ramach zadania nr 2.2.1 z Kontraktu dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego podpisanego w dniu 22.06.2001 r. tworzonych jest 35 punktów informacji turystycznej w regionie Warmii i Mazur. Zadanie w trakcie realizacji (lata 2001-2003).
Aktualnie funkcjonuje 29 punktów.

Kultura II

Zadania szczegółowe:

- Opracowanie oferty turystycznej opartej o tradycje wydarzeń historycznych w regionie, posiadane obiekty zabytkowe i regionalną kuchnię.

Działania operacyjne -sposób realizacji:

- Promocja poprzez wsparcie finansowe Stowarzyszenia Gmin „Polskie Zamki Gotyckie” oraz prezentację szlaku turystycznego „Szlakiem Zamków Gotyckich” na targach turystycznych (praca ciągła).
- Wsparcie finansowe stowarzyszenia agroturystycznego w celu opracowania wydawnictwa pn.: mapa „Wiejskie Jadło”, które zawierać będzie opis gospodarstw agroturystycznych w których podawane są potrawy kuchni regionalnej (realizacja marzec 2003 r).

Cel operacyjny: „Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce”

Produkt II – rozwój produktu wiodącego – turystyka aktywna

Zadania szczegółowe:

- Zagospodarowanie turystyczne (lub poprawa jego jakości) głównych obszarów uprawiania turystyki aktywnej: budowa systemu przystani żeglarskich i miejsc cumowania na Wielkich Jeziorach Mazurskich, oznakowanie niebezpiecznych akwenów, zagospodarowanie turystyczne dorzecza Drwęcy, Łyny oraz szlaku żeglarskiego Jeziorak – Kanał Ostródzko-Elbląski, Zalew Wiślany.

Działania operacyjne -sposób realizacji:

- Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego realizuje Program Krajowy pn.: „Program rozwoju gospodarczego subregionu Kanału Ostródzko-Elbląskiego w oparciu o rozwój turystyki”. Celem programu jest przygotowanie narzędzi aktywizacji terenów nadkanałowych, zaś jego realizacja odbywa się poprzez opracowanie diagnozy środowiska i zagospodarowania w zakresie infrastruktury turystycznej i paraturystycznej, określenie wstępnej listy działań pod kątem możliwości ich realizacji.
Opracowanie programu zostało określone na rok 2002-2003
- Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego jest w trakcie opracowywania „Koncepcji wielofunkcyjnego rozwoju obszaru nadzalewowego”, której celem jest organizacja przestrzenna szlaków turystycznych z wykorzystaniem akwenów i strefy przybrzeżnej.

Promocja I

Zadania szczegółowe:

- Tworzenie lokalnych organizacji turystycznych

Działania operacyjne -sposób realizacji:

- Kontynuacja prac związanych z tworzeniem Warmińsko-Mazurskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej (W-M ROT) – rejestracja ponowna z powodu decyzji o zwrocie wniosku wydanej przez sąd okręgowy. W-M ROT będzie zakładany przez co najmniej 15 członków założycieli.
.Dokumenty zostały złożone w sądzie w listopadzie 2002. Zarejestrowano 29.01.2003 r.

Promocja II

Zadania szczegółowe:

- Działania na rzecz budowy wizerunku województwa: ugruntowanie nazwy Warmia i Mazury na głównych rynkach źródłowych.
- Zwiększenie liczby, jakości i wielkości nakładów wydawnictw promujących region.

- Tworzenie regionalnych stoisk promocyjnych na targach turystycznych na głównych rynkach źródłowych zagranicznych (Niemcy, Kraje Beneluxu, Rosja, Ukraina, Szwecja, Litwa, Białoruś) oraz krajowych (Warszawa, Łódź, Trójmiasto, Śląsk, Kraków).

Działania operacyjne -sposób realizacji:

- Ogłoszenie konkursu na logo turystyczne regionu, które zakładać ma ugruntowanie nazwy Warmia i Mazury i nierozzerwalnie wiązać się z wypromowaniem znaku regionu.
- Przygotowanie prezentacji multimedialnej promującej region. na konferencji prasowej zorganizowanej przez Polską Organizację Turystyczną w dniu 25 września 2002 r w Warszawie.
- Udział w konkursach – ufundowanie nagród zwycięzcom konkursu agroturystycznego „*Zielone Lato*” na najlepsze gospodarstwo agroturystyczne regionu Warmii i Mazur (wrzesień 2002) oraz konkursu „*O mosiężną warzelnicę*” na najlepszą potrawę regionalną wykonaną przez restauracje z regionu Warmii i Mazur (wrzesień 2002).
- Zakup gadżetów promujących region Warmii i Mazur na targach turystycznych (bociany z napisem Warmia i Mazury, wyroby rękodzielnicze twórców ludowych).
- Organizacja wizyty studyjnej fotografa z UE – sesja zdjęciowa „*Polska w oczach Europejczyków*” (wrzesień 2002 r).
- Zakup zdjęć do tworzonego Banku Wizerunku Regionu (10-15 zdjęć z prawami autorskimi do wielokrotnego użytku w celach promocyjnych).
- Opracowanie i realizacja planu wydawniczego
 - Informator Województwa Warmińsko-Mazurskiego zawierający adresową bazę noclegową, wypożyczalni sprzętu, telefony informacyjne i alarmowe (nakład 10.000 egz. realizacja wrzesień 2002 r.)
 - Informator turystyczny na rok 2003 (nakład 20.000 egz. realizacja I kw. 2003
 - Przewodnik Trasy rowerowe i piesze woj. Warmińsko-Mazurskiego (opis 53 szlaków o długości ok. 1420 km; nakład 20.000 egz.; realizacja I kw. 2003.)
 - Zakup informatorów agroturystycznych na potrzeby promocji regionu na targach turystycznych w roku 2002 r. (550 adresów, zakupiono 500 szt.).
 - Folder Warmińsko-Mazurskie Zaprasza (4 wersje językowe nakład 20.000 egz. realizacja marzec 2003r).
 - Przewodnik Trasy rowerowe i piesze woj. Warmińsko-Mazurskiego (opis 53 szlaków o długości ok. 1420 km; nakład 20.000 egz.; realizacja I kw. 2003.)

- Promocja turystyczna regionu Warmii i Mazur na targach turystycznych zagranicznych i krajowych:
 - Utrecht Holandia
 - ITB Berlin
 - MITT Moskwa
 - Hamburg
 - Katowice „GLOB“
 - Bielsko-Biała
 - Łódź „Na styku kultur“
 - Warszawa „Lato 2003”
 - Warszawa „TT Warsaw Tour & Travel”
 - Poznań „Tour Salon”
 - Kijów „Ukraine”

Departament Polityki Społecznej

Załącznik nr 6

do Raportu Okresowego Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego wg stanu na koniec 2002 roku

Obszar rozwoju **ATRAKCYJNOŚĆ ZAMIESZKANIA**

Olsztyn 2003 r

Atrakcyjność zamieszkania

W strategii w obszarze - Atrakcyjność Zamieszkania postawiono cel strategiczny: „*Warmia i Mazury atrakcyjne, przyjazne i gościnne*” oraz 6 celów operacyjnych.

Cel operacyjny: „Bardzo dobra i usytuowana baza sportowo – rekreacyjna”

„Wieloletni Program Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2000 – 2005”, na podstawie którego przyjęte zostały programy roczne na lata 2000, 2001, 2002 i 2003 – przyjęto w dniu 18 września 2000 roku Uchwałą Nr XIX/296/00 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Działania operacyjne:

1. Promocja sportu masowego:

- W roku 2002 na promocję sportu masowego przeznaczono 218.000 zł, w tym 46.000 zł na sport osób niepełnosprawnych.
- Zorganizowano 254 imprezy masowe, w których udział wzięło 16.327 zawodników. Imprezy organizowano praktycznie dla wszystkich grup społecznych (młodzież szkolna, akademicka, mieszkańcy terenów wiejskich, niepełnosprawni itd.)

2. Utworzenie niezbędnej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej.

- W ramach Programu Rozwoju Bazy Sportowej w roku 2002 oddano do użytku 14 nowych sal sportowych, w tym 4 pełnowymiarowe o wymiarach 44 x 22 m. Obiekty te umożliwiają organizację różnego typu imprez sportowych i rekreacyjnych,
- W zakresie lodowisk w Elblągu rozpoczęto realizację II etapu (budowa krytej hali sportowej)

3. Uruchomienie na wyższym poziomie kształcenia animatorów sportu i rekreacji

- Jediną Uczelnią Wyższą na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego, kształcąca nauczycieli wychowania fizycznego na kierunku „Wychowanie Fizyczne”, jest Olsztyńska Szkoła Wyższa. W szkole tej, na wydziale pedagogicznym, utworzony został kierunek „Animacja turystyki i rekreacji”. Są to 3 – letnie studia licencjackie, których absolwenci mają możliwość kontynuowania nauki i uzyskania stopnia magistra tej specjalności w Wyższej Szkole Ekonomii lub Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie.

4. Współpraca z Obwodem Kaliningradzkim:

- Współpraca prowadzona była głównie w dyscyplinach sportu piłka nożna; wyjazdy i rewizyty 22 osoby, lekka atletyka -pięciobój nowoczesny – 33 osoby, żeglarstwo, w tym

Międzynarodowe Regaty Żeglarskie 2 załogi, Międzynarodowe Regaty o „Błękitną Wstęgę” po 2 załogi; Regaty Międzynarodowe „Fromborska Jesień” - 4 załogi.

- W Warmińsko-Mazurskiej Olimpiadzie Młodzieży uczestniczyło 18 osób.
- Współpraca sportowa nawiązana była także przez poszczególne Okręgowe Związki Sportowe.

Cel operacyjny: „Wystarczająca dostępność mieszkań”

1. Z inicjatywy radnego została podjęta przez Komisję Strategii Rozwoju Sejmiku Województwa Uchwała Nr 41/137/02 z dnia 13 maja 2002 r. w sprawie zmiany w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 września 2001r.

Zawiera ona wystąpienie do Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast w sprawie wprowadzenia zmian w w/w rozporządzeniu, które obniża wartość wielu wniosków kredytowych składanych przez Towarzystwa Budownictwa Społecznego z naszego województwa.

2. Na szczeblu krajowym, nie ma kompleksowego aktualnego programu określającego politykę rozwoju budownictwa mieszkaniowego, o charakterze narodowego programu budownictwa mieszkaniowego – dotychczas brak programu o charakterze regionalnym.

Główną barierą ograniczającą możliwości poprawy dostępności mieszkań jest bariera finansowa.

3. Udział mieszkań komunalnych i społecznych czynszowych w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytku w województwie waha się w granicach 11-13%.

Przyczyny trudności w rozwoju tej formy budownictwa:

- trudna sytuacja finansowa samorządów gminnych,
- niedostateczne środki finansowe przeznaczone z Budżetu Państwa na rozwój i wspomaganie społecznego budownictwa mieszkaniowego z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego;
- utrudnienia w systemie kredytowania czynszowego budownictwa społecznego.

Cel operacyjny: „Wysoki poziom zabezpieczenia medycznego”

Działania operacyjne:

1. Profilaktyka i promocja zdrowia

- Realizacja Wojewódzkiego Programu Promocji i Ochrony Zdrowia na lata 2001-2006, którego celem strategicznym jest poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludzi województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach realizacji w/w Programu udzielono 13 podmiotom nie zaliczonym do sektora finansów publicznych, dotacji celowej w wysokości 93 000 zł na wykonanie 19 programów zdrowotnych.

- Ponadto realizowano programy zdrowotne z inicjatywy własnej podmiotu ubiegającego się o dotacje, Program polityki zdrowotnej i społeczno-ekonomicznej prowadzącej do zmniejszenia konsumpcji tytoniu w Polsce”.
- Inicjowanie akcji prozdrowotnych.
- Propagowanie zdrowego stylu życia we współpracy z mediami: radio, prasa, telewizja lokalna.

2. Zapewnienie pełnego, całodobowego dostępu do lekarza pierwszego kontaktu oraz lekarzy specjalistów leczenia ambulatoryjnego, organizacja podstawowej opieki zdrowotnej.

- W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej ustalono minimalny plan zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
- Dostępność do świadczeń specjalistycznych zapewniona jest wystarczająco w dwóch powiatach ziemskich i grodzkich: olsztyńskim i elbląskim. W pozostałych zabezpieczenie przedstawia się w zróżnicowany sposób. Sytuacja taka spowodowana jest brakiem specjalistów w powiatach. Obserwuje się największy niedobór poradni alergologicznych i diabetologicznych. Najliczniej występują poradnie położniczo- ginekologiczne, okulistyczne i psychiatryczne.
- Wskaźnik umieralności okołoporodowej utrzymuje się na poziomie poniżej średniej krajowej, co potwierdza skuteczność funkcjonowania trójstopniowego systemu opieki w naszym regionie. Niepokój budzi dość wysoki wskaźnik umieralności przedporodowej, przy stosunkowo niskim wskaźniku umieralności poporodowej. W celu poprawy sytuacji w opiece ambulatoryjnej należy organizować poradnie przyszpitalne (przy oddziałach położniczych) a przez to stworzyć nadzór ordynatorski nad opieką ambulatoryjną w rejonie każdego powiatu.

3. Wdrożenie regionalnego programu restrukturyzacji zakładów opieki zdrowotnej, podwyższanie standardu obiektów i wyposażenia medycznego

- W ramach Regionalnego programu restrukturyzacji w ochronie zdrowia w zakresie wsparcia kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych przeszkolono łącznie 345 osób w tym:
 - w zakresie kursu kwalifikacyjnego - 199
 - w zakresie kursu specjalistycznego – 146.
- Podwyższanie standardu obiektów i wyposażenia medycznego w odniesieniu do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa,

następuje w drodze przekazywania dotacji budżetowej województwa na zadania inwestycyjne i remontowe.

4. *Utworzenie centrum onkologicznego i kardiochirurgicznego oraz rozwoju innych centrów specjalistycznych*

- Po wieloletnich staraniach samorządu województwa odnośnie ośrodka onkologicznego na terenie Warmii i Mazur, na mocy porozumienia podpisanego z MSWiA umieszczono na terenie nowych obiektów szpitala MSWiA oddziały i poradnie onkologiczne Zespołu Pulmonologii i Onkologii. Zakupiono i uruchomiono najnowocześniejszą linię do radioterapii i od lutego 2003 roku rozpoczęto leczenie w Zakładzie Radioterapii. Do rozstrzygnięcia z MSWiA pozostały formalne kwestie związane z objęciem całego kompleksu lecznictwa onkologicznego przez jeden specjalistyczny podmiot - Centrum Onkologii.
- Najczęstszymi przypadkami chorobowymi powodującymi zagrożenie życia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego są choroby układu krążenia (80 205 osób co stanowi 5,43% ogólnej liczby mieszkańców). Wśród nich największy odsetek stanowi choroba ciśnieniowa – około 54% oraz choroba niedokrwienna serca – 49%. Region Warmii i Mazur w roku 2000 pozyskał możliwość wykonywania badań inwazyjnych serca, co było związane z otwarciem pracowni hemodynamicznej w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Elblągu. W 2001 roku otwarto drugą pracownię w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Olsztynie. Obie pracownie w ciągu najbliższego czasu powinny wzbogacić się o drugie zestawy kardioangiograficzne.

W województwie istnieją dwa pełno profilowe oddziały kardiologiczne w szpitalach wojewódzkich w Elblągu i Olsztynie oraz jeden oddział kardiologiczny w Szpitalu Powiatowym w Działdowie. Kilka oddziałów wewnętrznych posiada nomenklaturę „kardiologiczno-internistyczny”. Wysoko ocenia się działalność Ośrodka Wczesnej Rehabilitacji Kardiologicznej Szpitala Powiatowego im. Mikulicza w Biskupcu. W roku 2002 powstały nowe oddziały wczesnej rehabilitacji kardiologicznej: w Szpitalu Powiatowym w Pasłęku oraz w 110 Szpitalu Wojskowym w Elblągu. Nadal brakuje w województwie ośrodka wykonującego badania elektrofizjologiczne oraz oddziału kardiochirurgii.

5. *Wprowadzenie planu zintegrowanego ratownictwa medycznego*

W województwie warmińsko-mazurskim funkcjonuje 27 działów pomocy doraźnej z 6 filiami. Działy pomocy doraźnej posiadają 59 karet (15 reanimacyjnych, 30 wypadkowych oraz 14 ogólnych) i 28 do przewozu chorych. Celem skrócenia czasu dojazdu do miejsca zdarzenia (mediana czasu dojazdu – w skali każdego miesiąca - nie jest większa niż 8 minut w

aglomeracji miejskiej i 15 minut poza aglomeracją miejską) oraz zapewnieniu standardów ratowniczych w 2004 roku zasadnym jest zlikwidowanie karetek „O” finansowanych bezpośrednio przez Narodowy Fundusz Zdrowia, a zwiększenie karetek typu „R” i „W”. Koniecznym jest utworzenie na terenie województwa 8 nowych SOR-ów oraz Izb Ewakuacyjnych.

Celem polepszenia organizacji służb ratowniczych należy:

- powołać do życia Centra Powiadamiania Ratunkowego zgodnie z Wojewódzkim Planem Zabezpieczenia na rok 2003,
- powołać zespół do opracowania standardów postępowania w przypadku katastrof i zdarzeń masowych.

Cel operacyjny: „Atrakcyjny rynek pracy”

Realizowane programy przez Wojewódzki Urząd Pracy na rzecz na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia:

- **Phare 2000 Warmińsko-Mazurski Program Doskonalenia Kadr,**
Phare 2000 SSG–Spójność Społeczna i Gospodarcza- Rozwój Zasobów Ludzkich
W listopadzie 2002 r zostały podpisane 4 kontrakty na realizację następujących podprojektów:
 - „Zintegrowane wsparcie szkoleniowe dla młodzieży wiejskiej zagrożonej bezrobociem” (2500 bezrobotnych i 240 nauczycieli gimnazjum),
 - „Szkolenie dla pracowników MŚP” (1600 pracowników i kadry zarządzającej),
 - „Szkolenia dla pracowników nowoutworzonych regionalnych Ośrodków Informacji Turystycznej” (160 absolwentów),
 - „Wspieranie rozwoju lokalnych porozumień na rzecz zatrudnienia” (234 osoby)
- **Phare 2001 „Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich”**
Phare 2001 SSG–Spójność Społeczna i Gospodarcza- Rozwój Zasobów Ludzkich
Na terenie województwa zrealizowane zostaną 4 działania, w których uczestniczyć będzie 2560 osób:
 - Aktywne działania Rynku Pracy – świadczenie usług rynku pracy dla bezrobotnych oraz innych osób mających trudności na rynku pracy – 960 osób,
 - Promocja przedsiębiorczości: szkolenia i usługi doradcze dla 240 osób, które podejmą działalność gospodarczą,
 - Zwiększenie zdolności adaptacyjnych, szkolenie dla pracowników MSP: szkolenia dla pracowników i menadżerów – 560 osób,
 - Pomoc w rozwijaniu lokalnej współpracy partnerskiej na rzecz zatrudnienia (800 osób)

Raport Komisji Przetargowej został przekazany Komisji Europejskiej do akceptacji.

Phare 2002 SSG–Spójność Społeczna i Gospodarcza- Rozwój Zasobów Ludzkich

Na terenie województwa realizowane będą 4 działania, w których weźmie udział 1760 osób:

- Reorientacja zawodowa osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem w szczególności osób zamieszkałych na obszarach wiejskich – usługi na rzecz zatrudnienia 760 osób.
- Wsparcie rozwoju na rzecz zatrudnienia – 200 osób,
- Doskonalenie kadry MSP – 600 osób,
- Promocja przedsiębiorczości – 200 osób.

W połowie grudnia 2002 podpisano Memorandum Finansowe (Komisja Europejska i Rząd)

Phare 2003 SSG–Spójność Społeczna i Gospodarcza- Rozwój Zasobów Ludzkich

- W II połowie 2002 roku odbyły się konsultacje MP i PS z wojewódzkimi urzędami pracy dotyczące ostatecznej wersji fiszy projektowej.

- **Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich (PAOW),**

- Komponent A (mikropożyczki),
- B 1 przekwalifikowania/ reorientacja

W 2002 roku realizacja obejmowała segmenty:

- Szkolenia (podpisano 47 kontraktów), - 1474 osoby skierowano na szkolenia,
- Okresowe zatrudnienie bezrobotnych (5 kontraktów),- 325 osób
- Centra Wspierania Przedsiębiorczości (7 kontraktów) – 595 osób skorzystało ze szkoleń i konsultacji odnośnie prowadzenia działalności gospodarczej.

- **Program Pierwsza Praca**

Przeznaczony dla absolwentów szkół wszystkich szczebli ponadgimnazjalnych z lat 2001/2002.

Najbardziej preferowaną formą były:

- Staże zawodowe u pracodawców – 2199 osób,
- Umowy absolwenckie – 933 osoby.

Łącznie ze wszystkich form aktywizacji, poradnictwa skorzystało 23 927 osób, w tym 6914 uczestniczyło w szkoleniach z zakresu „samodzielnosc w poszukiwaniu pracy”.

Cel operacyjny: „Zapewnione bezpieczeństwo publiczne”

1. Zwiększenie obsady dzielnicowych i służb patrolowo-obchodowych.

- W 2002 roku w jednostkach Policji w województwie pracowało 361 dzielnicowych, to jest o 24 mniej, aniżeli w roku 2001. Różnica ta wynika z utworzenia 11 posterunków Policji w miejscach dotychczasowych Rewirów. Ponadto w niektórych jednostkach zmniejszono ilość etatów dzielnicowych z uwagi na to, iż przyjęto zasadę, że dzielnicowy ma wykonywać tylko zadania określone w jego zakresie czynności.

- W ogniwach patrolowo-interwencyjnych zatrudnionych było 1 078 policjantów, czyli mniej o 21, aniżeli w 2001 roku. Mniejsza obsada w tych ogniwach powstała na skutek zatrudnienia policjantów w dwóch utworzonych komendach powiatowych, tj. w Gołdapi i w Węgorzewie.
- Policjanci prewencji (dzielnicowi i patrolowo-interwencyjni) wykonali 155 458 służb, ujawnili 153,2 tys. wykroczeń, sporządzili 164,4 tys. wniosków o ukaranie do sądów, nałożyli 23,2 tys. mandatów, zatrzymali 8,6 tys. sprawców na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu.

2. *Poprawienie wyposażenia w sprzęt i w środki transportu.*

- Doposażenie Policji w środki transportu w postaci samochodów osobowych, osobowo-terenowych, furgonów i ciężarowych, nie poprawiło się lecz zmniejszyło, zwłaszcza w służbie prewencyjnej. Samochody będące w eksploatacji są o dużym przebiegu, koszty ich obsługi i napraw są bardzo wysokie, aktualnie nie ma możliwości wymiany tego sprzętu na nowy. Spośród innych środków technicznych w 2002 roku jednostki otrzymały m.in.: kamizelki kuloodporne, kajdanki, hełmy, w niewielkich ilościach. Istnieje pilna potrzeba doposażenia Policji w sprzęt.

3. *Stworzenie sieci telefonów alarmowych przy drogach.*

- Policja widzi potrzebę stworzenia sieci telefonów alarmowych przy wyznaczonych drogach województwa, nie ma jednak na to środków finansowych.. Są natomiast znaki drogowe i tablice informujące, gdzie i w jakiej odległości znajduje się najbliższy telefon (np. stacja paliw, bary, restauracje, sołtysi). Kierujący pojazdami korzystają również z telefonów komórkowych (tel.112).

4. *Zwiększenie ilości parkingów.*

- Policjanci, zwłaszcza dzielnicowi wskazują miejsca, w których powinien być utworzony parking strzeżony dla pojazdów. W tym temacie przesyłane są wnioski do spółdzielni mieszkaniowych i rad osiedli.
- Natomiast przy opiniowaniu uzyskania zezwolenia na organizację masowej imprezy (mecze, festyny, koncerty), Policja wskazuje na niezbędność utworzenia dozorowanych miejsc parkowania pojazdów.

5. *Zintensyfikowanie działań profilaktycznych. Akcje szkoleniowe w szkołach i wśród dorosłej części populacji społeczeństwa.*

- Policjanci w województwie w 2002 roku realizowali 63 programy prewencyjne, które adresowane są do dzieci, młodzieży szkolnej i dorosłych, jak również te, które swoim zasięgiem obejmują całą społeczność bez różnicy wieku.
- W 2002 roku policjanci wykazali lepsze rozpoznanie środowisk nieletnich i uzyskali lepsze efekty w pracy profilaktycznej, ujawnili:

- 1 006 nieletnich zagrożonych demoralizacją,
- 1 876 rodzin patologicznych,
- 452 nieletnich pod wpływem alkoholu,
- 127 nieletnich pod wpływem narkotyków,
- 189 członków subkultur,
- 814 nieletnich przebywających na ucieczce z domu rodzinnego, placówek oświatowych i resocjalizacyjnych.
-

6. Wzmoczenie działań resocjalizacyjnych w zakładach karnych i ośrodkach prawnej izolacji.

Policja nie prowadzi takich działań w wymienionych obiektach. W strukturach swoich posiada natomiast dwie Policyjne Izby Dziecka, to jest w Elblągu i w Olsztynie. Są to placówki doraźne, gdzie przebywają nieletni sprawcy przestępstw, w czasie do 5-ciu dni. W policyjnych izbach dziecka przebywało 465 nieletnich, z tego z powodu popełnienia przestępstwa 389 nieletnich i w celach przekonwojowania do placówki resocjalizacyjnej 51 nieletnich.

7. Pomoc dla osób uzależnionych w poradniach i ośrodkach.

Policja realizuje zadania pomocowe dla osób uzależnionych w poradniach i ośrodkach poprzez udział w pracach komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w niektórych ośrodkach, jak centra pomocy rodzinie lub ośrodki pomocy ofiarom przemocy (1028 wniosków o leczenie odwykowe alkoholików; porady specjalistów, opracowano „Informator o instytucjach niosących pomoc osobom potrzebującym w województwie warmińsko-mazurskim”)

8. Propagowanie zdrowego, wolnego od alkoholu i narkotyków, stylu życia.

- Policjanci posiadający uprawnienia i wiedzę z zakresu narkomanii, alkoholizmu i HIV/AIDS przekazują ją innym policjantom na szkoleniach oraz różnym grupom zawodowym na spotkaniach-prelekcjach, promując prozdrowotny styl życia. Omawiane są zagadnienia np.
 - społeczne i prawne aspekty zażywania narkotyków,
 - sposoby rozpoznawania objawów zażycia narkotyku (np. ”test oczny”, zielony identyfikator),
 - przedmioty i sposoby zachowania młodych ludzi, mogące być pierwszym sygnałem dla rodziców, iż dziecko może pozostawać w zainteresowaniu narkotyków,
 - sposób postępowania z osobą zażywającą narkotyki,
 - formy pomocy oraz instytucje niosące pomoc narkomanom i ich rodzinom,
 - sposoby postępowania podczas kontaktu z nosicielem wirusa HIV / AIDS,
 - sposoby zachowań asertywnych,

- sposoby odmawiania osobom proponującym narkotyki i przekazywanie informacji określonym instytucjom.
- W 2002 roku przeprowadzono ponad dwa i pół tysiąca różnego rodzaju spotkań, pogadanek i warsztatów. Spotkania organizowano z uczniami i gronem pedagogicznym, a także z pielęgniarkami, żołnierzami, pracownikami opieki społecznej i więźniami zakładów karnych.

9. **Monitorowanie zjawisk patologicznych w regionie.**

Opracowano „Raport o stanie demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz zjawiskach patologicznych wśród dzieci i młodzieży w województwie warmińsko-mazurskim w 2002 roku”.

10. **Rozwijanie w województwie programu sąsiedzkiej pomocy.**

W województwie realizowane są programy prewencyjne ukierunkowane na zapobieganie włamań do mieszkań, piwnic i garaży. Celem ich jest bezpieczeństwo mieszkańców, a także ich integracja na rzecz przeciwdziałania przestępczości i szybkiego kontaktu z Policją.

Do działań takich policjanci włączyli mieszkańców:

- Z Elbląga, gdzie funkcjonuje „Sąsiedzka czujność”;
- Z Olsztyna, Kętrzyna, Ostródy i Reszła, gdzie realizowany jest „Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przestępczości”;
- Ze Szczytna, gdzie wspólnie realizowane są działania pod nazwą „Patrol Obywatelski”

11. **Działania ratowniczo-gaśnicze.**

- W roku 2002 jednostki ochrony przeciwpożarowej województwa warmińsko-mazurskiego, zarejestrowały 18.863 zdarzeń, w tym pożary - 8 319 , miejsca zagrożenia -10098.
- odnotowano łącznie w zdarzeniach 208 ofiar śmiertelnych i 1324 osoby ranne,
- Wartość strat odnotowanych wyniosła 52.935 tys. .zł, a wartość uratowanego mienia około 534.646 tys. .zł,
- W zdarzeniach na terenie województwa brało udział – 105,4 tys. ratowników i 25,5 tys. samochodów,
- Jednostki PSP z terenu woj. Warmińsko-mazurskiego w roku 2002 wzbogaciły się ogółem o sprzęt specjalistyczny wartości blisko 2,6 mln zł, w tym m.in. W skład powyższego weszły pojazdy i sprzęt specjalistyczny otrzymany z KG PSP oraz zakupiony przez KW PSP i KP PSP ze środków własnych oraz pozabudżetowych.
- W celu zabezpieczenia dostępu do światowej sieci internet oraz wykorzystania tych łączy do celów komunikacyjnych wdrożono dwa niezależne systemy dostępu do internetu: „SDI” i „Neostrada (ADSL)”.
- Łączność przewodowa - wszystkie stanowiska kierowania w KM i KP PSP są wyposażone w cyfrowe łącza telefoniczne numeru 998..

- Łączność radiowa -rok 2002 był bardzo istotny w związku z wprowadzeniem nowej organizacji łączności radiowej dla potrzeb Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zmiany nastąpiły w strukturze sieci powiatowych, wojewódzkich.

Cel operacyjny: *„Zapewnione bezpieczeństwo socjalne infrastruktura socjalna sprzyjająca aktywizacji i zapobiegająca marginalizacji”*

9 października 2001r. Uchwałą Nr XXX/444/01 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego została uchwalona "Strategia pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2015 roku".

W dniu 20 sierpnia 2002 r. Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjął Uchwałę Nr 48/258/02 w sprawie powołania Zespołu Monitorującego do monitoringu i ewaluacji "Strategii pomocy społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2015 roku".

Działania operacyjne:

- *rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.*

W roku 2000 funkcjonowało w 9 powiatach województwa jedynie 11 takich poradni, a w roku 2001 r 13 poradni (na terenie 9 powiatów). Niepokojącym zjawiskiem jest 5 % spadek liczby osób, które korzystały z poradnictwa specjalistycznego, prowadzonego przez powiat z 15.249 do 14.473.

Zarówno w roku 2000 jak i w 2001 na terenie 26 gmin województwa warmińsko-mazurskiego działało łącznie 38 poradni specjalistycznych, w których z porad skorzystało w 2000 roku 7.650 osób, w roku 2001 i 9.567 osób (wzrost o 25 %).

- *zintegrowane programy aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych i niepełnosprawnych.*

- Na terenie województwa gminne jednostki pomocy społecznej są realizatorami programów aktywizujących podopiecznych pomocy społecznej. Programy te realizowane są w ponad 50 % gmin.

- W ramach aktywizacji dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa, Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął uchwałę o realizacji programu „Poprawa szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk wiejskich województwa warmińsko – mazurskiego w latach 2000 – 2005” we współpracy z gminami.

Od września 2000 r. w ramach programu objęto pomocą materialną uczniów pełnych szkół średnich oraz studentów studiów dziennych z województwa warmińsko - mazurskiego.

Corocznie pomoc materialną otrzymywało ok. 970 dzieci ze szkół średnich (średnia wysokość pomocy: ~150 zł miesięcznie) i 38 studentów

Podjęto również działania na rzecz ograniczania uzależnień. W roku 2002 przekazano powiatom - mragowskiemu, elbląskiemu, olsztyńskiemu, bartoszyckiemu, giżyckiemu i iławskiemu - dotacje na realizację zadań zleconych: „Poradnictwo w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy domowej” w ramach „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 1999 -2003”,

- ***utworzenie w województwie i powiatach systemu zastępczej opieki rodzinnej, obejmuje tworzenie rodzinnych domów dziecka, rodzin zastępczych oraz pogotowi opiekuńczych.***

- wzrost liczby rodzinnych domów dziecka z 9 (75miejsc) : 2000r do 13 (86 miejsc) w 2002r.
- Niepokojącym zjawiskiem jest spadek liczby rodzin zastępczych na terenie województwa z 2.278 w roku 2000 do 1.964 w roku 2001 (spadek o 9%). W 2002 zanotowano o 1 % wzrost liczby rodzin zastępczych. Sytuacja ta wynika z corocznego niedoszacowania budżetu z przeznaczeniem na realizację tego zadania.

- ***utworzenie w każdym powiecie niezbędnej infrastruktury socjalnej.***

W ciągu trzech lat liczba ponadgminnych domów pomocy społecznej w województwie warmińsko – mazurskim wzrosła z 32 do 36 (o 12,5%) przy 6% wzroście liczby miejsc (z 3.232 do 3.428)., a gminnych odpowiednio z 2 do 4. Bez zmian pozostaje liczba środowiskowych domów samopomocy – 11

Monitoring obszaru rozwoju: ATRAKCYJNOŚĆ ZAMIESZKANIA

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/
Cel strategiczny								
Warmia i Mazury atrakcyjne przyjazne i gościnne	Dodatnie saldo migracji w grupie wiekowej 23-30 lat						Brak informacji statystycznych wg grupy wiekowej 23-30 lat. Propozycja: zmienić nazwę wskaźnika	
Cele operacyjne								
1	Bardzo dobra i racjonalnie usytuowana baza	Liczba mieszkańców na 1 obiekt sportowy (nie mniejsza niż średnia krajowa)	osoba				brak danych statystycznych . Propozycja zrezygnować z wskaźnika, zastąpić nowym	UM
		Stopień wykorzystania obiektów sportowych (nie mniejszy niż w skali kraju)					Brak danych statystycznych . Wymaga dodatkowych badań. Propozycja zrezygnować z wskaźnika	
2	Wystarczająca dostępność mieszkań	Liczba mieszkań na 1000 ludności	mieszk.	285,1	287	289,1	Wskaźniki dla kraju są wyższe i wynoszą odpowiednio 304,3; 306,5; 309,2	RSW
		Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 osobę (na poziomie średniej krajowej)	m2	17,3	17,5	17,6	W 2001r wskaźnik był niższy 1,9 pkt niż w kraju. (kraj 19,5)	RSW
		Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje: wodociąg, łazienka, C.O., gaz, (na poziomie średnim krajowym)						
		MIASTO					W miastach województwa zanotowano korzystniejsze wskaźniki niż średnie krajowe w zakresie wyposażenia w wodociągi, łazienkę, c.o. oraz gaz	RSW
		wodociąg	%	99,8	99,9	100	Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 2,2 pkt	RSW
		łazienka	%	91,6	92,0	92,3	Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 3,6 pkt	RSW
		co	%	84	84,4	85,2	Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 3,8 pkt	RSW
		gaz	%	77,3	78,3	79,2	Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 2,2 pkt	RSW

Cel		Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/
	WIEŚ							Na wsi korzystniejsze wskaźniki niż średnie krajowe zanotowano w zakresie wyposażenia mieszkań w wodociąg, łazienkę. Natomiast w zakresie wyposażenia w gaz sieciowy sytuacja na tle kraju jest zdecydowanie niekorzystna.	RSW
		wodociąg	%	88,2	89,9	91,4		Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 7,1 pkt	RSW
		łazienka	%	68,7	69,8	71,0		Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 2,2pkt	RSW
		co	%	53,8	54,7	55,5		Wskaźnik wyższy niż w kraju w 2001 r o 0,1 pkt	RSW
		gaz	%	2,5	2,5	2,6		Wskaźnik niższy niż w kraju w 2001 r o 13,8 pkt	RSW
3	Wysoki poziom zabezpieczenia medycznego	Średnia długość życia w regionie (nie mniejsza niż średnia krajowa) z tego:						propozycja: podać w rozbiciu: kobiety, mężczyźni	RSW
		kobiety		77,9	78,6	78,5		Wskaźnik dla kobiet w 2001 r jest korzystniejszy niż w kraju o 0,1 pkt.	
		mężczyźni		68,5	69,2	69,4		Wskaźnik dla mężczyzn 2001 r jest gorszy niż w kraju o 0,8 pkt.	RSW
		Umieralność niemowląt (niższa od średniej krajowej)		5,6	7,5	7,4		Wskaźnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych korzystniejszy niż w kraju w 1999 roku o 3,3 pkt. i w 2000 r o 0,6 pkt., 2001 o 0,3 pkt.	RSW
		Liczba ludności na 1 lekarza (na poziomie średnim krajowym)	osoba	678	698	711		Wskaźnik mniej korzystny niż w kraju zarówno w 2000 r wojew. 698 osób kraj 454 osób.; jak i w 2001 r. odpowiednio 711 i 446 -16 lokata w kraju.	RSW
		Umieralność z powodu chorób krążenia (mniejsza o 20%)	osoba	337,7	286,5	285,7		Wskaźnik w przeliczeniu na 100 tys. ludności uległ obniżeniu z 337,7 (kraj 469,5) w 1999 r do 286,5 w 2000 r. (kraj 453,9) i 285,7 w 2001 r. - 16%	RSW RS woj.
4	Atrakcyjny rynek pracy	Stopa bezrobocia	%	22,4	25,8	28,9	28,8	Nadal utrzymuje się wyższa stopa niż średnia w kraju; w 1999 r o 9,3 pkt., w 2000 r - 10,7 pkt. I 2001 r - 11,4pkt.	RSW
		Średnia płaca (nie mniejsza niż średnia krajowa)	zł	1474,66	1671,17	1797,27		Przeciętna płaca w województwie kształtuje się na poziomie ponad 88% średniej krajowej (kraj 2045,11)	RSW
	Zapewnione bezpieczeństwo socjalne i infrastruktura socjalna	Wzrost liczby rodzin zastępczych (na poziomie średniej krajowej).	%	x	103	86,2	101	Dynamika rok poprzedni =100 Zarówno w województwie jak i w kraju zanotowano tendencje zmienne, do 2000 roku liczba rodzin wzrastała w woj. o 3%,kraj o 29% a w 2001 obniżyła się, woj. o14%, kraj - 13,5%, a w 2002 r. ponownie wzrósł	UM - Sprawozd.MPiP S-03

Cel		Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/
5	sprzyjająca aktywizacji i zapobiegająca marginalizacji społecznej	Liczba rodzin ubiegających się o pomoc, przypadających na jednego pracownika socjalnego (nie większa niż średnia krajowa)	%		spadek 2,4	bez zmian	wzrost o 7	W latach 1999-2001 zanotowano tendencję spadkową liczby rodzin ubiegających się o pomoc przypadających na 1 pracownika. W 2000r - w woj. o 2,4% (kraj 3,5%), w 1999 odpowiednio 8% i 3,5%. W półroczu 2002 w woj. wzrost o 7 %, w kraju 8 %	UM - Sprawozd.MPiP S-03
		Liczba mieszkańców korzystająca z pomocy społecznej (spadek o 5%)	%		spadek o 2,7	wzrost o 0,9	wzrost o 0,5	Do 2000 r. zanotowano tendencję spadkową. Od 2001 r. w wojew. następuje systematyczny wzrost.	UM - Sprawozd.MPiP S-03
6	Zapewnione bezpieczeństwo publiczne	Liczba przestępstw kryminalnych na 100 tys. mieszkańców (mniejsza niż średnia krajowa)	Liczba	3212	3370	4116		Liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 100 tys. ludności uległa zwiększeniu z 3212 w 1999r (kraj 2900) do 3370 w 2000 roku (kraj 3278) i 4116 w 2001 r. (kraj 3597)	RSW
		Wskaźnik wykrywalności przestępstw	%	49,8	53,1	64,7		Wskaźnik wykrywalności przestępstw w woj. korzystniejszy niż w kraju o 4,8 pkt w 1999 r - 5,3 pkt w 2000 r. a w 2001 r. wyższy o 10,9 p-cta	RSW

^x Źródła informacji:

Roczniki statystyczne Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2000 i 2001; 2002 -skrót RS woj. 2000, 2001, 2002

Roczniki statystyczne Województw 2000 i 2001 skrót RSW 2000, 2001 2002

Rocznik demograficzny 2001 - skrót RD 2001

Materiały własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego - skrót UM

MPIPS-03 sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej w naturze i usługach (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki)

maj 2003 r.

**Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
i Ochrony Środowiska**

Załącznik nr 7

*do Raportu Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno
– gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego
wg stanu na koniec 2002 roku*

**Obszar rozwoju
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE**

Olsztyn 2003 r

Środowisko przyrodnicze.

W strategii w obszarze środowisko naturalne postawiono cel strategiczny „*Województwo warmińsko-mazurskie krajowym liderem czystości środowiska*” oraz 8 celów operacyjnych.

Cel operacyjny: „Wykorzystanie współpracy międzynarodowej dla ochrony środowiska”

1. Region warmińsko-mazurski poprzez prace nad Zintegrowanym Zarządzaniem Obszarami przybrzeżnymi Zalewu Wiślanego wpisany jest w Program Bałtycki na rzecz Ochrony Środowiska.
2. Obszar Zielonych Płuc Polski uznany jest przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej za obszar priorytetowy we wdrażaniu rozwoju trwałego i zrównoważonego działania państw i regionów Europy Bałtyckiej.
3. W ramach inicjatyw międzynarodowych na rzecz wspólnego rozwiązywania problemów ochrony środowiska przewidziano zawarcie umowy z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej – dotychczas umowy nie zawarto.

Cel operacyjny: „Dobry stan i jakość wód”

1. Zbudowano bądź zmodernizowano szereg oczyszczalni ścieków, m.in. modernizowano ciąg ściekowy oczyszczalni ścieków w Elblągu, zbudowano oczyszczalnię ścieków w Korszach.
2. Skanalizowano wiele miejscowości

Cel operacyjny: „Poprawa jakości i ochrony powierzchni ziemi”

1. Wybudowano Międzygminny Zakład Przerobu Odpadów Komunalnych w Sękitach (gm.Bisztynek) oraz usprawniono system selektywnej zbiórki odpadów komunalnych m.in.w Reszlu, Olecku, Suszu, Kętrzynie.
2. Rekultywowano składowisko mas formierskich w Elblągu.

Cel operacyjny: „Poprawa jakości i ochrony powietrza atmosferycznego”

1. Zmodernizowano wiele kotłowni, m.in. kotłownię na biomasę w Sklejka-Pisz S.A. w Pisz, zamontowano instalację odzysku ciepła z instalacji chłodniczej w Indykpolu w Olsztynie, zmodernizowano system grzewczy Szpitala Powiatowego w Biskupcu, zmodernizowano system ciepłowniczy Spółdzielni Mieszkaniowej i Szkoły Podstawowej w Wydminach z wykorzystaniem biomasy, zmodernizowano system grzewczy miasta Pasłęka, zmodernizowano system grzewczy ośrodka wypoczynkowego w Mikołajkach z wykorzystaniem kolektorów słonecznych

2. Zbudowano Małą Elektrownię Wodną w miejscowości Wojdy

Cel operacyjny: „Hałas w normie”

1. Kontrole zakładów emitujących hałas w wielkościach ponadnormatywnych prowadzone są przez WIOŚ.
2. Ważne zadanie ma budowa obwodnic wokół miast.
3. Istotne znaczenie ma tworzenie stref ciszy wokół jezior i obszarach chronionych. W 2002 roku kolejnych 6 akwenów zostało objęte strefami ciszy na terenie powiatu piskiego i 2 na terenie powiatu olsztyńskiego.

Cel operacyjny: „Zachowane walory krajobrazowe”

Przeprowadzono szereg działań w ramach czynnej ochrony gatunkowej roślin i zwierząt na terenie województwa warmińsko - mazurskiego, m.in. sokoła wędrownego, nietoperzy, bociana białego, żubra, usuwano szkody powstałe w drzewostanie w lasach oraz parkach miejskich, leczono drzewa pomnikowe, prowadzono zalesienia i nasadzenia ochronne, opracowano plany ochrony rezerwatów przyrody.

Cel operacyjny: „Monitoring środowiska”

1. Monitoring prowadzony jest na bieżąco przez WIOŚ oraz Sanepid.
2. Ponadto Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska został wyposażony w sprzęt do monitorowania stanu czystości powietrza atmosferycznego.
3. Liczne komendy straży pożarnej wyposażone zostały w sprzęt ratownictwa techniczno – ekologicznego.

Cel operacyjny: „Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa – właściwa edukacja ekologiczna”

Przeprowadzono wiele konkursów i innych imprez o tematyce ekologicznej, wydano liczne publikacje promujące przyrodę Warmii i Mazur oraz wiedzę o ochronie środowiska, wyposażono Muzea Przyrody, Nadleśnictwa, Centra Edukacji Ekologicznej w ekspozyty oraz sprzęt dydaktyczny, urządzono kilka ścieżek ekologicznych.

Monitoring obszaru rozwoju: ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/	
Cel strategiczny									
Województwo Warmińsko - Mazurskie krajowym liderem czystości środowiska	Polepszająca się pozycja województwa w klasyfikacjach charakteryzujących czystość środowiska (docelowo pierwsze miejsce)						wskaźnik opisowy-Województwo w klasyfikacjach charakteryzujących czystość środowiska plasuje się w czołówce w kraju.	UM	
Cele operacyjne									
1	Wykorzystanie współpracy międzynarodowej dla ochrony środowiska	Podpisanie umowy dotyczącej ochrony środowiska z Rosją co najmniej w zakresie ochrony wód i powietrza					Dotychczas umowy nie podpisano Propozycja: zrezygnować z tego wskaźnika, ponieważ jest to działanie	UM	
2	Dobry stan i jakość wód	% wód powierzchniowych w I i II klasie czystości (co najmniej 70 %)	%				wskaźnik uzupełniono o "w tym - rzek - jezior"	WIOŚ	
		w tym: rzek	%	10,0	15,0	10,1			
		jezior	%	60,0	50,0	26,1			
		% wody podziemnej zdatnej do poboru na cele komunalne (docelowo 100%)	%	86,0	88,0	78,2	Wskaźniki liczone wg punktów monitoringu poboru wody	UM	
3	Poprawa jakości i ochrony powierzchni ziemi oraz powietrza atmosferycznego	% zrehabilitowanych zamkniętych wyrobisk i wysypisk (docelowo 100%)	szt	0	0	1		UM	
		Liczba dzikich wysypisk (docelowo - 0)	szt				Brak danych. Propozycja zrezygnować z wskaźnika		
		Zawartość metali ciężkich i innych substancji szkodliwych dla zdrowia (w granicach norm Unii Europejskiej)						Brak danych. Propozycja zrezygnować z wskaźnika	
		% wytwórców odpadów objęty zintegrowanym systemem gospodarki odpadami (docelowo 100%)						Brak danych. Propozycja zrezygnować z wskaźnika	
		% wzrost powierzchni obszarów województwa objętych prawną ochroną przyrody (o 10 % do 2015 r.)	%	x	0,9	0		Propozycja: wskaźnik przenieść do celu operacyjnego "Zachowane walory krajobrazowe"	RSW
		Zwiększenie lesistości i zadrzewień w województwie o co najmniej 10 %	%					Propozycja: wskaźnik przenieść do celu operacyjnego "Zachowane walory krajobrazowe"	RSW

Cel		Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/
		Stężenie SO ₂ , CO ₂ , NO _x i pyłu (redukcja o 10 %)	tys. ton	NO _x 26,43 µg/m ³ SO ₂ 5,71 µg/m ³ Pyłu 20,36 µg/m ³	redukcja stężenia średniego rocznego NO _x o 13,5 %, SO ₂ o około 35 %, Pyłu o około 18,5 %	redukcję stężenia średniego rocznego NO _x o 8 %, SO ₂ o około 15 %, Pyłu o około 2 %		Wskaźnik dotyczy 14 punktów pomiarowych zlokalizowanych w miastach o liczbie ludności powyżej 20 tys.	WS S-E
4	Hałas w normie	Poziom hałasu (zgodny z normami Unii Europejskiej)						Generalnie stwierdzono zmniejszenie liczby zakładów emitujących hałas o wielkościach ponadnormatywnych Propozycja: uzupełnić o nowy wskaźnik	WIOŚ
		Liczba stref ciszy na jeziorach i obszarach chronionych (zachowana co najmniej na dotychczasowym poziomie)	szt	38	36	44		Informacja dotyczy 3 powiatów: gizycki, piski, olsztyński	Starostwa
5	Zachowane walory krajoznawcze	% nowych obiektów w otwartej przestrzeni nawiązujący do architektury regionu i otoczenia (100%)						Brak danych Propozycja: rezygnacja z wskaźnika. Traktować wskaźnik jak działanie	UM
		Zwiększenie lesistości i zadrzewień w województwie o co najmniej 10 %	%	0	1,0	1,36		Wskaźnik lesistości: wojew. 29,6; kraj 28,4 Propozycja: Zmienić nazwę wskaźnika na " Wskaźnik lesistości"	
		Strefy ochronne wokół jezior i wzdłuż rzek (utrzymanie stanu obecnego)						Brak informacji statystycznych: Propozycja: zrezygnować z mierzenia wskaźnika, a wskaźnik zmienić na działanie.	UM
6	Monitoring środowiska	Istnienie wojewódzkiego banku informacji o środowisku (roczne informacje)						Propozycja; Zrezygnować z monitorowania wskaźnika Dotychczas nie powstał taki bank	WIOŚ
		Monitorowanie komponentów środowiska zgodnie z jest wojewódzkim programem		praca ciągła	praca ciągła	praca ciągła		Propozycja: Zrezygnować z wskaźnika ponieważ środowisko jest monitorowane zgodnie z programem monitoringu przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Jest to działanie.	WIOŚ
7	Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa - właściwa edukacja ekologiczna	Liczba ścieżek edukacyjnych na szlakach turystyki pieszej, rowerowej i konnej (budowa 33 ścieżek)		Budowa: 1 ścieżka dydaktyczna	Budowa: 2 ścieżka przyrodniczych	Budowa: 7 ścieżek edukacyjno-przyrodniczych			Nadleśnictwa
		Co najmniej 1 arboretum funkcjonujące w województwie	szt	1	1	1		Arboretum funkcjonujące w Kudypach.	UM

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach x/
-----	-----------	-------------	------	------	------	------	-------	------------------------------------

x Źródła informacji:

Roczniki statystyczne Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2000 i 2001 -skrót RS woj. 2000, 2001

Roczniki statystyczne Województw 2000 i 2001 skrót RSW 2000, 2001

Materiały własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego - skrót UM

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Starostwa

Nadleśnictwa

maj 2003 r.

Departament Kultury i Edukacji

Załącznik nr 8

do Raportu Okresowego Nr II z realizacji Strategii rozwoju społeczno gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego wg stanu na koniec 2002 roku

Obszar rozwoju

DZIEDZICTWO I KULTURA

Olsztyn 2003 r

Dziedzictwo i kultura

W strategii w obszarze dziedzictwo i kultura postawiono cel główny: „*Bogactwo dziedzictwa i kultury regionu istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego*” oraz 2 cele operacyjne.

W opracowanej i przyjętej Uchwałą Nr XXX/443/01 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 października 2001r Strategii Rozwoju Kultury Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku stwierdzono, że znajomość regionalnego dziedzictwa Warmii i Mazur w społeczeństwie jest słaba, ale zainteresowanie dziedzictwem, przede wszystkim młodzieży wzrasta.

Pozytywnym przejawem poszukiwania własnej tożsamości, własnego dziedzictwa jest fakt działających i nowo rejestrujących się organizacji pozarządowych. Niektóre z nich stawiają za cel podtrzymywanie tradycji lokalnych i regionalnych. Wiele stowarzyszeń wspólnie z muzeami i innymi ośrodkami organizują interesujące przedsięwzięcia mające na celu rozbudzenie zainteresowań dziedzictwem regionu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w celu popularyzacji wiedzy i poszerzenia świadomości historycznej i kulturowej odbiorców.

Również działania władzy publicznej w regionie (od Sejmiku po samorzady) tworzą warunki i możliwości nieskrępowanego działania mniejszości narodowych, co pozwala na pełniejsze sięganie i czerpanie ze skarbnicy kulturowej swojej „małej ojczyzny”. Niepokojącym jest fakt zmniejszania się z roku na rok ogólnej dotacji na realizację zadań publicznych o charakterze wojewódzkim przez podmioty nie zaliczone do sektora finansów publicznych.

Cel operacyjny: „*Dobry stan zabytków i muzeów*”.

Działania operacyjne:

1. ***Wsparcie inicjatyw lokalnych w tworzeniu placówek muzealnych, izb regionalnych, kolekcji oraz promocja miejsc historycznych.***

W trudnej sytuacji finansowej Samorządu Województwa, a tym samym instytucji kultury prowadzonych przez samorząd województwa koniecznym stało się poszukiwanie wciąż nowych możliwych rozwiązań, aby zapewnić dalsze funkcjonowanie tych placówek. Na terenie województwa istnieją 3 muzea podległe samorządowi województwa (wraz z 8 oddziałami Muzeum Warmii i Mazur), 8 muzeów podległych samorządom miejskim i powiatowym oraz około 30 muzeów i mniejszych placówek o charakterze muzealnym, będące w gestii osób prywatnych, przedsiębiorstw, uczelni, stowarzyszeń, kościoła, a także wchodzących w strukturę innych instytucji, np. domów kultury. Łącznie na terenie województwa jest ok. 50 muzeów i punktów muzealnych. Mapa nie jest równomiernie pokryta siecią muzeów. Wschodnie

powiaty: olecki, gołdapski i ełcki nie posiadają na swoim terenie muzeów. Bardzo słaba sieć muzeów jest także w powiatach południowo-zachodnich, tj. iławskim, nowomiejskim, nidzickim, działdowskim. Od 2000 roku powstały dwa muzea samorządowe: Muzeum w Ostródzie i Muzeum Przyrody w Olsztynie - jako oddział Muzeum Warmii i Mazur i jedno prywatne – Muzeum Kolejnictwa w Ełku. Niemniej Ełk – jako stolica Mazur – winno posiadać z prawdziwego zdarzenia muzeum regionalne. Aby uzyskać zakładany efekt (co najmniej jedno muzeum w mieście powiatowym) należałoby do 2015 r. utworzyć tego typu placówki w: Bartoszycach, Działdowie, Ełku, Olecku, Gołdapi, Iławie, Nowym Mieście Lubawskim.

Samorząd Województwa popiera inicjatywy lokalne w sprawie tworzenia nowych placówek muzealnych. W 2002 roku nie odnotowano żadnej inicjatywy ze strony samorządów lokalnych bądź organizacji pozarządowych w tym zakresie. Niewystarczające możliwości finansowe samorządu województwa nie pozwoliłyby jednak na finansowe wsparcie tego typu inicjatyw. Ewentualną pomocą w zakresie organizacyjnym i merytorycznym tworzenia nowych placówek służą wojewódzkie instytucje muzealne.

W 2002 roku nie udało się przekazać Muzeum Mazurskiego w Szczytnie, Muzeum w Mrągowie i Galerii Zamek w Reszlu samorządom lokalnym, na terenie których funkcjonują muzea stanowiące oddziały Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Działalność merytoryczna i edukacyjna w/w oddziałów adresowana jest głównie do mieszkańców danego miasta lub powiatu.

Na uwagę zasługuje duże wydarzenie plenerowe organizowane na Polach Grunwaldu, które w sposób doskonały promuje nie tylko miejsce o znaczeniu historycznym, ale również cały nasz region.

2. Tworzenie muzeów specjalistycznych.

Utworzenie w 2001 roku Muzeum Przyrody uznano za początek realizacji celu operacyjnego, określanego wskaźnikiem - powołania do 2015 roku pięciu muzeów specjalistycznych. Drugie specjalistyczne muzeum pojawiło się w 2002 r. Jest to Muzeum Kolejnictwa w Ełku - muzeum prywatne założone przez Mirosława i Adama Sawczyńskich.

3. Zwiększenie opieki nad działalnością twórczą.

Opiekę nad działalnością twórczą sprawują wojewódzkie instytucje kultury.

Ożywioną działalność w zakresie profesjonalnej opieki nad kulturą ludową sprawuje Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. MKL w Węgorzewie w ramach działalności statutowej sprawuje bezpośrednią opiekę nad folklorem, sztuką ludową oraz rzemiosłem wiejskim i małomiasteczkowym, a także prowadzi działalność konsultacyjną w zakresie kultury ludowej. Starostwo Powiatowe w Węgorzewie czyni starania o przekazanie tej instytucji do Samorządu Województwa. Z uwagi na brak środków Samorząd Województwa w 2002 roku nie przejął tej instytucji. Istnieją przesłanki, że nastąpi to w II kwartale 2004 roku.

4. Opracowanie i realizowanie programu wspierania i ochrony indywidualnych cech kultury regionalnej.

W ramach Uchwały Nr XXXIII/512/02 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lutego 2002r. w sprawie udzielania dotacji na realizację zadań publicznych o charakterze wojewódzkim przez podmioty nie zaliczone do sektora finansów publicznych udzielane są dotacje dla mniejszości narodowych na realizację przedsięwzięć kulturalnych, kultywujących narodowe tradycje. W roku 2002 przeznaczono na ten cel kwotę 38 tys. zł., w ramach której zrealizowano 13 przedsięwzięć w regionie. Z ogólnej kwoty 177,6 tys. zł. przeznaczonej na dofinansowanie realizacji zadań z zakresu kultury i ochrony jej dóbr wyodrębniono także kwotę 27,5 tys. zł. na dofinansowanie zabytków sakralnych w województwie.

Zgodnie z uchwałą Nr 19/32a/99 Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26.04.1999 roku w sprawie ustanowienia dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania kultury, ochrony dóbr kultury w województwie warmińsko-mazurskim w 2002 roku przyznano 5 nagród pieniężnych, w tym jedną nagrodę zbiorową w wysokości 7 tys. zł. Ogółem wydatkowano kwotę 20 tys. zł.

Cel operacyjny: „Szeroka oferta kulturalna”.

Działania operacyjne:

1. Budowa nowych i doinwestowanie istniejących instytucji kulturalnych na rzecz zwiększenia zróżnicowanej oferty kulturalnej (centrum kultury mniejszości narodowych, centrum szkoleniowe w Górowie Iławeckim dla młodzieży z Europy Środkowo-Wschodniej).

W ramach kontraktu wojewódzkiego zawartego 22 czerwca 2001r pomiędzy Radą Ministrów a Samorządem Województwa w 2002 r kontynuowano następujące projekty:

- „Centrum Spotkań Europejskich” – Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid” w Elblągu. Celem projektu jest stworzenie nowoczesnego i profesjonalnego Ośrodka Kultury Edukacji Dzieci i Młodzieży w CKiWM „Światowid” w Elblągu o standardzie europejskim. W 2001 roku zrealizowano prace na kwotę 0,55 mln zł, w 2002 roku na kwotę 2,2 mln zł.
- „Biblioteczna Informacyjna Sieć Szkoleniowa” – Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie. Projekt ma na celu kompleksowe zabezpieczenie w sprzęt komputerowy sieci bibliotek (117) równomiernie rozłożonej na terenie całego województwa wraz z zaplanowanym systemem szkoleń kadry bibliotecznej – jest działaniem jednocześnie modernizującym istniejącą sieć instytucji kultury i wdrażającym nowoczesne technologie. Innowacyjny

charakter projektu jest zintegrowany z działaniami w zakresie wirtualnej biblioteki i Bazy Informacji Lokalnej. W 2002 roku zakupiono sprzęt komputerowy na kwotę 1240 mln zł.

- „Kompleks pracowni rzemiosł tradycyjnych” – Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Realizowany projekt, jako zaplecze i baza Ośrodka Szkoleniowego Rzemiosł Tradycyjnych i Artystycznych. Projekt ma znaczenie nie tylko dla zachowania bogactwa mozaiki etnicznej i kulturowej naszego regionu, ale pozwoli stworzyć nowe miejsca pracy, wpłynie pozytywnie na rozwój zasobów ludzkich, aktywizację obszarów wiejskich, a tym samym wzrost zainteresowania turystyką w regionie.

W ramach kontraktu wojewódzkiego realizowany jest przez Zarząd Powiatu Bartoszyce projekt: Budowa Internatu Zespołu Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim – Centrum Szkoleniowe dla Młodzieży z Europy Wschodniej.

Kontynuowano modernizację Starego Ratusza – siedziby Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie. Zarząd Województwa wyasygnował na ten cel dodatkowe środki w wysokości 300 tys.zł. Ogółem w 2002 roku na modernizację Starego Ratusza przeznaczono z budżetu województwa kwotę 760 tys. zł.

2. Wspieranie współpracy partnerskiej regionów i samorządów, w tym wykorzystanie *naturalnych powiązań mniejszości narodowych z ich ojczyznami.*

W 2002 roku w ramach dotacji na realizację zadań publicznych o charakterze wojewódzkim przez podmioty nie zaliczone do sektora finansów publicznych udzielono wsparcia w kwocie 38 tys. zł. dla 13 organizowanych przedsięwzięć mniejszości narodowych (głównie narodowości ukraińskiej).

Samorząd Województwa w 2002 roku dofinansował również niżej wymienione zadania, których głównym założeniem jest kultywowanie i ochrona tradycji i kultury wśród ludności polskiego pochodzenia zamieszkałej na terenach byłych kresów, podtrzymywanie więzi między Polakami zamieszkałymi w kraju i zagranicą, wykorzystanie więzi etnicznych dla rozwijania współpracy międzynarodowej:

- XIII „Jarmark Kaziuka” i X Sesja popularnonaukowa (uczestniczą Polacy z Kresów oraz inni goście: dyrektorzy szkół, naukowcy z uniwersytetów, publicyści),
- XVIII „Kaziuki – Wilniuki”. Przedsięwzięcie nawiązujące do tożsamości narodowej Polaków z Wileńszczyzny. Do udziału zapraszani są artyści z Wilna, recytatorzy nawiązujący w swoich programach do tożsamości wileńskiej,
- Przewóz pomocy naukowych i książek do polskiej szkoły średniej w Butrymańcach – rejon Soleczniki Litwa. Światowy Związek Armii Krajowej Koło Miejskie w Olsztynie od wielu lat świadczy pomoc tej szkole.

- VIII „*Festiwal Kultury Kresowej*” – spotkanie ze sztuką i kulturą kresową. Biorą udział wykonawcy z Litwy, Białorusi, Ukrainy, Rosji, Szwecji i Polski. W festiwalu uczestniczą zespoły estradowe, artyści plastycy, twórcy rękodzieła artystycznego, poeci, dziennikarze oraz przedstawiciele związków Polaków.

Dofinansowaniem zostały także objęte imprezy organizowane na terenie naszego województwa o charakterze międzynarodowym:

- X Międzynarodowe Warsztaty Taneczne, „*Spotkania z Tańcem*” Gołdap. W warsztatach udział biorą zespoły z Rosji, Litwy, Białorusi, Polski i Grecji.
- „*Międzynarodowy Jarmark Folkloru*” jest doroczną imprezą folklorystyczną, prezentującą twórców ludowych działających aktywnie na terenie naszego województwa, na tle twórców z województw sąsiednich, a także z zagranicy – Litwy, Łotwy, Rosji, Białorusi, Ukrainy, Czech. Artyści dzięki przywiązaniu do swoich ludowych korzeni udostępniają szerokiej publiczności muzyczną duchową tradycję minionych pokoleń oraz dzieła sztuki ludowej i tradycyjne rzemiosło wiejskie.
- „*Międzynarodowe Spotkania Rodzin Muzykujących*” – przedsięwzięcie jest spotkaniem rodzin muzykujących z kraju i z zagranicy. Udział w festiwalu biorą rodziny z Polski, Białorusi, Łotwy, Ukrainy, Rosji.
- III „*Międzynarodowy Festiwal Tańca Tropikana Cup Supadance 2002*” – w festiwalu uczestniczyło 1500 zawodników z 15 krajów europejskich, m.in. Rosji, Ukrainy, Litwy, Białorusi. Przedsięwzięcie stanowi wizytówkę naszego regionu słynącego z wysokiego poziomu tańca towarzyskiego.

Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie w ramach programu Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Bałtyk w 2001 roku zrealizowało dwa projekty: „*Poznać sąsiada*” i „*Bliskie spotkania*”, w 2002 roku: „*Za miedzą*” i „*Tak wiele nas łączy*”.

Poza realizowanymi projektami w ramach programów Unii Europejskiej Samorząd Województwa wspiera również współpracę partnerską regionów poprzez wojewódzkie instytucje kultury. Do ważniejszych działań zaliczyć można organizację przedsięwzięć przez:

Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid” w Elblągu:

- VI Ogólnopolskie Spotkania Artystyczne Osób Niepełnosprawnych – w spotkaniach udział wzięło 200 osób z całej Polski oraz z obwodu kaliningradzkiego,
- Dni Kultury Rosyjskiej – VI edycja z cyklu „*Źródła*” – w ramach Dni odbyły się: występ zespołu muzyki cerkiewnej „*Miniatura*” z Kaliningradu, przegląd filmów rosyjskich, wieczór z balladą rosyjską, spektakl teatralny oraz biesiada rosyjska,

- Kolejna edycja cyklu „*O Puchar Bałtyku*” organizowana wspólnie z ośrodkami tanecznymi w Estonii, Litwie i Łotwie. Turniejom tanecznym towarzyszyły: warsztaty dla tancerzy, trenerów, nauczycieli, managerów sportu, pracowników instytucji kultury oraz seminarium dla dziennikarzy nt. „*Siła oddziaływania mediów na popularyzację tańca w regionie Morza Bałtyckiego*” oraz konferencja dla działaczy ruchu tanecznego.
- Polsko-Słowackie Warsztaty Artystyczne.

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie:

- gościło dwie grupy z Białorusi: 15-osobową delegację nauczycieli którym w trakcie wizyty zaprezentowany został modelowy system edukacji młodzieży realizowany przez Centrum oraz 12-osobowa grupa stażystów nauczycieli i animatorów kultury,
- zrealizowało wizytę studyjną na Litwie, której współorganizatorem był Dom Kultury Polskiej w Wilnie. Uczestniczyli w niej przedstawiciele organizacji pozarządowych, domów i ośrodków kultury, teatru, biblioteki, muzeum z Olsztyna i województwa.

Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku:

- wspólnie z Parafią Rzymsko-Katolicką we Fromborku przygotowało i prowadziło Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej – Frombork 2002. Odbyło się 8 koncertów organowych, których wysłuchało około 1.300 osób.

Centrum Polsko-Francuskie COTES d' ARMOR – WARMIA i MAZURY w Olsztynie zorganizowało:

- Dni Kultury Francuskiej,
- Dni Bretanii,

Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie tradycyjnie już na Spotkaniach Teatralnych gości na scenie teatry zagraniczne. W dniach 15-24. 03.2002r. odbyły się gościnne spektakle:

- Teatr Yaaled (Rzym) – „*Samotność pól bawełnianych*”
- The Globe (Nowosybirsk) – „*Gracze*”,
- Jewgienij Grizkowicz (Kaliningrad) – monodram „*Jak zjadłem psa*”.

3. Promocja dorobku kulturalnego regionu poprzez współuczestnictwo w międzynarodowych programach i imprezach kulturalnych.

Samorząd Województwa w 2002 roku dofinansował przygotowanie i udział Formacji Standardowej „Jantar” w Mistrzostwach Europy w Holandii i w Mistrzostwach Świata w Mołdawii (formacja działa przy Stowarzyszeniu Tanecznym „Jantar” w Elblągu). Formacja zaprezentowała najnowszy układ muzyczny i choreograficzny zatytułowany „Moulin Rouge”. Zajęcie 5 miejsca w Holandii umożliwiło Formacji udział w Mistrzostwach Świata w Mołdawii. Wśród 17 najlepszych drużyn na świecie Elbląska Formacja zajęła czwarte miejsce.

Wojewódzkie instytucje kultury uczestniczą w realizacji szeregu międzynarodowych projektów:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie

- Projekt PLACCAI realizowany w latach 1998 – 1999, zainicjowany przez Sejmik Samorządowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego (wówczas olsztyńskiego) oraz Sejmik Samorządowy Województwa Halland. Celem programu było uaktywnienie działalności istniejących bibliotek w Polsce północno-wschodniej poprzez rozszerzenie ich funkcji jako centrów kulturalnych i ośrodków informacji lokalnej.
- BIL – Baza Informacji Lokalnej – program dofinansowywany przez Open Society Institute – realizowany w okresie od 1maja 2001r. do kwietnia 2002r. Zainstalowano i skonfigurowano bezpośredni dostęp modemowy do serwera. Zbudowano proste w obsłudze oprogramowanie do tworzenia serwisów baz informacji lokalnej. Przeszkolono pracowników bibliotek i urzędów z terenu województwa w zakresie obsługi stworzonego oprogramowania i w zakresie obsługi komputera do użytkowania internetu. Baza informacji lokalnej województwa jest serwisem internetowym, który wg. projektu będzie zawierał możliwie pełne informacje o województwie. Koncepcja serwisu zrodziła się podczas realizacji przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie Country Library w Halmstad, finansowanego przez Unię Europejską oraz samorządy dwóch województw, programu "*Biblioteki Publiczne jako centra kultury i informacji*" PLACCAI. W 2001 roku Wojewódzka Biblioteka w Olsztynie udostępniała swoje zasoby komputerowe do realizacji przedsięwzięcia, prowadziła akcję mającą na celu zachęcenie jak największej liczby gmin, miast i powiatów województwa do czynnego uczestniczenia w serwisie. Prowadziła również starania o maksymalne uproszczenie i zautomatyzowanie prac przy tworzeniu serwisu tak, aby do jego aktualizacji nie była wymagana praca w pełni wykwalifikowanego personelu informatycznego, którym gmina często nie dysponuje. Kontynuacją programu BIL jest projekt „*BIS – Biblioteczna Informacyjna Sieć Szkoleniowa*” realizowany w ramach kontraktu wojewódzkiego. W latach 2000-2001 liczba baz informacji lokalnej wyniosła 5, w 2002 r zwiększyła się do 23.

Ogółem koszt realizacji projektu – 159 tys. zł., w tym: dotacja na dofinansowanie projektu – 82,3 tys. zł, wkład własny WBP – 16,9 tys. zł., wkład własny gmin – 59,7 tys. zł.

- Kontynuacją programu BIL - Baza informacji Lokalnej jest realizowany projekt BIS – Biblioteczna Informacyjna Sieć Szkoleniowa w ramach kontraktu wojewódzkiego.
- Projekt PULMAN (Zaawansowana Sieć Aktywizacji Bibliotek Publicznych) - realizowany jest od 2 maja 2001r., obecnie w 36 krajach. WBP jest partnerem w projekcie i koordynatorem na Polskę (rolę współkoordynującą pełni Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy).Zakończenie

projektu planowane jest na maj 2003 r. Budżet WBP w Olsztynie po korekcie w lipcu 2002r.: 17.640 euro. Obecnie przygotowywana jest korekta. Projekt w 100% realizowany jest ze środków Unii Europejskiej. Do listopada 2002 r. rozliczono kwotę 37,7 tys. zł.

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie współuczestniczy w realizacji unijnych projektów Wspólnoty Europejskiej MŁODZIEŻ i SOKRATES:

- W ramach programu MŁODZIEŻ w latach 1999, 2000 i 2001 zrealizowano projekty: Słoneczne Spotkania, Miedza, Młodzieżowa Akademia Aktywności Społecznej, natomiast projekt „Warmiński Wentylator” zakończono 30.04.2002r.
- W 2002r. zrealizowano projekty: Miasto, wieś – nasza współczesna Wieża Babel. Rozpoczęto realizację projektu Ekodzieleń, który będzie kontynuowany w 2003 roku.
- Zaplanowany projekt „Baby” na okres od 1 marca 2003 r. do 28 lutego 2004 r. adresowany jest do młodych kobiet z Olsztyna i okolic zainteresowanych kulturą ludową i pracą z dziećmi. Jest odpowiedzią na potrzebę doksztalcania się młodych dziewcząt, zdobycia konkretnych umiejętności oraz rozwinięcia zainteresowań kulturą ludową. Miejsce: wsie Frączki, Tuławki, Pęciszewo, Jeziorany. Cele projektu: wyuczenie rzemiosła ludowego; stworzenie pracowni i warsztatu potrzebnych do pracy z dziećmi z regionu, archiwizacja starych pieśni i zwyczajów. Całkowity koszt projektu: 5.235 euro, grant – 3.475 euro.
- Od 1 lutego 2002r. CEiIK jest Ośrodkiem Regionalnym Narodowej Agencji Programu MŁODZIEŻ. Centrum dysponuje dwoma licencjonowanymi trenerami przeszkolonymi przez Agencję. Prowadzi w regionie akcję informacyjną o Programie, zmierzającą do wszechstronnego rozwoju aktywności młodzieży. Wspiera projekty o znaczeniu priorytetowym dla Narodowej Agencji realizujące „Strategię Włączania Młodzieży Defaworyzowanej” w działania Programu. Projekty zrealizowane w ramach zadań Ośrodka w 2002r. to: *Informujemy młodzież o Programie Młodzież, Pięć Akcji Programu Młodzież, Forum Młodzieży Warmii, Mazur i Podlasia*. Planowane i realizowane projekty w 2003 roku to: „Szanse w Programie Młodzież” (adresowany do młodych ludzi w wieku 15-25 lat z naszego regionu) i „Dzień Integracji – Tacy Sami” (projekt informacyjno-edukacyjny skierowany do młodzieży bezrobotnej w regionie o utrudnionym dostępie do kultury). Projekty realizowane w ramach współpracy Ośrodka Regionalnego „Programu Młodzież” z agencją dofinansowane w wysokości 10 tys. euro.
- W ramach programu SOKRATES – COMENIUS od czerwca 2001 do czerwca 2003 r. realizowany jest międzynarodowy projekt edukacyjny Stay or Get Away (*Zostań albo odejdz*). Jest on realizowany w Zespole Szkół Budowlanych w Braniewie oraz w Centrum Edukacji i Inicjatyw w Olsztynie. Koordynatorem i pomysłodawcą projektu jest organizacja Interkunst

z Berlina, a partnerami w tym projekcie są szkoły z Halle i Wittenbergii w Niemczech oraz z Odense w Danii. Celem programu jest: wzbogacenie wiedzy uczniów na temat takich zjawisk jak ksenofobia, rasizm i przemoc; wprowadzenie tych zagadnień do kanonu nauczania, rozszerzenie programu nauczania o aspekty i zjawiska bezpośrednio dotyczące młodzieży żyjącej w dzisiejszym świecie oraz aktywizowanie młodzieży i nauczycieli w życiu szkolnym i społecznym; angażowanie do wspólnej pracy zarówno uczniów jak i nauczycieli (stworzenie płaszczyzny partnerskiej pomiędzy uczniem i nauczycielem), a także uatrakcyjnienie form przekazywania i przyswajania wiadomości podawanych w szkole; w sposób praktyczny poznanie takich technik zdobywania informacji jak np. wywiad, ankieta oraz internet; rozszerzenie współpracy o kontakty międzynarodowe – w sposób pośredni poprzez internet jak i bezpośredni poprzez przygotowywanie wspólnie z młodzieżą z innych krajów spektaklu teatralnego (w ten sposób uczniowie z Niemiec, Danii i Polski będą mieli szansę na wymianę własnych doświadczeń oraz poznanie się i przełamanie istniejących stereotypów). W 2002 roku w działaniach projektu uczestniczyło 2850 młodych osób.

- W ramach Programu SOKRATES, wspólnie z partnerami sześciu państw europejskich (Wielka Brytania, Portugalia, Irlandia, Hiszpania, Niemcy i Belgia) w sierpniu 2002r rozpoczęto międzynarodowy trzyletni projekt SZTUKA JAKO KATALIZATOR SPOŁECZNEGO WŁĄCZENIA. Wszyscy partnerzy zrealizowali w 2002r. spotkania informacyjne, sformułowane zostały grupy inicjatywne programu. W ich skład wchodzi łącznie 60 osób. Jako środowiska uczestniczące ze strony Polski wybrano społeczności podolsztyńskiej wsi Frączki i Pęciszewa (okolice Braniewa) oraz grupy młodzieży subkulturowej z Olsztyna, Braniewa i Ostródy. Celem programu jest promowanie sztuki i uczestnictwa w niej jako: katalizatora społecznego włączenia, środka przekazu w kontekście uczenia się między-kulturowego, badanie jak uczący się mogą wzbogacać się i rozwijać się poprzez dzielenie się doświadczeniami w kontekście międzykulturowym, identyfikowanie sposobów w których sztuka staje się motywacją do dalszego uczenia się, badanie spojrzenia na uczących się jako nauczycieli i nauczycieli jako uczących się.
- Od sierpnia 2002 Centrum uczestniczy jako partner w projekcie Międzynarodowe Spotkania Dramat i Liturgia, którego głównym organizatorem jest Stowarzyszenie Teatr Wiejski Węgajty. Projekt realizowany jest w ramach Europejskiego Programu Kultura 2000.

Schola TWW od kilku lat realizuje program pod nazwą IMoDaL Międzynarodowe Spotkania Dramat i Liturgia. W latach 2002-2003 dzięki środkom uzyskanym z programu CULTURE 2000 (jako jedna z niewielu instytucji pozarządowych w kraju) rozszerzyła swoje działania w sposób tak znaczący, że mogła stworzyć sieć osób i instytucji na szczeblu lokalnym, jak i europejskim, zajmujących się podobną problematyką.

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie otrzymało dotację z Funduszu Unii Europejskiej w latach 1999 – 2002 w wysokości 246,6 tys. zł, w tym 1999 r. – 18,4 tys. zł.; 2000 r. – 14,5 tys. zł.; 2001r. – 55,8 tys. zł.; 2002r. – 157,9 tys. zł.

Centrum Kultury i Współpracy Międzynarodowej „Światowid” w Elblągu:

- W ramach programu Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Bałtyk w 2001 roku Centrum zrealizowało:
 - projekt „Międzynarodowe Warsztaty Artystyczne „*Kadyny Wioska Sztuki*” – 8.031,52 euro, tj. 25,2 tys. zł,
 - wspólnie ze Stowarzyszeniem Tanecznym „Jantar” dwa projekty: „*Razem w Euroregionie – Spotkania Artystyczne Osób Niepełnosprawnych Euroregionu Bałtyk*” – 4.686,84 euro, tj. 15,7 tys. zł i „*Europejskie Spotkania Taneczne Pomosty 2001*”- wartość kontraktu 7.362,45 euro, tj. 15,7 tys. zł.
- W ramach programu „Small Projects Programme – Small Projects Facility” Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Warszawie w 2002 roku Centrum zrealizowało projekt „*Baltic Cup*” Międzynarodowy Festiwal Tańca – kolejna edycja „*O puchar Bałtyku*” organizowanego wspólnie z ośrodkami tanecznymi w Estonii, Litwie i Łotwie. W festiwalu wzięło udział 338 par z 15 krajów. Wartość kontraktu: 25.500 euro, tj. 105,8 tys. zł.

Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku w ramach programu Kultura 2000 zawarło porozumienie o współpracy WORLD VIEW NETWORK obejmujący okres 2002 – 2004. Instytucje muzealne ze Szwecji, Włoch, Wielkiej Brytanii, Czech i Polski, które zajmują się dziedzictwem pozostawionym przez pięciu uczonych: *Mikołaja Kopernika, Tycho de Brahe, Jana Keplera, Galileusza i Izaaka Newtona* zawarły między sobą porozumienie o współpracy. Miejsca, gdzie znajdują się pamiątki po uczonych, promowane jako jedna, kompleksowa atrakcja turystyczna, pokazująca historię powstania współczesnej idei postrzegania świata. Współpraca obejmuje cztery wspólne programy działań. Oprócz wspólnych programów każda z zaangażowanych instytucji realizuje własny projekt lokalny.

Program zakłada finansowanie w wysokości:

- 54,88 % ze środków Komisji Europejskiej i 45,12% ze środków własnych.

Do końca 2002 roku Muzeum otrzymało dofinansowanie w kwocie 45.8 tys. zł. (tj.13.000 euro), natomiast poniesione wydatki to kwota 110,3 tys. zł, (tj. 28.663 euro). Otrzymanie następnej kwoty dofinansowania na drugi rok realizacji projektu odbędzie się po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za poprzedni okres rozliczeniowy.

Projekt na lata 2002-2004, dofinansowanie na cały ten okres wyniesie 856 000 euro.

Celem projektu było zaprezentowanie historii o tym jak współczesny wizerunek świata wykreowany został dzięki współpracy kilku naukowców z różnych stron Europy, a przez to zwiększyć wiedzę o tym jak powstało nowoczesne postrzeganie świata. Ponadto miano wzmocnić zainteresowania młodych ludzi naukami przyrodniczymi i badaniami, oraz zmienić miejsca związane z 5 wybitnymi astronomami w znaczące atrakcje turystyczne.

Skupiono się na pracy pięciu wielkich astronomów (*Mikołaja Kopernika z Polski, Tycho Brahe z Danii, Johannesesa Keplera z Niemiec, Galileo Galilei z Czech oraz Isaaca Newtona z Wielkiej Brytanii*). Projekt miał polegać na stworzeniu inwentarza obecnej wiedzy i pamiątek po 5 wielkich astronomach, stworzeniu współpracy pomiędzy historykami zajmującymi się tą dziedziną nauki. Powstał wielojęzyczny portal w Internecie, oraz dokumentacja dotycząca miejsc poświęconych astronomom. Pokazane zostały wystawy. Miejsca związane z wielkimi astronomami, promowano jako jedną, kompleksową atrakcję turystyczną, pokazującą historię powstania współczesnej idei postrzegania świata.

Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie (aktualnie powiatowa instytucja kultury) w 2001 roku realizowało projekty:

- „*Poznać sąsiada*” w ramach programu Gmin RP Euroregion Bałtyk – Fundusz Małych Projektów, Program Współpracy Transgranicznej PHARE Polska-Region Morza Bałtyckiego – otrzymana dotacja w wysokości 10,9 tys. zł, wkład własny 3,9 tys. zł.
- „*Bliskie spotkania*” w ramach programu Stowarzyszenia Samorządów Polskich Euroregionu Niemen – Fundusz Małych Projektów, Program Współpracy Transgranicznej PHARE Polska Granica Wschodnia – otrzymana dotacja w wysokości 53,3 tys. zł, wkład własny muzeum 20,8 tys. zł.

Monitoring obszaru rozwoju: DZIEDZICTWO i KULTURA

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
Cel strategiczny								
Bogactwo dziedzictwa i kultury regionu istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego	Wzrost zainteresowania bogactwem dziedzictwa i kulturą						Wskaźnik tylko opisowy. Działające i nowo powstające organizacje pozarządowe oraz samorządy tworzą warunki i możliwości nieskrępowanego działania mniejszości narodowych, co pozwala na pełniejsze sięganie i czerpanie ze skarbnicy kulturowej swojej "małej ojczyzny")	UM
	Wzrost zatrudnienia w instytucjach dziedzictwa i kultury						<i>brak danych statystycznych. Propozycja: monitorować wskaźnik dotyczący wielkości zatrudnienia w wojewódzkich jednostkach kultury.</i>	UM
Cele operacyjne	Wskaźniki							
1 Dobry stan zabytków i muzeów	Wartość mecenatu prywatnego (podwojenie do 2015 r.)	tys. zł			559		Brak danych w zakresie prac Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków w Olsztynie. Mecenat prywatny utrzymuje się na podobnym poziomie, w 2001 roku osiągnął wartość 559.000 zł. <i>Zrezygnować z wskaźnika.</i>	UM
	% wzrost nakładów na kulturę (2001 o 9 % powyżej inflacji; 2002 r. o 6 % powyżej inflacji; 2003 r. -o 5 % powyżej inflacji; 2004 r. o 4 % powyżej inflacji; 2005 r. o 3 % powyżej inflacji, 2006 r. o 3 % powyżej inflacji)	tys. zł	70431	77624	81900		W 2000 roku nastąpił wzrost nakładów (ze środków JST) na kulturę o 10,2%, tj. o 0,10% powyżej inflacji, w 2001r. o16,28%, tj. o 10,78% powyżej inflacji <i>propozycja zmienić wskaźnik na "Wydatki na kulturę z budżetów jednostek samorządu terytorialnego w zł. i % udział wydatków z budżetu jednostek samorządu terytorialnego" oraz przenieść do celu operacyjnego "Szeroka oferta kulturalna"</i>	RS woj. 2000, 2001, 2002
	% wzrost wydatków na kulturę na jedną osobę w gospodarstwie domowym (o 50 % do 2015 r.)	zł	24,4	27,1	30,8		<i>propozycja zmienić nazwę wskaźnika; Przeciętne miesięczne wydatki na rekreację i kulturę na 1 osobę w gospodarstwie domowym (wzrost o 50 % do 2015 r.)</i>	
	Liczba wyremontowanych i zmodernizowanych zabytków siedzib muzeów (do 2015 r. - 11)	obiekt	2	x	x		W latach 2000 i 2001 przeprowadzane były tylko remonty bieżące	UM
	Liczba muzeów w miastach (do 2015 r. co najmniej jedno w mieście powiatowym)	muzeum	11	13	13			UM
	Liczba muzeów specjalistycznych (do 2015 r.- 5)	obiekt	x	x	1		Utworzono w 2001 roku Muzeum Przyrody	UM

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
	Liczba udostępnionych stanowisk archeologicznych (do 2015 r. - 3)						W latach 1999 -2001 nie udostępniono nowych stanowisk archeologicznych. Brak możliwości ustalenia liczby stanowisk archeologicznych.	
							<i>Propozycja: zrezygnować ze wskaźnika</i>	
	Liczba udostępnionych miejsc historycznych						W latach 1999 -2001 nie udostępniono nowych miejsc historycznych. Brak możliwości ustalenia liczby miejsc historycznych.	
							<i>Propozycja: zrezygnować ze wskaźnika</i>	
2	Szeroka oferta kulturalna	% wzrost kwalifikowanej kadry dla filharmonii i teatrów (zwiększenie o 50 % do 2015 r.)	%	95 osób	6,3%	10,5%	Interpretacja tego wskaźnika możliwa jest przez ocenę nowo zatrudnionych osób z wyższym wykształceniem. W stosunku do roku bazowego nastąpił wzrost o 10,5% osób z wyższym wykształceniem w filharmonii i 3 % teatrach.	UM
	2. Liczba remontowanych i modernizowanych teatrów (6 obiektów do 2015 r.)	teatr	2	2	2		<i>Propozycja: zmienić nazwę wskaźnika . Na terenie woj. funkcjonują trzy teatry. W latach 1999 - 2001 remontowane były dwa teatry: Teatr im. St. Jaracza w Olsztynie i Teatr Dramatyczny w Elblągu.</i>	UM
	Liczba Powiatowych Bibliotek Publicznych (docelowo w każdym powiecie)	biblioteka	3	4	10		Elbląg, Olsztyn, Pasłęk, Bartoszyce, Braniewo, Lidzbark Warmiński, Ostróda, Iława, Olecko)	UM
	Liczba zakupionych książek na 100 mieszkańców (do 2006 - 10 woluminów do 2015 - 18 woluminów)	wolumin	5	4	4		Spada dotacja celowa ze strony Ministerstwa Kultury na zadania kultury	WBP
	Liczba baz internetowej informacji lokalnej w bibliotekach publicznych (do 2006 r. 117)	baza	x	5	5			UM
	% wzrost liczby premier w teatrach (do 2015 r. o 50 %)	premiera	17	22	15		<i>Propozycja: Zmienić nazwę wskaźnika na "Liczba premier w teatrach dramatycznych (do 2015 r wzrost o 50 %)</i> <i>Podkreślenia wymaga fakt, że w okresie sprawozdawczym zaobserwowano wzrost liczby spektakli gościnnych -198 w 1999, 131 w 2000 r i 205 w 2000r.</i>	UM
	Liczba imprez artystycznych o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym (wzrost o 1-ną rocznie)	impreza	2	2	2		<i>Zmienić nazwę wskaźnika: Przedsięwzięcia o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, dla których organizatorem są domy kultury i galerie wzrosły o 27% do roku 1999, a do 2000r - 43%.</i>	UM

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
	Liczba koncertów symfonicznych poza siedzibą filharmonii (do 2006 r. - 30)	koncert	8	9	6		Założenia przyjęte aktualnie wydają się być nie realne do wykonania. Propozycja: wskaźnik zmienić na "Liczba koncertów symfonicznych poza siedzibą filharmonii (do 2015 r. - 15)	UM
	Liczba znaczących wystaw muzealnych (co najmniej 20 każdego roku)						Propozycja zmienić nazwę wskaźnik: Muzea przygotowują rocznie kilkadziesiąt wystaw. Samo Muzeum Warmii i Mazur przygotowało w 1999r -43 wystawy, w 2000r - 32, 2001r -30 wystaw, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie odpowiednio 21,23, 22; Muzeum im. W.Kętrzyńskiego: 7,11,12; Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku: 5, 5, 3. Trudno ustalić- czy jest to poziom 20 znaczących wystaw (brak kryterium). Generalnie maleje ilość dużych wystaw. Z powodu braku funduszy niektóre ważniejsze zamierzenia wystawiennicze odkładane są na późniejsze lata.	UM
	% odbiorców przedsięwzięć kulturalnych (wzrost o 30 % do 2015 r.)	%		0,85	27,0		Propozycja: wskaźnik zmienić na "Liczba odbiorców przedsięwzięć kulturalnych (wzrost o 30% do 2015 roku)" W stosunku do roku bazowego odnotowano wzrost odbiorców przedsięwzięć ogółem o 27%, w tym: domy kultur, galerie, teatry, muzea o 24,4%;. Jednocześnie nastąpił spadek czytelników bibliotek publicznych o 1,4%, słuchaczy filharmonii o 11,5%.	UM
	Liczba zespołów artystycznych klubów i kół zainteresowań w domach i ośrodkach kultury (do 2015 r. co najmniej 710)	zespół	910	1023	1079		Liczba zespołów artystycznych: 1999r -584, 2001 - 658; kół i klubów zainteresowań: 1999r - 326, 2001 - 421.	UM- badanie ankietowe
	Liczba ośrodków promocji (wzrost o 4 do 2006 r.)						<u>Wskaźnik trudny do zinterpretowania.</u> Z uwagi na profil i działalność samorządowych instytucji kultury i dziedzictwa kulturowego, które w sposób najlepszy promują i mogą promować region poza granicami zarówno regionu, jak też kraju. Nie ma potrzeby powoływania nowych instytucji.	UM
	Liczba wydawnictw informacyjnych i reklamowych w zakresie kultury (wzrost o 100 %)	%	x	6,50%	24%		Liczba wydawnictw informacyjnych i reklamowych wykazuje tendencję wzrostu i w 2001 roku wyniosła 769. Nie uwzględniając liczby wydanych wydawnictw przez biblioteki publiczne(brak danych za lata 1999 i 2000) wzrost w stosunku do roku bazowego wyniósł 23,6%.	UM

Cel	Wskaźniki	Jedn. miary	1999	2000	2001	2002	uwagi	Źródło informacji o wskaźnikach ^{x/}
							Propozycja: zrezygnować ze wskaźnika	
	Uruchomienie programów edukacji regionalnej od 2001 r.						Z uwagi na ograniczone środki finansowe nie uruchomiono specjalnych programów edukacji regionalnej. Poza programem realizowanym przez szkoły- edukacja regionalna prowadzona jest poprzez realizację zadań statutowych instytucji kultury, głównie przez biblioteki, muzea, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia społeczno-kulturalne, towarzystwa miłośników), Ośrodek Badań Naukowych w Olsztynie	UM
	Utworzenie ośrodka dokumentacji dziedzictwa kulturowego do 2006 r.						Niedostateczne środki finansowe nie dają szansy na stworzenie do 2006 roku tak potrzebnej instytucji w regionie.	UM
							Propozycja: wskaźnik przenieść do celu operacyjnego "Dobry stan zabytków i muzeów"	

x Źródła informacji:

Roczniki statystyczne Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2000, 2001 i 2002 -skrót RS woj. 2000, 2001, 2002

Roczniki statystyczne Województw 2000 i 2001 skrót RSW 2000, 2001

Materiały własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego - skrót UM

Informacje dotyczące jednostek samorządowych instytucji kulturalnych gromadzone są w:

Centrum Edukacji i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie- dla domów, ośrodków kultury i galerii

Teatrze im. ST. Jaracza w Olsztynie - dla teatrów

Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie - dla muzeów

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Olsztynie - dla bibliotek

Wojewódzki Konserwator Zabytków - dane dot. zabytków

maj 2003 r.

**Wykaz publikacji statystycznych
wykorzystanych do sporządzenia Raportu okresowego Nr II z realizacji Strategii
rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko –mazurskiego wg stanu na
koniec 2002 r.**

1. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polski 2001
2. Mały Rocznik Statystyczny Polski 2001
3. Rocznik Statystyczny Województw 2001
4. Rocznik Statystyczny Województw 2002
5. Powiaty w Polsce w 2001
6. Miasta w liczbach 1999 - 2000
7. Gminy w Polsce w 2001
8. Rocznik Statystyczny Przemysłu 2001
9. Rocznik Demograficzny 2001
10. Produkt krajowy brutto według województw w 1999 roku
11. Rocznik Statystyczny Pracy
12. Biuletyn statystyczny – miesięcznik (krajowy)
13. Rocznik Statystyczny województwa warmińsko - mazurskiego 2000;
14. Rocznik Statystyczny województwa warmińsko - mazurskiego 2001
15. Rocznik Statystyczny województwa warmińsko - mazurskiego 2002
16. Ludność. Ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko - mazurskim w 2000 r
17. Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w województwie warmińsko – mazurski w 2000 r, 2001,2002
18. Baza noclegowa w województwie warmińsko – mazurskim w 2000 r
19. Biuletyn statystyczny województwa warmińsko – mazurskiego (miesięcznik)